

**Naujoviškumo ir
kūrybiškumo galimybės
profesijos konsultanto veikloje**

Švietimo mainų paramos fondas

Parengė Švietimo mainų paramos fondas

Informaciją leidiniui rengė: Edita Brasienė, Laima Kareivienė, Inga Kavaliauskienė, Janina Kuncienė
Įvadinių straipsnių autorė Aleksandra Sokolova

Redagavo, maketavo UAB „ARX Baltica“

Viršelio nuotraukos autorius Edgaras Anisimenko

© Švietimo mainų paramos fondas, 2010

Šis leidinys finansuojamas remiant Europos Komisijai. Leidinys atspindi tik autoriaus požiūrį, todėl Komisija negali būti laikoma atsakinga už bet kokį jame pateikiamos informacijos naudojimą.

TURINYS

„NAUJOVIŠKUMO IR KŪRYBIŠKUMO GALIMYBĖS PROFESIJOS KONSULTANTO VEIKLOJE“

TURINYS

IVADAS	6
1. 2009 M. KOKYBĖS KONKURSO LAUREATŲ PRISTATYMAS. PIT-O APTARIMAS	10
1.1. Kelmės „Kražantės“ pagrindinė mokykla	14
1.1.1. Kelmės „Kražantės“ pagrindinės mokyklos PIT-as	15
1.2. Kužių vidurinė mokykla	17
1.2.1. Kužių vidurinės mokyklos PIT-as	18
1.3. Prienų „Žiburio“ gimnazija	20
1.3.1. Prienų „Žiburio“ gimnazijos PIT-as	21
1.4. Alantos technologijos ir verslo mokykla	24
1.4.1. Alantos technologijos ir verslo mokyklos PIT-as	26
2. ADMINISTRACIJOS VAIDMUO ORGANIZUOJANT PIT-O VEIKLĄ	28
2.1. Kelmės „Kražantės“ pagrindinė mokykla	31
2.2. Kužių vidurinė mokykla	34
Praktinių priemonių pavyzdžiai:	
Kužių vidurinės mokyklos priemonių planas	41
Kužių vidurinės mokyklos PIT-o veiklos planas	42
2.3. Prienų „Žiburio“ gimnazija	44
2.4. Alantos technologijos ir verslo mokykla	46
3. IŠTEKLIŲ PANAUDOJIMO GALIMYBĖS MOKYKLOS VIDUJE	51
3.1. Kelmės „Kražantės“ pagrindinė mokykla	55
Praktinių priemonių pavyzdžiai:	
„Kražantės“ pagrindinės mokyklos „Kermošiaus 2010“ organizavimas	56
Pradinių klasių mokinių konferencija	57
Klasės valandėlė 8 klasės mokiniams	59
Anketa draugams	61
Praktinė užduotis „Koks aš esu?“	62
Vienas namuose	65
Kas man svarbu?	66
Gyvenimo kreivė	67
Profesijos, kurias žinote	69
Klausimėliai	70

3.2. Kužių vidurinė mokykla	71
Praktinių priemonių pavyzdys:	
Mokinio aplankas. Struktūra	71
3.3. Prienų „Žiburio“ gimnazija	74
Praktinių priemonių pavyzdys:	
Elektroninis mokinio aplankas „Mano karjeros kelias“	74
3.4. Alantos technologijos ir verslo mokykla	98
Praktinių priemonių pavyzdžiai:	
Profesinio meistriškumo konkursai	100
Programa „Rytojaus ateitis – mano rankose“	102

4. BENDRADARBIAVIMAS SU IŠORĖS INSTITUCIJOMIS IR TĖVAIS

4.1. Bendradarbiavimas su išorės institucijomis	107
4.1.1. Kelmės „Kražantės“ pagrindinė mokykla	107
4.1.2. Kužių vidurinė mokykla	108
4.1.3. Prienų „Žiburio“ gimnazija	110
Praktinių priemonių pavyzdžiai:	
Profesinės karjeros diena	110
PIT-o savaitė	111
4.1.4. Alantos technologijos ir verslo mokykla	113
4.2. Bendradarbiavimas su tėvais	115
4.2.1. Kelmės „Kražantės“ pagrindinė mokykla	115
4.2.2. Kužių vidurinė mokykla	116
4.2.3. Prienų „Žiburio“ gimnazija	118
Praktinių priemonių pavyzdys:	
Diskusijos „Tėvų laikas“ planas	118
4.2.4. Alantos technologijos ir verslo mokykla	122

5. VEIKLOS TĘSTINUMO UŽTIKRINIMAS

5.1. Kelmės „Kražantės“ pagrindinė mokykla	126
Praktinių priemonių pavyzdžiai:	
Jaunųjų konsultantų veikla	126
Profesinio informuotumo anketa 1–2 klasių mokiniams	126
Mokinių kūrybiškumo galimybių atspindžiai „Kražantės“ pagrindinės mokyklos PIT-e	131
5.2. Kužių vidurinė mokykla	133
5.3. Prienų „Žiburio“ gimnazija	134
Praktinių priemonių pavyzdžiai:	135
Žaidimų pamokėlės Prienų lopšelyje-darželyje „Saulutė“	135
Pamokėlė Prienų Nemuno pradinėje mokykloje	136
Bendradarbiavimas su „Ažuolo“ pagrindine mokykla	138
5.4. Alantos technologijos ir verslo mokykla	140

IVADAS

IVADAS

Tęsdamas jau tradiciją tampančią praktiką, Švietimo mainų paramos fondas pristato elektroninį leidinį – profesinio informavimo specialistams skirtą praktinį vadovą, kuriame aprašyta Švietimo mainų paramos fondo organizuojamo Kokybės konkurso profesinio informavimo nominacijos laureatų profesinės patirtis. Šiam leidiniui medžiagą rengė institucijos, kurios 2009 m. Kokybės konkurse atrinktos kaip kokybiškiausiai vykdžiusios profesinio informavimo veiklą. Kelmės „Kražantės“ pagrindinės mokyklos, Kužių vidurinės mokyklos, Prienų „Žiburio“ gimnazijos ir Alantos technologijos ir verslo mokyklos profesinio informavimo specialistai sutiko pasidalyti savo patirtimi, aprašyti, kaip jų įstaigose dirbama su mokiniais, siekiant sudaryti optimalias sąlygas jų būsimai mokymosi ir profesinei veiklai, individualiai karjerai planuoti. Konkurse buvo pripažinta, kad šių institucijų profesinio informavimo taškų (PIT-ų) profesinio informavimo konsultantai dirba atsakingai, kokybiškai ir kūrybiškai, taiko inovatyvius profesinio informavimo ir konsultavimo metodus. Kužių vidurinė mokykla tapo I vietos, Prienų „Žiburio“ gimnazija – II, Kelmės „Kražantės“ pagrindinė mokykla – III vietos Kokybės konkurso laimėtojomis, o Alantos technologijos ir verslo mokykla, įvertinus jos aprašytas veiklas, apdovanota specialiuoju prizu už kokybiškai profesinėje mokykloje vykdomą profesinio informavimo veiklą.

Leidinio paskirtis – pristatyti sėkmingos praktinės patirties pavyzdžius organizuojant profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai veiklas skirtingo lygmens mokymo įstaigose bei pagilinti žinias ir suvokimą apie šiuos procesus. Leidinyje aprašoma keturių tipų institucijų – skirtingų Lietuvos miestų pagrindinės ir vidurinės mokyklos, gimnazijos bei profesinės mokyklos patirtis. Apibendrindami šių mokyklų patirtį norėtume atskleisti svarbiausius praktinius organizuojamos profesinio informavimo, konsultavimo ir orientavimo veiklos aspektus, esamas stiprybes, parodyti galimas šios veiklos plėtojimo kryptis, taip pat nusakyti priemones, kurios padėtų išvengti galimų grėsmių.

Leidinį sudaro penkios dalys. **Pirmojoje dalyje** pateikiama mokyklų istorija ir kiekvienoje mokykloje įsteigto PIT-o veiklos aprašymo santrauka. Administracijos vaidmuo organizuojant profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai veiklas atskleidžiamas **antrojoje dalyje**, įvairių resursų panaudojimo galimybės mokyklos viduje, konkrečių metodinių priemonių pavyzdžiai aptariami **trečiojoje dalyje**. **Ketvirtojoje dalyje** aprašoma bendradarbiavimo su išorės institucijomis ir mokinių tėvais (globėjais) patirtis, **penktojoje** – profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai veiklos tęstinumo užtikrinimo priemonės. Visiems leidinio skyriams parengti trumpi

įžanginiai aprašymai, kuriuose akcentuojami esminiai atskleidžiamos temos momentai, apibūdinamos veiklų plėtojimo kryptys, taip pat pateikiamos nuorodos į konkrečius pavyzdžius.

Mokyklų pateikti aprašymai yra autentiški, o būdų profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai veiklai organizuoti įvairovė rodo galimybę visiems mokyklų specialistams, dalyvaujantiems planuojant, organizuojant ir įgyvendinant šią veiklą, žvelgti į ją kūrybiškai, nebijant suklysti ir būti sukritikuotiems. Kaip taikliai suformulavo Kužių vidurinės mokyklos patirties aprašymo autorė Edita Brasienė, *„pateikiami pavyzdžiai jokių būdu nėra laikytini etalonais...“*, taigi galime tik tikėtis, kad *„mokyklų profesinio informavimo veiklos organizavimo patirtis padės atrasti savo kelią bet kokio tipo mokyklai bei plėtoti veiklą atsižvelgus į savo mokyklos bendruomenės tikslus ir poreikius“*.

Svarbu pabrėžti, kad šiame leidinyje aptariami ne visi aktualūs profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai veiklos mokyklose klausimai. Tikimės, kad tokioms temoms, kaip veiklos finansavimas (mokinio krepšelio pažintinei ir profesinio orientavimo veiklai skirtų lėšų panaudojimas), specialistų darbo apmokėjimas ir kvalifikacijos kėlimo galimybės, veiklos kokybės užtikrinimas ir pan., skirtų leidinių atsiras ateityje.

Šis leidinys – tai galimybė mokytis iš kitų patirties ir gera proga pradėti ieškoti savo kelių sėkmingos praktikos link.

KAIP NAUDOTIS LEIDINIU

Šis leidinys, sudarytas kaip darbo knyga-vadovas, skirtas ir pradedančiam veiklą, ir jau šioje srityje patyrusiam specialistui.

Kiekviename skyriuje aptariami vis kiti profesinio informavimo veiklai svarbūs aspektai. Aprašoma remiantis praktine patirtimi, todėl visų institucijų pateikti pavyzdžiai skiriasi ir apimtimi, ir veiklos pobūdžiu, ir stiliumi. Pavyzdžiui, dalyje apie administracijos vaidmenį organizuojant PIT-o veiklas Kužių vidurinė mokykla plačiai ir išsamiai, su schemomis ir dokumentų pavyzdžiais apibūdino sisteminio, holistinio požiūrio svarbą organizuojant profesinio informavimo veiklą šioje institucijoje. Čia rasite ir teoriniu požiūriu pagrįstą veiklos aprašymą, ir praktinių priemonių pristatymą. Kelmės „Kražantės“ pagrindinė mokykla pateikė dalyvavimo projekte „Mokymosi krypties pasirinkimo galimybių didinimas“ pavyzdį, kuris atspindi jų mokyklos administracijos vaidmenį organizuojant profesinio informavimo veiklas mokykloje.

Remiantis pateikta informacija ir skirtinga visų institucijų patirtimi leidinio turinys parengtas taip, kad skaitytojui būtų patogu patekti į jį dominančias leidinio dalis. Skyriai

sudaryti iš poskyrių, kuriuose aprašoma kiekvienos institucijos patirtis atitinkamoje srityje. Nuorodos „Praktinių priemonių pavyzdžiai“ leis patekti į toje institucijoje naudojamų metodinių mokomųjų priemonių pavyzdžių ir šablonų aprašymus.

Elektroninio leidinio galimybės leidžia tekste pateikti nuorodas į atitinkamus dokumentus, interneto svetaines, pristatymus. Spustelėję nuorodą, iškart pateksite į nurodomą šaltinį. Tai pravers nagrinėjant pateiktas priemones ir domintis kitais veiklos organizavimo aspektais.

Tikimės, kad šis leidinys padės profesinio informavimo specialistams organizuoti ir vykdyti profesinę veiklą įvairaus dydžio ir pobūdžio institucijose bei regionuose.

Linkime sėkmės Jūsų veikloje!

Leidinio rengėjai

**1. 2009 M. KOKYBĖS
KONKURSO LAUREATŲ
PRISTATYMAS.
PIT-O APTARIMAS**

PIT-as, kaip centrinė visų aprašymų tema, leidinyje atsirado neatsitiktinai, nes Lietuvos profesinio orientavimo sistemoje būtent PIT-ui skirtas pagrindinis vaidmuo švietimo sistemos sandaroje. Siekiant užtikrinti, kad profesinio orientavimo paslaugos būtų prieinamos ir atitiktų vartotojų poreikius įgyvendinant 2004 m. **Profesinio orientavimo strategiją** buvo numatyti profesinio informavimo paslaugų teikimo vienetai – profesinio informavimo taškai. Švietimo ir mokslo ministerijos iniciatyva 2003–2008 m. aprūpinus įrangą veiklą pradėjo 700 PIT-ų, įkurtų bendrojo lavinimo ir profesinėse mokyklose, švietimo centruose, bibliotekose, darbo biržose ar kitose įstaigose. Daugiausia (per 500) PIT-ų įsteigta bendrojo lavinimo mokyklose. 59 proc. PIT-ų įkurta kaimuose, 18 proc. – rajonų centruose ir 29 proc. – didžiuosiuose Lietuvos miestuose. Kuriantis PIT-ams organizuoti mokymai, skirti juose dirbsiantiems specialistams – mokytojams, profesijos mokytojams, socialiniams pedagogams bei mokyklų psichologams, kurie buvo pradėti vadinti **profesijos patarėjais** arba **profesinio informavimo konsultantais**. Mokyklos buvo raginamos suburti specialistų komandas darniam profesinio informavimo ir konsultavimo darbui. PIT-ų veiklą savivaldybių teritorijose koordinuoja savivaldybių švietimo centrų paskirti specialistai, o metodinę pagalbą PIT-ams teikia Lietuvos mokinių informavimo ir techninės kūrybos centro (LMITKC) Karjeros planavimo skyrius. Daugiau informacijos apie PIT-us rasite šio skyriaus interneto svetainėje adresu <http://kps.lmitkc.lt>.

Kaip apibrėžiama Profesinio orientavimo strategijoje, **profesinio informavimo taškas** – tai darbo vieta, kurioje teikiamos profesinio informavimo paslaugos, turinti laisvą prieigą prie interneto, priėjimą prie šalies švietimo ir darbo rinkos duomenų bazių bei sukauptą profesinio informavimo medžiagą kompiuterinėse laikmenose, vaizduostėse, spaudiniuose.

Nors PIT-ai oficialiai įkurti tik apie 600 bendrojo lavinimo ir 40 profesinių mokyklų, o iš jų tik 310 buvo akredituoti (2008 m.), tai nereiškia, kad kitos mokyklos nevykdo profesinio informavimo ir konsultavimo veiklos ar kad jų veikla nekokybiška. Naujų PIT-ų kūrimosi ir akreditavimo procesų tęstinumas nutrūko dėl finansavimo stygiaus. Mokyklose, kuriose įkurtas PIT-as, būtent jo pagrindu organizuojama mokinių profesinio orientavimo veiklos visuma. Kadangi vykdyti profesinio informavimo ir konsultavimo veiklą visas bendrojo lavinimo ir profesines mokyklas įpareigoja Švietimo įstatymas (2003), kitose mokyklose jos organizuojamos nepriklausomai nuo PIT-o egzistavimo.

Profesinis informavimas, konsultavimas, ugdymas karjerai. Kas tai?

Profesinis informavimas, konsultavimas ir ugdymas karjerai tarpusavyje glaudžiai susiję, susipynę, ne taip lengva atskirti, kur baigiasi viena ir prasideda kita veikla, todėl norėtume pateikti bendruosius jų apibrėžimus.

Profesinis informavimas – informacijos, reikalingos planuojant karjerą, renkantis ar keičiant profesiją, mokymąsi, studijas ar darbą, teikimas. Karjerai planuoti gali būti reikalinga informacija apie švietimo ir mokslo institucijas, priėmimo taisykles, studijų ir mokymo programas, kvalifikacijas, profesijas, darbo rinką, profesinės karjeros galimybes ir kt. Profesinis informavimas gali vykti individualiai arba grupėje. Profesinio informavimo veikloje dažniausiai naudojamos įvairios specializuotos interneto svetainės, spausdinti leidiniai, žinyrai ir kt.

Profesinis konsultavimas – pagalbos asmenims teikimas planuojant karjerą, renkantis ar keičiant profesiją, sprendžiant karjeros trikdžių problemas. Planuojant karjerą svarbu pažinti ir įvertinti individualias savybes, profesijos ypatumus, karjeros galimybes, situaciją darbo rinkoje ir kt. Profesinis konsultavimas gali vykti individualiai arba grupėje. Šioje veikloje neretai naudojami įvairūs klausimynai, užduotys, testai, skirti padėti pažinti individualias savybes, interesus, jų sąsajas su profesine karjera ir kitus karjerai planuoti, įgyvendinti ir vertinti svarbius aspektus.

Ugdymas karjerai – nuosekliai taikomų priemonių visuma, kurių tikslas – ugdyti asmens karjeros planavimo, įgyvendinimo ir vertinimo, t. y. valdymo, kompetencijas. Paprastai ugdymas karjerai siejamas su specialiu mokymo kursu, pagalba sudarant individualų ugdymosi ar karjeros planą. Ugdamas karjerai taip pat svarbu įvairiais būdais teikti informavimo ir konsultavimo paslaugas.

Karjera šiuo atveju suprantama plačiaja šiuolaikine šio žodžio prasme, t. y. kaip mokymosi ir darbo patirčių seka per visą asmens gyvenimą. Karjera neatsiejama nuo viso asmens gyvenimo, pabrėžiant mokymosi, darbo, bendruomenės, šeimos ir laisvalaikio veiklų dermės svarbą. Šioje sampratoje **karjeros sėkmė** apibūdinama ne vien objektyviais – profesijos statuso, pajamų, pareigų, bet ir subjektyviais – prasmingo gyvenimo pojūčio, gebėjimų realizavimo, pasitenkinimo atliekama veikla ir panašiais kriterijais.

Akivaizdu, kad pagrindinį skirtumą tarp pirmiau minimų veiklų sudaro tik tai, kad ugdymas karjerai yra labiau orientuojamas į ilgalaikį efektą, t. y. siekiama, kad asmuo įgytų žinių, gebėjimų ir vertybinių nuostatų, kurios padėtų jam tapti **savarankišku, atsakingu ir veikliu savo asmeninės karjeros kūrėju**. Dėl tos pačios priežasties ugdymo karjerai veikla reikalauja gerokai daugiau žmogiškųjų, finansinių, organizacinių ir laiko išteklių. Lietuvos švietimo sistemoje sukurta nemažai profesinį informavimą ir konsultavimą reglamentuojančių dokumentų, tokių kaip [Profesinio informavimo ir konsultavimo paslaugų teikimo reikalavimų tvarkos aprašas](#) (2005), Profesinio informavimo standartas (2007), Profesinio konsultavimo standartas (2007), rekomendacinio pobūdžio Profesijos patarėjo pareigybės aprašymas ir kt.¹, o ugdymas karjerai yra

¹ Profesiniam informavimui ir konsultavimui reikšmingus dokumentus rasite leidinyje „Profesinio informavimo ir konsultavimo darbo vadovas“ (I–III tomai).

- I tomas
- II tomas
- III tomas

kol kas mažiausiai reglamentuojamas. Dėl šios priežasties leidinyje daugiausia dėmesio skirsime profesinio informavimo ir konsultavimo sričiai, kartu stengsimės atskleisti ir tam tikrus ugdymo karjerai elementus mokyklų organizuojamose veiklose.

Strategijų, standartų ir kitų normatyvinių dokumentų paskirtis – aprašyti veiklos gaires, kryptis, nusakyti bendriausius veiklos būdus ir jiems keliamus reikalavimus, tačiau realus šių veiklų organizavimas atsiskleidžia tik praktikoje ir reikalauja mokyklose dirbančių specialistų kūrybiškumo, iniciatyvumo, gerų vadybos gebėjimų, mokėjimo rasti ir pasirinkti optimalias metodines priemones, tinkamai paskirstyti esamus finansinius ir žmogiškuosius išteklius, darbo laiką. Taigi šios bendrojo lavinimo ir profesinėse mokyklose besimokantieji ypač aktualios profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai patirties pavyzdžių Jūs ir rasite šiame leidinyje.

1.1. Kelmės „Kražantės“ pagrindinė mokykla

1935 m. kovo 15 d. prasideda mūsų mokyklos istorija. Tai buvo žydų pradinė mokykla.

1958 m. joje įsikūrė pradinė mokykla.

1964 m. atidaryta Kelmės aštuonmetė mokykla.

1973 m. pradėta statyti mokyklos sporto salė; nugriautas senasis medinis mokyklos pastatas.

1976 m. rugsėjo 1 d. atidaryta Kelmės II vidurinė mokykla.

1999 m. mokyklai suteiktas „Kražantės“ vardas.

2001 m. birželio mėn. priimtas sprendimas neformuoti vienuoliktų klasių.

2002 m. kovo mėn. priimtas sprendimas įsigaliojo, mokykla reorganizuota į pagrindinę.

Mokykla išleido **25 abiturientų laidas.**

Mokyklos direktorius Stasys Jokubauskas.

„Kražantės“ pagrindinės mokyklos bendruomenės nariai susitiko po šiuo stogu, kad keisdami savo žiniomis ir patyrimais išmokytų vieni kitus suprasti ir pažinti žmogaus ir pasaulio prigimtį, branginti savo žemę ir namus. Susitiko, kad padėtų vieni kitiems suvokti savo žmogiškąją pareigą ir pasidalytų savąja šviesa. Tokia mokyklos filosofija, mokinių, jų tėvų ir pedagogų požiūris padeda atlikti misiją – būti dešimtmete mokykla, teikiančia modernų ir kokybišką formalųjį pradinį ir pagrindinį išsilavinimą, orientuotą į meninį, technologinį ugdymą, padedančia mokiniui apsispręsti ir pasirinkti tolesnę ugdymosi formą, skatinti nuostatą mokytis visą gyvenimą.

„Kražantės“ pagrindinė mokykla yra Kelmėje, rajono centre. 2009–2010 m. m.

mokėsi 612 mokinių, dirbo 59 mokytojai. Didžiąją mokinių grupę sudaro 5–8 klasių mokiniai. Socialinę pedagoginę pagalbą teikia komanda specialistų: socialinė pedagogė, specialioji pedagogė, psichologė, logopedė, sveikatos priežiūros specialistė.

Daugiau skaitykite <http://www.krazante.kelme.lm.lt>

1.1.1. Kelmės „Kražantės“ Pagrindinės mokyklos PIT-AS

PIT-o **paskirtis** – padėti mokiniams apsispręsti, ką jie norėtų veikti baigę mokyklą, kokia profesija jiems būtų tinkamiausia, kaip ją įgyti ir gauti norimą darbą.

„Kražantės“ pagrindinės mokyklos PIT-as įkurtas 2007 m., akreditacijos pažymėjimas Nr. 94, išduotas 2008 m. kovo 1 d. PIT-as įsikūręs mokyklos antrame aukšte.

„Kražantės“ pagrindinėje mokykloje sudaryta profesinio informavimo, konsultavimo ir orientavimo darbo grupė (socialinė pedagogė, psichologė, technologijų mokytojai).

Mokyklos administracijos, mokytojų ir specialistų uždavinys – sudaryti įvairias praktinės veiklos situacijas, kuriose atsiskleistų individualybė. Tam patogi pamoka, popamokinė veikla, modulinis mokymas. „Kražantės“ pagrindinėje mokykloje ugdomi ne tik mokinių gebėjimai, bet ir skonis, interesai, polinkiai, vertybinės orientacijos, idealai. Kaip tik mokykloje atsiskleidusios PIT-o kliento savybės leidžia prognozuoti, patarti, nukreipti, pasidžiaugti sėkme.

Tikėtina PIT-o sėkmė – klientas, apsilankęs PIT-e, geriau pažins save: savo galias, siekimus, trūkumus. Gyvenimo kelyje, bėgime (lot. *carraria*) – sieks, planuos ir veiks.

Tikime, kad subjektyvaus ir objektyvaus kliento pažinimo dėmė didins PIT-o konsultantų prognozių patikimumą, sėkmingą ateities perspektyvą.

PIT-o funkcijos:

- informavimas apie darbo rinkos būklę, profesijas, asmenybės ir profesinis tikrovės tyrimas;
- patarimai savęs pažinimo, saviugdos, rinkimosi klausimais;
- patarimai dėl mokyklų ir darboviečių perspektyvų, profesinio kryptingumo motyvacija;
- mokyklinės ir profesinės adaptacijos organizavimas.

PIT-o teikiamų paslaugų gavėjai:

- „Kražantės“ pagrindinės mokyklos 1–4 klasių, 5–8 klasių, 9–10 klasių mokinių grupės (individualios konsultacijos – kiekvieną antradienį), išvykos, mokymai, renginiai, susitikimai – kiekvieną penktadienį, kasdien teikiama galimybė naudotis IT (3 kompiuteriai, internetas, spausdintuvas, skeneris, skaitmeninis fotoaparatas);
- bedarbiai, mokinių tėvai, Vijurkų vaikų globos namų socialiniai darbuotojai (parengta ir įgyvendinta 160 val. andragoginė mokymo programa „Informacinių technologijų naudojimas socialinio darbo vadybos praktikoje“);
- studentai, pedagogai, Kelmės m. bendruomenės nariai (pagal poreikį).

1.2. KUŽIŲ VIDURINĖ MOKYKLA

Mokykla savo veiklą pradėjo 1921 m. Iš pradžių tai buvo pradinė, vėliau devynmetė mokykla, 1994 m. ji reorganizuota į vidurinę mokyklą. Nuo 2002 m. prijungta Gilaičių pradinė mokykla, kuri tapo Kužių vidurinės mokyklos Gilaičių skyriumi.

Mokosi 319 mokinių, dirba 37 pedagogai. Mokykla (geografiniu atžvilgiu) yra tarp Kuršėnų ir Šiaulių, tačiau baigę 10 klasių mokiniai lieka mūsų vidurinėje mokykloje. Mokinių tėvai pasitiki mokykla, juos tenkina ugdymo kokybė, vyrauja šilti, pasitikėjimu ir tolerancija grindžiami tarpusavio santykiai. Didelis dėmesys skiriamas mokyklos ir mokinio šeimos partnerystei, kai kiekvienas prisiima atsakomybę ne tik už ugdymo(si) rezultatus, bet ir atsakingai renkasi savo tolesnį profesinės karjeros kelią.

Tai atvira ir patraukli mokykla ne tik išore (atlikta visiška renovacija), bet ir turiniu. Dėmesys skiriamas mokymo ir mokymosi kokybei, orientuojamasi į naujoves, ugdymo proceso modernizavimą, mokytojų kvalifikacijos tobulinimą.

Mokykla išsiskiria stipria metodine veikla, rengiamos konferencijos Šiaulių rajono, miesto ir šalies pedagogams įvairiais švietimo, pedagogikos klausimais. Per mokslo metus mokykloje įvairių dalykų pedagogams organizuojami 4–5 renginiai, kuriuose nuolat pabrėžiamas bendravimas ir bendradarbiavimas mokantis.

Mokykloje kasmet sulaukiama daug svečių iš įvairių respublikos regionų ir užsienio. Čia lankėsi Prancūzijos, Rusijos Federacijos Kaliningrado srities delegacijos. Mokykla įdomi savo vadovo vertybių sistema, vadybos plėtra, turimų išteklių panaudojimu veiksmingai įgyvendinant tikslus. Šiais klausimais domėjosi apsilankę Šiaulių apskrities merai, Šiaulių miesto mokyklų direktoriai, Kelmės rajono švietimo skyriaus vadovai, specialistai ir kt.

Ši mokykla puoselėja toleranciją, dalyvauja respublikiniuose ir tarptautiniuose projektuose, kuria savitas mokyklos ir Kužių miestelio bendruomenės tradicijas.

1.2.1. KUŽIŲ VIDURINĖS MOKYKLOS PIT-AS

Mokykla 2000 m. pradėjo rengti profesinio informavimo programą. Dabar mokykloje sukurta profesinio informavimo sistema, padedanti tobulinti šią sritį ir siekti maksimalių rezultatų.

PIT-as įkurtas 2007 m., skaityklos patalpose, akredituotas 2008-03-01. Jame surinkta ir susisteminta informacija apie mokymosi ir studijų galimybes, profesijas ir kvalifikaciją, kaupiama metodinė medžiaga profesijos patarėjui, informacinė literatūra, vaizdo, garso laikmenos, sudarytos sąlygos naudotis internetu. Išsiplėtė asmenų ratas, kuriems teikiame informaciją profesinio informavimo klausimais.

PIT-o veikloje naudojami metodai: darbas su grupe, demonstravimas, aiškinimas, vaidmenų atlikimas, žaidimai, skirti sąvokoms įsisavinti, nuotaikų barometras, mokinio portfelio, diskusijos, planuota veikla, minčių lietus, improvizacija, darbas komandoje, problemų sprendimas, projektai, tyrimai, savianalizė, refleksija.

Kasmet keliaimi nauji tikslai, numatantys sistemingą plėtrą šioje srityje, kuriamos tradicijos. Kovo mėnesį vyksta Karjeros diena. Tą dieną visų klasių mokiniai dirba pagal specialų tvarkaraštį, vyksta ne tik karjeros planavimo pamokos, įvairūs susitikimai su aukštųjų mokyklų studentais ir dėstytojais, bet ir išbandomos įvairios naujovės. Pastaraisiais mokslo metais Karjeros diena buvo susieta su renginiais prieš patyčias ir smurtą mokykloje. Pasirodo, kad sąsajų galima rasti visur, tik reikia nebijoti eksperimentuoti. Bliekia tik pasidžiaugti, kad Karjeros diena mokykloje kasmet sulaukia vis didesnio mokinių dėmesio, noro žinoti, pažinti ir siekti savo ateities svajonių.

Vaikai labai mėgsta keliauti, todėl kasmet 9–12 klasių mokiniai vyksta į parodą „Studijos. Mokslas. Karjera“ Vilniuje. Visada aplankome ne tik parodą, bet ir suplanuojame kelias ekskursijas. Lankėmės Vilniaus universitete, susipažinome su jo istorija, dalyvavome fizikų parengtuose bandymuose, pabuvojome įvairiuose muziejuose.

Organizuojamos išvykos į Šiaulių universiteto Karjeros centrą, Jaunimo darbo centrą, Šiaulių darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnybą², vykstame į Šiaulių aukštųjų mokyklų atvirų durų dienų renginius, Kuršėnų politechnikos mokyklą.

PIT-as turi stendą, kuriame nuolat pateikiama aktualiausia, naujausia informacija profesinio informavimo klausimais, demonstruojamos nuotraukos iš įvykusių susitikimų, išvykų. Taip pat atnaujinta informacija skelbiama ir mokyklos interneto svetainėje.

Nuolat atliekami 9, 10, 11 klasių mokinių tolesnio mokymosi ketinimų tyrimai, analizuojama, kas sąlygoja mokinių mobilumą, kokias mokymo įstaigas dažniausiai renkasi mūsų mokiniai.

Esame pasirašę oficialias bendradarbiavimo sutartis su Šiaulių universitetu, Šiaulių kolegija, Šiaulių darbo birža, Lietuvos šaulių sąjunga, Kužių miestelio įstaigomis ir verslininkais, bendradarbiaujame su Gruzdžių gimnazijos, Telšių r. Nevarėnų vidurinės

² Įvykdžius reorganizaciją, Lietuvos darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnybos nuo 2010 m. spalio 1 d. nebeegzistuoja.

mokyklos PIT-ais. Iš viso turime daugiau kaip 20 oficialių partnerių profesinio informavimo srityje. Palaikome ryšius su T. Ivanausko zoologijos muziejumi, Lietuvos mokinių informavimo ir techninės kūrybos rūmais.

Nors PIT-e dirba tik 2 žmonės, tačiau kiekvienais mokslo metais numatome po vieną projektą. Esame parengę fotografijų parodą „Profesijų atstovai Kužiuose“, tuo pačiu pavadinimu mokiniai sukūrė filmą, dalyvavome projekte „Mano karjeros kelias“, kurį organizavo Šiaulių profesinio rengimo centras.

2008–2009 m. m. Kužių vidurinėje mokykloje vyko respublikinė metodinė praktinė konferencija „Profesijos patarėjo veikla mokykloje. Patirtis ir perspektyvos“.

Stengdamiesi prisitaikyti prie nuolat besikeičiančio pasaulio suvokiame, kiek daug žinių, gebėjimų ir atkaklumo reikia norint susikurti tokį gyvenimą, apie kokį svajojame. Todėl savo mokinius skatiname nuolat ieškoti, bandyti, veikti, tobulėti.

Plačiau apie mokyklos ir PIT-o veiklą interneto svetainėje adresu <http://kuziaivm.mok.lt>

1.3. PRIENŲ „ŽIBURIO“ GIMNAZIJA

Prienų „Žiburio“ gimnazija įkurta 1918 m. katalikiškos „Žiburio“ draugijos iniciatyva. Ši draugija pirmuoju direktoriumi paskyrė kunigą Peliką Martišių. Jo rūpesčiu pastatytas gimnazijos pastatas, suburti mokytojai. Šią gimnaziją baigę nemažai Lietuvos mokslo, meno ir kitų sričių žymių žmonių, taip pat valstybės veikėjų.

Pokariu „Žiburio“ gimnazija buvo pavadinta vidurine mokykla, mokymo sistema pakeista sovietine švietimo sistema.

1988 m. sovietų valdžia leido vidurinę mokyklą pavadinti „Žiburio“ vardu. 1992 m. įsteigta pirmoji gimnazijos klasė. 1995 m. mokyklai, vienai iš pirmųjų atkūrus Nepriklausomybę, suteiktas gimnazijos statusas. 2004 m. gimnazija tapo visus Lietuvos švietimo sistemos reikalavimus gimnazijoms atitinkančia mokykla.

Prienų „Žiburio“ gimnazija turi aiškią viziją pretenduoti į naujų galimybių organizaciją, nes reali misija – siekti, kad gimnazijos ugdytiniai taptų visaverčiai visuomenės nariai, būtų sveiki, savarankiški, kūrybingi ir atsakingi.

Pagal „Žiburio“ gimnazijos filosofiją: „Šviesk save, šviesk kitus, šviesk taip, kaip turi šviesti Žiburs“, bendruomenėje puoselėjamos vertybės: profesionalumas, tobulumas, meilė ir pagarba, bendrystė, lankstumas.

2010–2011 m. m. gimnazijoje mokosi 504 mokiniai, yra 18 komplektų, dirba 48 mokytojai: 4 proc. ekspertų, 56 proc. metodininkų, 25 proc. vyr. mokytojų, psichologė ir socialinė pedagogė.

Apie „Žiburio“ gimnaziją išsamios informacijos galima rasti internete adresu <http://www.ziburiogimnazija.lt/>

1.3.1. PRIENŲ „ŽIBURIO“ GIMNAZIJOS PIT-AS

Profesinė atranka jau žinoma nuo antikos laikų. Žymusis to meto filosofas Platonas savo veikale „Valstybė“ teigė, kad pagrindinė valstybės klestėjimo sąlyga yra gerai organizuotas visuomenės narių pasiskirstymas pagal profesinius vaidmenis. Mokykla yra ta vieta, kur palankios sąlygos paauglio ieškojimams. „Profesijos pasirinkimas – svarbiausia paauglystės pabaigos ir jaunystės raidos užduotis, nulemianti visą tolesnį žmogaus gyvenimą. Tai – daugkartinis aktas, ilgalaikis procesas“ (L. Jovaiša, 1999).

Profesinės karjeros planavimas ir ugdymas Prienų „Žiburio“ gimnazijoje vykdomas nuo 2004 m. rugsėjo 1 d., įkūrus profesinės karjeros darbo grupę. PIT-as „Žiburio“ gimnazijoje įsteigtas 2008 m. (akreditavimo pažymėjimas Nr. 162, išduotas 2008-03-01), pirmame aukšte, šalia skaityklos.

Nuotraukoje (iš kairės): PIT-o vadovė Janina Kuncienė, direktoriaus pavaduotoja ugdymui Aldona Kačiūšienė, bibliotekos ir skaityklos darbuotoja Irena Žiogienė, socialinė pedagogė Daiva Šalčiuvienė, technologijų vyr. mokytojas Petras Kačiūšis

Prienų „Žiburio“ gimnazijoje vykdoma veiksminga ir kryptinga veikla. **Profesinio informavimo tikslas** – ugdyti atsakingus, motyvuotus ir ambicingus mokinius, skatinti savęs tyrinėjimo studijas, inicijuoti profesinių ketinimų pasirinkimus ir garantuoti

pagalbą profesiniuose labirintuose. PIT-o veikla orientuota šiomis kryptimis: šviečiamoji, informacinė, konsultacinė ir praktinė.

Pagrindiniai PIT-o lankytojai yra gimnazijos mokiniai, jų tėvai ir mokytojai. Klientų ir partnerių tinklas apima ir geranoriškus bendradarbiavimo ryšius su lopšeliu-darželiu „Saulutė“, Nemuno pradinė ir „Ąžuolo“ pagrindinė mokyklomis.

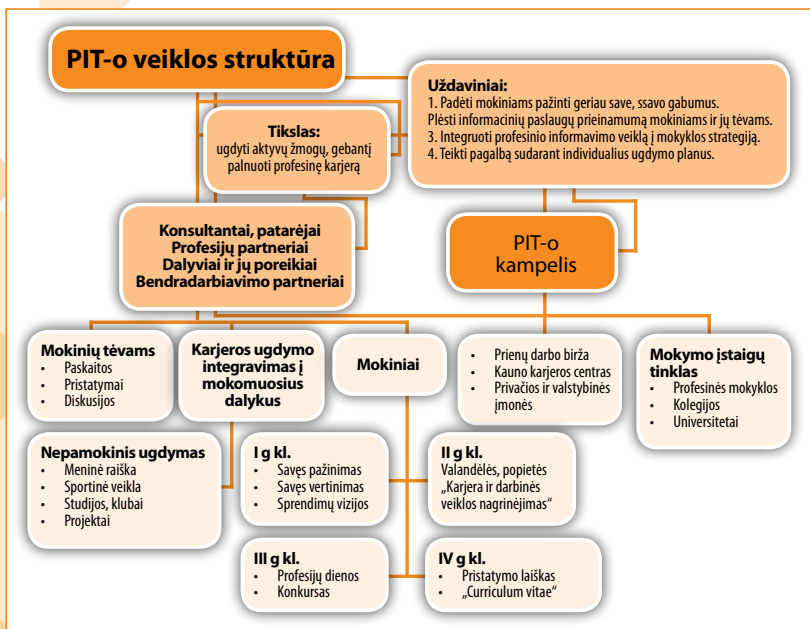
Šviečiamoji veikla vykdoma bendraujant ir bendradarbiaujant su profesinėmis mokyklomis, kolegijomis, universitetais ir įmonėmis.

Gimnazijos mokiniams užtikrinta prieiga prie interneto, skaitykloje kaupiama ir nuolat atnaujinama medžiaga apie profesijas, studijas universitetuose, kolegijose, garantuojamas leidinių pasirinkimas.

Profesinio orientavimo konsultacijų dėmesio centre yra pilietis (mokinys). Profesinis konsultavimas vykdomas vadovaujantis gimnazisto interesais. Teikiant profesinio informavimo paslaugas gerbiama karjeros pasirinkimo ir mokinio asmeninio tobulėjimo laisvė. Ypač paisoma konfidencialumo principo. Konsultuojant mokinius svarbus holistinis požiūris, idant būtų įvertintas su sprendimų priėmimu susijęs mokinio asmeninis, socialinis, kultūrinis ir ekonominis suderinamumas.

PIT-o praktinėje veikloje mokiniai skatinami ugdyti praktinius įgūdžius, pažinti darbinę aplinką, derinti asmenines ir darbo vertybes.

1.1 pav. Prienų „Žiburio“ gimnazijos PIT-o struktūra

1.1 lentelė. PIT-o veikla „Žiburio“ gimnazijoje

Eil. Nr.	Amžiaus grupės, su kuriomis dirbama	Profesinio informavimo formos, metodai ir priemonės	Profesinio informavimo vedėjai	Skiriamas laikas (kartą per savaitę arba kartą per mėnesį)
1.	I g klasių mokiniai	1. Apklausa „Savęs pažinimo tyrimai“ 2. Informaciniai filmai „Pažinkime įvairias profesijas“ 3. Diskusija „Mano vertybės ir darbo vertybės“ 4. Informaciniai seminarai apie profesinę karjerą 5. Aplanko „Mano karjeros kelias“ pristatymas, pildymas, analizavimas 6. Knygos „Profesijos vadovas“ pristatymas	Klasių auklėtojai Technologijų mokytojai Psichologė Kauno karjeros centro lektorė Psichologė Technologijų mokytojai	Klasės valandėlė Technologijų pamoka Klasės valandėlė Neformalus ugdymas Klasės valandėlė Technologijų pamoka
2.	II g klasių mokiniai	1. Apklausa „Profesiniai ketinimai“ 2. Pašnekesiai „Mokomųjų dalykų pasirinkimo svarba renkantis profesiją“ 3. Seminaras nemotyvuotiems mokiniams pasirenkant profesiją 4. Diskusija apie profesijų pasirinkimą 5. Reklama „Mano profesijos privalumai ir perspektyvos“ 6. Išvykos į įvairias organizacijas – Profesinės karjeros dienos (mokinių grupės pagal profesinius ketinimus)	Klasės auklėtojai Psichologė Priėmimo darbo biržos konsultantas Įvairių profesijų atstovai Klasės auklėtojai Klasės auklėtojai PIT-o vadovė	Klasės valandėlė Klasės valandėlė Neformalus ugdymas PIT-o savaitė PIT-o savaitė 4 dienos birželio mėnesį
3.	III g klasių mokiniai	1. Mokomoji dalykinė išvyka „Medžio apdirbimo įrengimai ir juos aptarnaujantys specialistai“ 2. VU ARS grupės seminaras – pristatymas 3. Informacinė paskaita „Be baimės universiteto ir karjeros link“ 4. Mano profesijos pamokos (architektūros, energetikos, meno, finansų, teisės ir t. t.) 5. Apklausa – profesinių interesų pakartotinis tyrimas 6. Paskaitėlė „Žmogaus prigimtinių savybių įtaka mokymuisi“ 7. Informacinė dalykinė išvyka į „Litexpo“ parodų rūmus – universitetų mugę 8. Išvyka į lopšėlį-darželį „Saulutė“, žaidimų pamokėlė „Kuo aš būsiu?“	Technologijų mokytojas VU studentai KTU studentai Įvairių profesijų atstovai – mokytojai Klasės auklėtojai Psichologė PIT-o mokytojai PIT-o vadovė	Technologijų pamoka Klasės valandėlė Klasės valandėlė PIT-o savaitė (po vienos pamokų) Klasės valandėlė Klasės valandėlė Psichologijos pamokos
4.	IV g klasių mokiniai	1. Praktiniai užsiėmimai ir pašnekesiai „Mano asmeninės ir visuomeninės vertybės“ 2. VU ARS grupės seminaras – pristatymas 3. Informacinė paskaita „Be baimės universiteto ir karjeros link“ 4. Pristatymo laiškas 5. Informacinė dalykinė išvyka į „Litexpo“ parodų rūmus – universitetų mugę 6. Mokymasis rašyti gyvenimo aprašymą 7. Įsidarbinant reikalingi įgūdžiai 8. Išvyka į Prienų Nemuno pradinę mokyklą. Interviu su pradinukais „Kuo aš svajoju būti?“	VPU III kurso studentė – praktikantė VU studentai KTU studentai Lietuvių kalbos mokytojai PIT-o mokytojai Lietuvių kalbos mokytojai Psichologijos mokytoja PIT-o vadovė	Klasės valandėlė Klasės valandėlė Klasės valandėlė Lietuvių kalbos pamokos Lietuvių kalbos pamokos Psichologijos pamoka Psichologijos pamoka
5.	I–II kl. mokinių tėvai	Diskusijos „Tėvų laikas“	PIT-as, psichologė	Paskutinį mėnesio ketvirtadienį

1.4. ALANTOS TECHNOLOGIJOS IR VERSLO MOKYKLA

Nuo seno Alantos kraštas garsėjo savo darbščiais ir šviesiais žmonėmis, kurie čia gyveno nuo pirmųjų bendruomeninės santvarkos laikų. XV a. kraštą valdė žymi Astikų giminė, vėliau Alanta ir jos dvaras pateko į Pamarnackų bei jų palikuonių rankas. Šiuose dvaro rūmuose 1940–1946 m. įsižiebė naujas kultūros ir mokslo židynys – įsikūrė Žemesnioji žemės ūkio mokykla. 1959 m. mokyklos bazėje įkurtas Žemės ūkio technikumai, kuriame buvo rengiami agronomai ir zootechnikai. 1960-aisiais technikumui atiduotas Alantos miestelyje buvęs pastatas, o buvusioje karčemoje įkurtos dirbtuvės. Dvaro pastatai statyti XIX a. viduryje. XX a. buvo keletą kartų rekonstruoti ir restauruoti. Šiuo metu rūmai atnaujinti: meniškai išdažyta rūmų išorė, pakeistas skardos stogas ir langai, trinkelėmis išgrįstas takas ir kelias, atkurtas parkas ir tvėniniai, gražiai tvarkoma aplinka. 2007 m. čia lankėsi didikų Astikų palikuonys ir grožėjosi puikiai išsaugotu paveldu. Dabar čia yra Naujasodžio biblioteka, muziejus, koncertų ir parodų salės, kuriose dažnai eksponuojami ne tik Lietuvos, bet ir užsienio šalių menininkų kūriniai. Dvarą supa išpuoselėtas šimtmetis parkas, kuris paliko pačius gražiausius prisiminimus ne vienai moksleivių kartai. Naujasodžio gyvenvietė 2008 m. buvo pripažinta gražiausia Lietuvoje.

O mokykla augo ir stiprėjo. 1973 m. pabaigoje moksleiviai pradėjo mokytis naujajame mokymo korpuse. Įrengti nauji kabinetai ir laboratorijos, pasirūpinta naujais baldais, įrengimais, sukurta tvirta materialinė ir techninė bazė. Pagal individualų projektą pastatytas mokymo kompleksas, kuriame yra aktų bei sporto salės. 2002 m. žemės ūkio mokykla tapo Alantos technologijos ir verslo mokykla, o nuo 2003 m. liepos 1 d. – viešoji įstaiga Alantos technologijos ir verslo mokykla. Mokykla, skaičiuojanti 50-uosius veiklos metus, teikia bendrąjį ir profesinį išsilavinimą.

Į VšĮ Alantos technologijos ir verslo mokyklą (Alantos TVM) priimami ne jaunesni kaip 14 metų amžiaus asmenys. Mokykloje siūlomų programų pasirinkimas gana

platus, todėl mokiniai, nusprendę čia mokytis, turės puikias galimybes įgyvendinti savo siekius.

Neįėjusiems pagrindinio išsilavinimo, bet ne jaunesniems kaip 14 metų asmenims siūlomos šios programos:

- ekologinio ūkio darbininko,
- komunalinio ūkio paslaugų darbuotojo,
- staliaus.

Turintiems pagrindinį išsilavinimą siūlomos šios mokymo programos, kurių besimokydami mokiniai įgyja ir vidurinį išsilavinimą:

- apdailininko (statybininko),
- virėjo,
- padavėjo-barmeno,
- automobilių remontininko (įgyjant vairuotojo B ir C1 kategorijas),
- kaimo verslo paslaugų teikėjo.

Turintiems vidurinį išsilavinimą arba išklausiems vidurinio ugdymo programą siūlomos programos:

- draudimo konsultanto;
- pramonės įmonių prekybos konsultanto,
- tarptautinių vežimų vairuotojo ekspeditoriaus,
- žemės ūkio gamybos verslo darbuotojo,
- padavėjo-barmeno.

Mokykla, bendradarbiaudama su Utenos kolegija, kartu vykdo žemės ūkio technologijos studijų programą.

Daugiau apie profesijas www.alantostvm.lt, www.aikos.smm.lt

Pagal profesinio mokymo programą mokoma bendrųjų, profesijos ir kultūrinių dalykų. Praktiniam mokymui skiriama apie 60–70 proc. viso profesiniam mokymui numatyto laiko. Baigiamajame kurse gamybinė praktika atliekama įmonėse, įstaigose, žemės ūkio bendrovėse ar ūkininkų ūkiuose.

Alantos technologijos ir verslo mokykla sėkmingai dalyvauja tarptautiniuose *Leonardo da Vinci*, *Socrates*, LEADER, Atviros Lietuvos fondo ir kituose projektuose. Mokiniai ir mokytojai turi galimybę įgyti teorinių bei praktinių žinių Vokietijoje, Norvegijoje, Suomijoje, Danijoje, Rumunijoje ir kitose šalyse.

Mokykloje vyksta aktyvi kultūrinė veikla, tai tikras Alantos krašto kultūros centras. Dvaro rūmuose veikia biblioteka ir muziejus (www.alantostvm.lt/bibliot_pagrindinis.html), kuriame dažnai rengiamos parodos, vyksta koncertai. Sėkminga mokyklos veikla yra reikšminga ne tik dėstytojams bei mokiniams, bet ir vietos gyventojams, visam Molėtų rajonui.

1.4.1. ALANTOS TECHNOLOGIJOS IR VERSLO MOKYKLOS PIT-AS

Teikiant profesinio informavimo ir konsultavimo paslaugas keliamas tikslas – padėti asmenims pasirinkti savo kelią švietimo, mokymo bei užimtumo srityse ir aktyviai kurti savo profesinę karjerą.

Profesinės mokyklos profesinio informavimo, konsultavimo specialisto veikla orientuota į bendrojo lavinimo mokyklų mokinius, kuriems jau suteikta informacija apie pirminio profesijos pasirinkimo galimybes, mokymo institucijas, mokinių tėvus, mokytojus. Mokinių tėvai turėtų žinoti, kad pasirinkti profesiją gali padėti profesinio informavimo specialistai.

PIT-as savo veiklą planuoja pagal mokyklos metų veiklos programoje numatytus tikslus ir uždavinius. Kasmet atliekama metų veiklos programos analizė, kartu aptariama ir profesinio informavimo, PIT-o veikla. Daug veiklų, tokių kaip profesijos pasirinkimo tikslingumas, susipažinimas su darbo rinkos pasauliu, įgyvendinama neformalaus ugdymo būdu, integruojama į renginius (pvz., profesinio meistriškumo konkursai, parodos, mugės).

Teikdamas profesinio informavimo paslaugas profesinėje mokykloje grupės vadovas mokinių tėvus informuoja apie specialybes, mokymo ir studijų sistemą, supažindina su profesinio informavimo ir konsultavimo šaltiniais ir institucijomis.

Profesijos mokytojai, mokydami savo dalyko, į ugdymo planus įtraukia temas, kurios susijusios su profesine karjera. Bendraudami su mokiniais jie taip pat teikia informaciją apie specialybes, kvalifikacijas, profesinės karjeros galimybes. Supažindina su profesinio informavimo šaltiniais, pataria, kur rasti profesinio informavimo ir konsultavimo institucijas. Profesijos mokytojai, vykdydami profesinio mokymo programas, bendrauja ir su darbdaviais. Mokytojas turi žinoti, kokios yra mokinio įsidarbinimo galimybės, kaip profesinėje veikloje taikomos naujos technologijos, nuolat atnaušina savo profesines žinias.

Profesinėje mokykloje dirbantis socialinis pedagogas yra vienas iš profesinio informavimo ir konsultavimo specialistų. Socialinis pedagogas mokinius supažindina su profesinės karjeros planavimu, vykdo profesinės karjeros planavimo gebėjimų ugdymo programas. Socialinis pedagogas, nuolat bendraudamas su grupių vadovais, profesijos mokytojais, mokinius konsultuoja kvalifikacijos tobulinimo, tolesnio mokymosi, įsidarbinimo, profesinės karjeros galimybių klausimais, vykdo profesinės karjeros planavimo gebėjimų ugdymo programas. Taip pat socialinis pedagogas mokytojus, grupių vadovus, profesijos mokytojus supažindina su profesinės karjeros planavimo gebėjimų ugdymo programomis.

Alantos technologijos ir verslo mokyklos PIT-as teikia profesinio informavimo paslaugas. PIT-o lankytojai turi laisvą prieigą prie interneto, gali naudotis šalies švietimo ir darbo rinkos duomenų bazėmis.

Teikiamos paslaugos: mokinių, jų tėvų, mokytojų konsultavimas, informacijos teikimas apie mokymosi bei įsidarbinimo galimybes šalyje ir užsienyje, profesijas, darbo rinkos būklę, tolesnes studijas, organizuojami seminarai kitų rajonų PIT-ų patarėjams, vykdomi renginiai mokinių karjeros planavimo klausimais.

Daugiau informacijos www.alantostvm.lt/tavo_karjera.html

1.2 pav. Alantos technologijos ir verslo mokyklos PIT-o funkcijos

VšĮ Alantos technologijos ir verslo mokyklos PIT-as atlieka šias funkcijas

Planuoja, organizuoja PIT-o veiklą (dalyvauja rengiant mokyklos strateginį planą, metinės veiklos programą, sudaro PIT-o veiklos planą metams)

Kaupia informaciją apie švietimą, profesinį rengimą ir darbo rinką

Mokiniams, mokytojams, mokinių tėvams (globėjams), bendrojo lavinimo mokykloms teikia informaciją apie švietimą, profesinį rengimą ir darbo rinką

Teikia pagalbą mokiniams ir mokytojams, ieškantiems ar naudojantiems profesinę informaciją

Organizuoja ir atlieka mokinių, mokytojų apklausą apie profesijų pasirinkimą, paklausą, karjeros planavimą ir kt.

Bendradarbiauja su kitų profesinių, bendrojo lavinimo mokyklų profesinio informavimo specialistais, kitomis įstaigomis, teikiančiomis profesinio informavimo ir konsultavimo paslaugas

Švietimo mainų paramos fondas organizavo tarptautinį renginį „Baltic EXPRO+“, kurio metu vyko geriausių švietimo projektų paroda, apdovanoti 2009 m. Kokybės konkurso nugalėtojai. Papildomas **apdovanojimas už kokybiškiausią profesinio informavimo veiklą profesinėje mokykloje skirtas Alantos technologijos ir verslo mokyklos profesinio informavimo taškui.**

2. ADMINISTRACIJOS VAIDMUO ORGANIZUOJANT PIT-O VEIKLĄ

Lietuvos švietimo strateginių dokumentų nuostatuose pabrėžiama, kad švietimo misija – „padėti asmeniui įgyti profesinę kvalifikaciją, atitinkančią šiuolaikinių technologijų, kultūros bei asmeninių gebėjimų lygį, ir sudaryti sąlygas mokytis visą gyvenimą – nuolat tenkinti pažinimo poreikius, siekti naujų kompetencijų ir kvalifikacijų, reikalingų jo profesinei karjerai ir gyvenimo įprasminimui“ (Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatos, 2003). Kitais žodžiais tariant, asmuo turi būti parengtas gyvenimui ir darbui, taigi vadovaujantis šiuolaikine samprata – parengtas karjerai, orientuojantis į bendrųjų kompetencijų ir dabarties žmogui būtinų kompetencijų ugdymą.

Apie sėkmingas profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai veiklos sąlygas galima kalbėti tada, kai jos tampa **integruota visos mokyklos veiklos ir jos bendruomenės gyvenimo dalimi**, kai vieningai dirbama siekiant įgyvendinti mokyklos ir kiekvieno besimokančiojo ateities vizijas. Dėl šios priežasties mokyklos administracijos vaidmuo yra labai svarbus organizuojant profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai veiklas. Organizuojant šias veiklas aktualūs visi mokyklos vadybos procesai ir principai: planavimas, organizavimas, vadovavimas ir priežiūra. Taigi sėkmės sąlygas kuria šie veiksniai:

- profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai **integravimas į bendrą mokyklos viziją**, konkrečių tikslų ir uždavinių nustatymas, prioritetų aptarimas. Aiškus profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai veiklos **struktūravimas**, turinio, vykdytojų ir terminų numatymas bendrame ar atskirame mokyklos plane (pvz., *Kužių vidurinės mokyklos numatytų priemonių planas, kuriant profesinio orientavimo sistemą mokykloje, 2009–2010 m. m. profesinio informavimo ir konsultavimo planas, PIT-o veiklos planas; VšĮ Alantos technologijos ir verslo mokyklos PIT-o veiklos planas*) padeda užtikrinti sėkmingą įgyvendinimo sąlygas. Taip pat svarbus plano lankstumas, galimybė jį tikslinti atsižvelgiant į mokinių ir visos mokyklos bendruomenės poreikius (pvz., Prienų „Žiburio“ gimnazijos ugdymo planų modulių sistema buvo tobulinama atsižvelgiant į mokinių, mokytojų ir tėvų išsakytas nuomones);
- materialiujų ir nematerialiujų **išteklų numatymas** (finansavimas, funkcijų pasidalijimas tarp skirtingų mokyklos specialistų, darbo apmokėjimas, darbo sąlygos, priemonės ir kt.);
- stiprios **specialistų komandos formavimas** (pvz., profesinio informavimo komanda Kužių vidurinėje mokykloje sudaryta iš pavaduotojo ugdymui, profesijos patarėjo (PIT-o darbuotojas), 2–3 klasių auklėtojų), motyvavimas, kūrybiškumo skatinimas, rūpinimasis kvalifikacijos kėlimu;
- produktyvus mokyklos ir vietos **bendruomenės įtraukimas** į veiklos planavimo ir įgyvendinimo procesą (mokyklos administracija, mokytojai, mokiniai, tėvai (globėjai), socialiniai partneriai). Svarbus visos mokyklos bendruomenės sutelktumas veikiant bendram labui, siekiant, kad mokiniams būtų sudarytos sąlygos rinktis jų polinkius, gebėjimus, individualias savybes atitinkančias

mokymosi ir profesinės veiklos ar darbo galimybes, pagrįstai planuoti būsimą karjerą;

- bendradarbiavimas, partnerystės **santykių su kitomis mokyklomis ir organizacijomis** plėtojimas. Svarbus veikimas ne vien mokyklos, bet ir miesto, savivaldybės, rajono, regiono ir visos šalies lygmeniu;
- rezultatų vertinimas ir **sklaida**.

Svarbiausia, kad tarp planuojamų ir įgyvendinamų veiklų būtų aiškos, visiems suprantamos sąsajos, ryški pagrindinė kryptis, vedanti nuo vizijos konkrečių mokyklos numatytų tikslų ir uždavinių įgyvendinimo link. Dalijimasis gerąja patirtimi mokyklos viduje ir tarp mokyklų, galimybė pristatyti veiklos rezultatus mokyklos bendruomenei, pasidžiaugti pasiekimais (*pvz., teikti padėkos raštus, kaip tai daroma Kužių vidurinėje mokykloje*) padeda sukurti kūrybiškumui ir iniciatyvumui palankią darbo aplinką.

2.1. KELMĖS „KRAŽANTĖS“ PAGRINDINĖ MOKYKLA

Kelmės „Kražantės“ pagrindinės mokyklos administracijos vaidmuo organizuojant profesinio informavimo veiklas atsiskleidžia projekte „Mokymosi krypties pasirinkimo galimybių didinimas 14–19 metų mokiniams“. **Vykdant projektą buvo sprendžiamos šios ugdymo problemos mūsų mokykloje:**

- mokinių mokymosi motyvacijos sužadinimas ir palaikymas;
- mokomųjų programų (pri)taikymas, kad jos atitiktų mokinių poreikius, interesus ir galias, o mokiniai, keldami sau tolesnius mokymosi tikslus, galėtų patirti sėkmę ir ja remtis;
- įvairių dalykų pamokose mokymosi susiejimas atsižvelgiant į mokinių pasirengimą darbo pasaulyje ir sėkmingą konkurenciją darbo rinkoje;
- mokytojų keitimasis ir tobulėjimas, siekiant tapti lanksčiais mokymo vadybininkais ir mokinių mokymosi patarėjais, asistentais;
- ugdymo plano ir tvarkaraščio sudarymas ir pritaikymas mokinių poreikiams.

Siūlomi moduliai. 9 klasės mokiniams siūlyti šie pasirenkamieji dalykai bei moduliai:

- kalbos ugdymas (integruojant dailę, muziką, IT);
- profesinis rengimas;
- chemija buityje;
- praktiniai uždaviniai;
- techninė keramika;
- chemija ir spalvos;
- lietuvių tautos mitologija.

Modulis „Kalbos ugdymas“. Per modulį „Kalbos ugdymas“ mokiniai teigia galintys pasireikšti, išsakyti savo mintis, todėl:

- pamokos tapo įdomesnės;
- smagu iliustruoti sakmes, patarles;
- išmokstama greičiau rasti informacijos internete ar bibliotekoje;
- yra laiko dirbti su kompiuterine tautosakos programa;
- jaučiuosi laisviau;
- nereikia daug rašyti;
- susipažinau su lietuvių liaudies amatais;
- išdrįsau pasirodyti viešai.

Profesinis rengimas. Su technologijų mokytojais mokydamiės pagal integruotą technologijų programą „Profesinis rengimas“ 9 klasės mokiniai 20 proc. programos laiko skyrė mokomosioms ekskursijoms, 20 proc. – teoriniam susipažinimui, profesiniam

mokinių informavimui, konsultavimui ir pasirinktos profesijos pristatymui, 60 proc. – praktiniam darbui.

Praktiniai uždaviniai. Papasakosime, kaip mokiniai įgyvendino projektą „Kaimo turizmo sodyba ir geometriniai dydžiai“. Kuriant kaimo turizmo sodybos gyvenamojo namo maketą technologijų pasirenkamasis dalykas integruotas su matematikos moduliu. Mokiniai mokėsi:

- geometrinių sąvokų, atpažinti figūras, rasti jas brėžiniuose;
- matuoti ilgį, apskaičiuoti tūrį;
- braižyti gyvenamojo namo brėžinius;
- susipažino su braižytojo, konstruktoriaus, architekto specialybėmis;
- konstruoti kaimo turizmo sodybos maketą (atliktas kolektyvinis darbas);
- lankėsi VšĮ Kelmės PRC Tytuvėnų skyriuje ir plačiau susipažino su kaimo turizmo darbuotojo specialybe.

Projektas „Kaimo turizmo sodyba ir geometriniai dydžiai“

Paskirtis: projektas suteiks mokiniams galimybę susipažinti su statybų inžinieriaus ir architekto profesijomis, pasitikrinti gebėjimą pritaikyti įgytas žinias, dirbti komandoje.

Tikslas: išmokus apskaičiuoti erdvinį kūnų tūrį ir paviršiaus plotą, susipažinus su mastelio taikymo galimybėmis, sukonstruoti namo maketą ir atlikti reikalingus skaičiavimus namui pristatyti.

Uždaviniai:

1. Pakartoti erdvinį kūnų tūrio ir paviršiaus ploto skaičiavimo taisykles;
2. Lavinti kūrybinį mąstymą, pasirenkant darbui reikalingas medžiagas ir priemonės bei konstruojant maketą;
3. Stiprinti darbo grupėse įgūdžius.

Dalyviai: Kelmės „Kražantės“ pagrindinės mokyklos devintos klasės mokiniai.

Metodai: diskusijos, medžiagos rinkimas, darbas grupėse, IT panaudojimas.

Etapai

Įvadinis etapas. Erdvinių kūnų rūšių ir savybių kartojimas ir aptarimas. Tūrio ir paviršiaus ploto taisyklių, matmenų aptarimas, medžiagų pasirinkimas, darbo grupių sudarymas. Diskusija apie tai, ką turėtų žinoti architektas ir inžinierius kurdami namą.

Tiriamasis etapas. Darbas grupėse: iš įvairių formų ir skirtingų dydžių dėžučių, pagalbinių medžiagų ir medienos konstruojamas pastatas, atliekami matavimai, skaičiuojamas pastato tūris, sienų ir grindų plotas, numatoma jo paskirtis, parenkamas mastelis, kad modelis atitiktų realybėje reikalingus parametrus. Parengiamas darbo pristatymas.

Pristatymo etapas. Kiekviena grupė pristato savo sukurtą modelį, apibūdina jo paskirtį, aptaria sunkumus, kilusius dirbant, svarsto, kuo šiame etape svarbus architekto ir statybų inžinieriaus darbas. Klasėje parengiama parodėlė apie darbo procesą ir rezultatus.

Keramika. Mokiniai susipažįsta su senomis ir naujomis tradicijomis, atlikimo būdais, medžiagomis, dekoravimo technika, panaudojimo galimybėmis, pritaikymu ir priežiūra. Mokiniai mokosi drąsiai eksperimentuoti ir improvizuoti.

Chemija buityje. Sudarytos sąlygos visiems mokiniams patirti sėkmę, gerinti pasiekimus, saugiai dirbti chemijos laboratorijoje, ugdyti smalsumą, kūrybiškumą, darbštumą, aktyvumą bei savarankiškumą. Trumpalaikių projektų metu mokiniai augino kristalus iš įvairių druskų. Mokiniai susipažino su trimis kristalų auginimo būdais, kūrė augalų ir išaugintų kristalų menines kompozicijas. Kita tema – naudojant jonų mainų reakcijas piešiami piešiniai. Padaryta išvada, kad kiekvienas vaikas yra didelis menininkas.

Plačiau galima paskaityti leidinyje – metodinėse rekomendacijose „Mokymosi krypties pasirinkimo galimybių didinimas 14–19 metų mokiniams“.

2.2. KUŽIŲ VIDURINĖ MOKYKLA

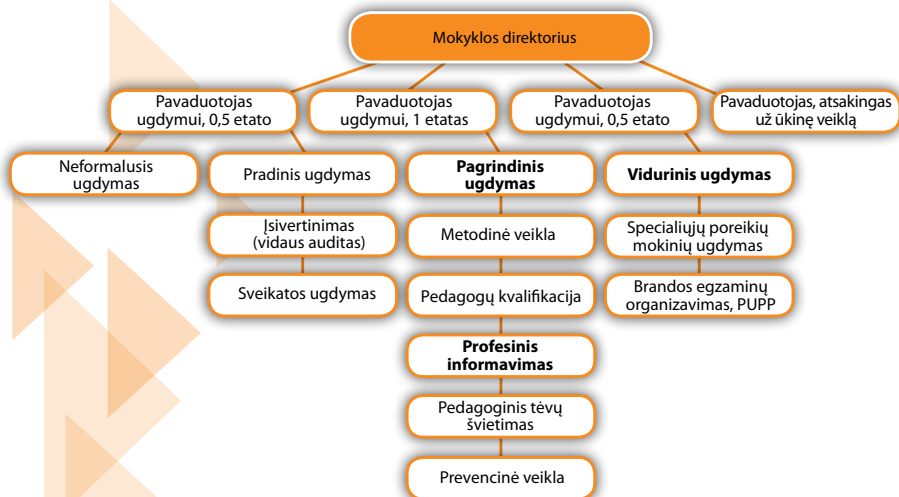
Kiekvienoje mokykloje vykdomos darbų planavimo, organizavimo, vadovavimo ir priežiūros funkcijos, yra savita organizacijos kultūra, vadovavimo stilius, komandinio darbo patirtis. Kai kuriose srityse mokykla turi tam tikrų pasiekimų ir patirties, gali dalytis gerąja patirtimi.

Tikimės, kad mūsų mokyklos profesinio informavimo veiklos organizavimo patirtis padės atrasti savo kelią bet kokio tipo mokyklai, plėtoti veiklą atsižvelgus į savo mokyklos bendruomenės tikslus ir poreikius. Pateikiami pavyzdžiai jokių būdu nėra laikytini etalonais, todėl būsimė dėkingi už pastabas ir pastebėtus trūkumus.

Mokyklos struktūra ir kultūra. Mūsų mokykloje susipina funkcinė ir matricinė (atsiskaito dviem vadovams) organizacijos struktūra, yra keturi pavaduotojai (vienas ūkinei veiklai), kurie atsakingi už tam tikrą sritį, vykdo projektus bei dirba komandose (žr. 2.1 pav.).

Vyrauja užduočių kultūra, orientuota į komandinį darbą.

2.1 pav. Kužių vidurinės mokyklos struktūra

Profesinio informavimo veiklos organizavimas. Profesinio informavimo veikla vykdoma laikantis tų pačių vadybos funkcijų, kaip ir bet kurioje kitoje srityje:

- planavimas,
- organizavimas,
- vadovavimas,
- priežiūra.

Planavimas. Tai viena iš svarbiausių ir pagrindinių vadybos funkcijų. Mokykloje tai nenutrūkstantis procesas, kur numatomi pagrindiniai tikslai ir uždaviniai, priemonės tikslams pasiekti. Neturint aiškaus plano, galimybės pasiekti apčiuopiamus tikslus smarkiai sumažėja. Kiekvienoje mokykloje yra nusistovėjusi sava planavimo sistema, tačiau visur laikomasi bendrųjų planavimo žingsnių. Planavimo komponentai pateikiami 2.2 paveiksle.

2.2 pav. Planavimo komponentai

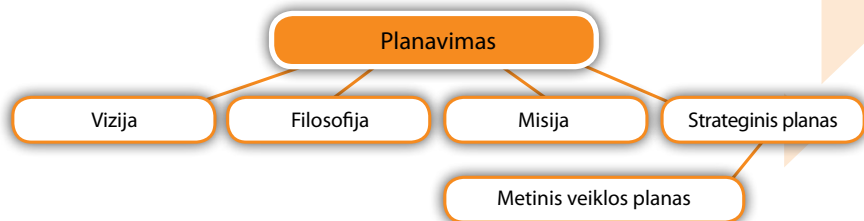

Kiekvienoje mokykloje yra parengtas **strateginis planas**, kuriame suformuluota vizija, numatyti strateginiai tikslai. Tai komandinio darbo rezultatas ir pati sudėtingiausia darbo dalis, kuriai turi pritarti visi bendruomenės nariai, nes vargu ar įmanoma pasiekti pageidaujamą rezultatą, jei skiriasi nuostatos.

Mūsų mokykloje parengtas strateginis 2005–2010 m. m. planas, kuriame numatyta: „Per penkerius metus tapti techniniu požiūriu moderniai įrengta gimnazija, teikiančia kokybišką mokymą įvairių poreikių ir gebėjimų mokiniams“ (teisingumo dėlei svarbu pridurti, jog ne viskas priklauso nuo mokyklos bendruomenės siekių ir darbo rezultatų. Pokyčiai švietimo srityje vyksta nuolat ir dabartiniai politiniai sprendimai rodo, jog mokyklai nepavyks pasiekti užsibrėžto tikslo).

Strateginiame plane numatytas uždavinys – įdiegti mokinių karjeros planavimo, verslumo sistemą (žr. mokyklos interneto svetainėje skyrelį „PIT-o veikla“). Paskirtas žmogus, t. y. pavaduotojas ugdymui, atsakingas už šio uždavinio įgyvendinimą.

Veiklos plano rengimas. Kiekvienais metais rengiama mokyklos veiklos programa (planas) vieneriems mokslo metams, numatomi operatyviniai tikslai, kurių įgyvendinimas ir yra strateginio plano dalis.

2.3 pav. Veiklos plano rengimas

Kiekvienais metais formuluojame profesinio informavimo tikslus (mokyklos veiklos programoje), nes tai padeda siekti strateginio plano tikslo, gerinti šios srities rezultatus, plėtoti naujas idėjas, jas sieti su kitais mokyklos veiklos tikslais.

Mūsų mokykloje laikomasi tokio profesinio informavimo veiklos planavimo modelio (strategijos):

- situacijos ir poreikių analizė (mokyklos įsivertinimo duomenys, mokinių, jų tėvų, mokytojų apklausos, planų, kitų dokumentų analizė);
- tikslų ir uždavinių formulavimas (tikėtinas rezultatas);
- veiksmų planas (priemonės, terminai, vykdytojai);
- tarpinių veiklos rezultatų kontrolė, vertinimas;
- veiksmų plano korekcija (jei reikia, galima koreguoti ir tikslus).

Metiniai mokyklos veiklos tikslai patvirtinami pirmojo mokytojų tarybos posėdžio metu. Juos siūlo metodinių susivienijimų nariai. Taip nuo pačios žemiausios grandies yra priimami svarbiausi sprendimai mokyklos lygmeniu.

Jei mokyklos strateginiame plane nėra numatytų tikslų profesinio informavimo srityje, tai suburta komanda gali rengti profesinio informavimo programą, kuri užtikrintų efektyvius pokyčius. Mūsų mokykloje tokia programa buvo rengiama nuo 2000 m., ji įgyvendinama laikantis prieinamumo, individualizavimo, pagarbos ir integralumo principų. Programa apima iki 26 visų klasių mokiniams numatytų priemonių: pamokos pradžinių klasių mokiniams, projektai, susitikimai, užklasiniai renginiai, integruotos dalykų pamokos ir t. t.

Pradedant veiklą svarbu atsakyti į klausimus:

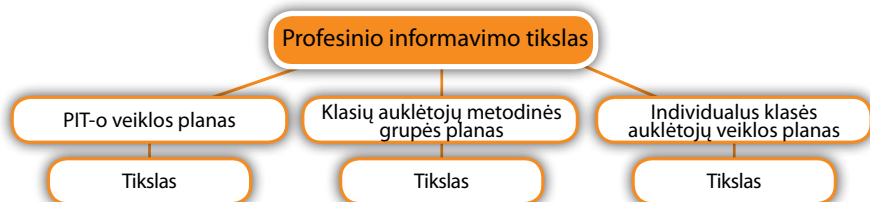
- Kas vykdo profesinį informavimą mokykloje?
- Ar yra paskirtas atsakingas asmuo?
- Ar veikla planuojama mokyklos lygmeniu?
- Kokių žinių, gebėjimų turi mokiniai karjeros planavimo srityje?
- Kokios galimybės tobulinti šią sritį mokykloje?

2.1 lentelė. Numatytų priemonių planas, kuriant profesinio orientavimo sistemą mokykloje

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Dalyviai	Forma	Data	Atsakingas asmuo
1.	Detaliai susipažinti su profesinio orientavimo teisine baze.	Dalykų mokytojai, klasių auklėtojai	Klasių auklėtojų metodinis susivienijimas		Pavadootoja ugdymui
2.	Įtraukti karjeros planavimą į strateginį mokyklos planą.	Strateginio plano rengimo grupė	Strateginis mokyklos planas		Mokyklos direktorė
3.	Parengti profesinio orientavimo ir konsultavimo programą kiekvieniems mokslo metams, numatyti profesinio orientavimo tikslus.	Sudaryta darbo grupė	Programa		Pavadootoja ugdymui
4.	Integuoti profesinio informavimo ir konsultavimo veiklą į lietuvių kalbos, matematikos, informacinių technologijų pamokas, papildomo ugdymo užsiėmimus.	Dalykų mokytojai, būrelių vadovai	Pamokos		Pavadootoja ugdymui
5.	Plėsti užklasinę, papildomo ugdymo veiklą mokykloje, suteikiant mokiniams platesnę būrelių, modulių, renginių pasirinkimo galimybę, sudaryti sąlygas vaikų veiklai pagal interesus, gebėjimus.	Mokytojai	Būrelių, modulių programų rengimas, renginių organizavimas		Metodinė taryba
6.	Kaupti ir sisteminti informacinę bazę profesinio orientavimo srityje, mokiniams ir mokytojams užtikrinti laisvą naudojimąsi internetu skaitlykloje.	Informacinio centro darbuotojos	Metodinė bazė		Pavadootoja ugdymui
7.	Plėsti socialinę partnerystę: užmegzti ryšius ir pasirašyti bendradarbiavimo sutartis su įvairiomis institucijomis, padėsiančiomis kokybiškai vykdyti profesinį informavimą ir konsultavimą mokykloje.		Sutartys		Administracija
8.	Dalyvauti projektuose, organizuoti ekskursijas, akcijas, karjeros dienas, mugės mokiniams.	Mokytojai, mokiniai	Renginiai		Pavadootoja ugdymui
9.	Parengti specializuotą ugdymo karjerai pasirenkamojo dalyko programą, numatyti reikiamą valandų skaičių, rengiant mokyklos ugdymo planą.	Mokytojai	Programa		Pavadootoja ugdymui
10.	Sudaryti sąlygas mokytojams taikyti naujausias informacines technologijas ugdymo procese.	Mokytojai, mokiniai	Pamokos		Pavadootoja ugdymui
11.	Sudaryti sąlygas plėsti mokytojų profesines kompetencijas karjeros planavimo srityje.	Mokytojai			Mokyklos direktorė
12.	Įkurti profesinio informavimo tašką (PIT-ą) mokykloje, dalyvaujant AIKOS programoje.	PIT-o komanda	PIT-as		Mokyklos direktorė

Organizavimas. Suformulavus mokyklos veiklos programos tikslus rengiami planai, kurių formas nustato pati mokykla. Kiekvienam tikslui numatyti uždaviniai leidžia sudaryti konkrečių veiksmų planą, kuriame nurodomos priemonės, terminai, žmogiškieji ir materialūs ištekliai (žr. skyrių „Profesinio informavimo pavyzdžiai“). Tai tarsi detalesnių planų rengimo gairės.

2.4 pav. Veiklos organizavimas

Profesinio informavimo tikslai negali būti apibrėžiami atskirai nuo kitų mokyklos veiklos tikslų, turi būti dermė.

Profesinio informavimo veiksmų planą rengia komanda, atsakinga už profesinį informavimą. Remiantis šiuo planu vėliau sudaromi tokie dokumentai:

- PIT-o veiklos planas, kurį rengia profesijos patarėja ir pavaduotoja ugdymui, atsakinga už profesinį informavimą;
- klasių auklėtojų metodinio susivienijimo planą rengia klasių auklėtojai, kurie numato svarbiausius veiklos prioritetus profesinio informavimo srityje;
- individualus klasės auklėtojo veiklos planas, kurį rengia klasės auklėtojas, atsižvelgdamas į mokinių amžių, žinias ir gebėjimus.

Kiti planai metinėje mokyklos veiklos programoje:

- seniūnų tarybos veiklos planas, kurį rengia mokiniai (teikiama bendro pobūdžio informacija apie PIT-o veiklą, profesinį informavimą mokykloje);
- mokyklos renginių planas, rengiamas metodinės tarybos (įtraukiami profesinio informavimo renginiai).

Toks planavimo modelis leidžia kryptingai parengti planus, tarp visų grandžių, kurios vykdo profesinį informavimą, yra suderinamumas, nėra dubliavimo, visi dalyviai žino, koks turi būti rezultatas.

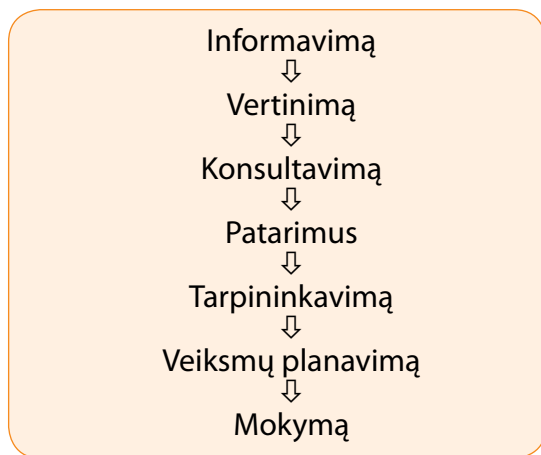
Planuojant mokytojų, direkcinių ar metodinės tarybų posėdžius numatomos (pagal reikalą) pranešimų temos iš profesinio informavimo srities. Taip didesnė mokyklos bendruomenės dalis supažindinama su veiklos rezultatais.

Būtina prisiminti, kad planai turi būti realūs, įgyvendinami, suprantami visai mokyklos bendruomenei. Planas turi būti lankstus, nes dažnai atsiranda nenumatytų situacijų, kliūčių. Tikslai formuluojami taip, kad juos nebūtų sunku koreguoti.

Mokykloje visi metiniai planai kabinami skelbimų lentoje mokytojų kambaryje,

pagal juos rengiamas mėnesio veiklos planas. Visa informacija yra nuolat prieinama, todėl mokytojas gali efektyviai planuoti savo veiklą ir laiką.

Kitų specialistų veikla vyksta per:

Bibliotekininkas, specialusis pedagogas, pedagoginė, psichologinė tarnyba taip pat rengia veiklos planus.

Vadovavimas. Profesinio informavimo veiklai vadovauja, ją koordinuoja ir kontroliuoja pavaduotojas ugdymui. Direktorius įsakymu sudaro komandą, kuri siekia numatytų tikslų. Komandos nariai atsiskaito pavaduotojui, o jis – mokyklos vadovui, visai mokyklos bendruomenei.

Komandos veikla vertinama pagal tai, kaip efektyviai ji dirbo, kokių rezultatų pasiekta, kas patobulinta, pagerinta.

Profesinio informavimo komanda mokykloje:

- pavaduotojas ugdymui;
- profesijos patarėja;
- klasių auklėtojai (2–3 žmonės).

Administracijos požiūris. Vienas svarbiausių veiksmų, kuris užtikrina sėkmę siekiant numatytų tikslų profesinio informavimo (ne tik) srityje, yra mokyklos vadovo veiksmai ir pozicija:

- suburta tinkama komanda, kuri dirba motyvuotai, nebijo iššūkių, nuolat tobulina kvalifikaciją;
- komandai vadovauja pavaduotojas ugdymui, nes jis turi vadybininko patirties, mato visą mokyklos veiklą, išmano mokyklos dokumentų srautą;

- sukurtos geros darbo sąlygos, kad komanda norėtų įgyvendinti numatytą tikslą (išspręstas apmokėjimo klausimas);
- darbuotojai motyvuojami ir skatinami veiklos procese (žodinės padėkos, padėkų raštai mokyklos švenčių metu);
- pasitikėjimas ir atsakomybės pasidalijimas.

Visa tai skatina ir ugdo aukštą mokyklos kultūrą.

Priežiūra. Kontrolė – tai esamos padėties stebėjimas, tikintis laukiamo rezultato, t. y. numatyto tikslo įgyvendinimo arba pokyčių. Būtina nuolat tirti, ar planas vykdomas sėkmingai. Galima atsakyti į klausimus, kurie padės įvertinti padėtį:

- Ar pasiekiami numatyti tikslai?
- Ar reikia koreguoti numatytus prioritetus?
- Ar laikomasi numatytų terminų?
- Ar visos priemonės vykdomos?

Profesinio informavimo veiklos stebėjimą ir priežiūrą galima įtraukti į mokyklos inspektavimo planą.

Mokslo metų pabaigoje kartu su komanda aptariami rezultatai, kurie pateikiami mokyklos bendruomenei. Būtina įvertinti, ar pasiekta tai, kas buvo suplanuota, ar atlikti visi darbai, kokios sąnaudos. Jei planas buvo veiksmingas, vadinasi, galima dirbti toliau.

Svarbu:

- turėti aiškią mokyklos profesinio informavimo strategiją;
- mokyklos vadovai turi būti susipažinę su profesinio informavimo tikslais ir uždaviniais mokykloje ir dalyvauti profesinio informavimo procese;
- suformuluoti realius, visai mokyklos bendruomenei suprantamus tikslus, derančius su mokyklos veiklos prioritetais;
- suformuoti kompetentingą komandą;
- skatinti mokytojų kūrybiškumą ir motyvaciją;
- bendradarbiauti su kitais mokykloje dirbančiais specialistais (soc. pedagogas, spec. pedagogas, bibliotekininkas ir kt.), išoriniais partneriais;
- nuolat kelti kvalifikaciją profesinio informavimo srityje (seminarai, savišvieta);
- nuolat tikrinti pokyčius, koreguoti veiksmus.

Vietoje epilogo. Kai įvertinate savo galimybes, esamą situaciją ir planuojate veiklą, visada kelkite ambicingus tikslus, nors jie atrodys ir nepasiekiami. Tai skatina eiti į priekį, tobulėti. Uždaviniai detalizuoja tikslą, todėl visada numatykite konkrečius veiksmus, terminus ir atlikite pirmąjį žingsnį (pvz., pasirinkite žmones, komandą, kuri įgyvendins tikslus, paskirstykite artimiausius darbus ir t. t.). Tai suteiks motyvaciją.

Profesinio informavimo planavimo mokykloje pavyzdžiai

2009–2010 mokslo metai

Tikslas: stiprinti profesinį informavimą ir konsultavimą siejant jį su asmenine mokinių pažanga.

Uždaviniai:

1. Atlikti mokinių individualių poreikių ir galimybių tyrimus prieš pasirenkant mokymosi kryptį;
2. Parengti mokinių karjeros planavimo aplankus (11–12 kl.).

2.2 lentelė. Kužių vidurinės mokyklos priemonių planas

Eil. Nr.	Tema	Data	Vykdytojai
1.	Klasių valandėlės, išvykos, ekskursijos profesinio informavimo temomis.	Visus mokslo metus	Kl. auklėtojai
2.	5–10 kl. mokinių asmeninės pažangos stebėjimas, gebėjimų planuoti asmeninę veiklą, karjerą ugdymas.	Visus mokslo metus	Kl. auklėtojai
3.	Mokinių supažindinimas su profesiniam informavimui skirtomis interneto svetainėmis.	Pagal kl. auklėtojų planą	Kl. auklėtojai
4.	Tiriamoji veikla nustatant mokinių individualius ugdymosi poreikius, galimybes, savęs pažinimo testai ir anketos.	Pagal kl. auklėtojų darbo planą	Kl. auklėtojai
5.	9–10 kl. mokinių poreikių ir galimybių tyrimas prieš pasirenkant mokymosi kryptį. Išvyka į Šiaulių darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnybą.	Pagal kl. auklėtojų planus	Kl. auklėtojai
6.	9–10, 11–12 kl. mokinių supažindinimas su Lietuvos švietimo sistema, aukštojo mokslo reforma.	Pagal kl. auklėtojų planą	Kl. auklėtojai
7.	11–12 kl. mokinių karjeros aplankų rengimas.	Visus mokslo metus	Kl. auklėtojai, profesijos patarėja
8.	5–6 kl. mokinių supažindinimas su PIT-o veikla, tikslais ir uždaviniais.	Spalis	Profesijos patarėja
9.	11–12 kl. mokinių išvyka į Šiaulių universiteto Karjeros centrą.	Spalis	11–12 kl. auklėtojai
10.	Kaupti informaciją apie įvairias profesijas ir specialybes, pagrindžiant dėstomo dalyko svarbą.	Visus mokslo metus	Dalykų mokytojai
11.	9 kl. mokinių lankymasis Jaunimo darbo centre.	Pagal ilgalaikį mokytojo planą	Technologijų mokytojai
12.	9 kl. mokinių išvyka į Kuršėnų politechnikos mokyklą.	Pagal ilgalaikį mokytojo planą	Technologijų mokytojai
13.	CV, motyvacinio laiško, rekomendacijos rašymas.	Pagal ilgalaikius mokytojų planus	Lietuvių, anglų, rusų kalbų mokytojai
14.	Integruotos etikos, tikybės, psichologijos, finansinio raštingumo, technologijų ir kt. dalykų pamokos.	Pagal ilgalaikius mokytojų planus	Dalykų mokytojai

15.	Konsultacinis mėnuo kl. auklėtojams apie profesinį informavimą. Informacinių technologijų galimybės vykdančios profesinį informavimą.	Lapkritis	Profesijos patarėja
16.	Susitikimai su ŠPRC, Šiaulių kolegijos, Šiaurės kolegijos atstovais.	Visus mokslo metus	Pavadootoja ugdymui
17.	10 kl. mokinių supažindinimas su vidurinio ugdymo programa.	Vasaris	Pavadootoja ugdymui
18.	11–12 kl. mokinių išvyka į parodą „Studijos. Mokslas. Karjera“ Vilniuje.	Vasaris	Pavadootoja ugdymui
19.	11–12 kl. mokinių išvyka į Šiaulių darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnybą. Dokumentų tvarkymas ruošiantis stoti į aukštąsias mokyklas.	Kovas	Kl. auklėtojai
20.	Karjeros mėnuo mokykloje.	Kovas	Pavadootoja ugdymui, profesijos patarėja
21.	Mokinių profesinių ketinimų nustatymas 10 klasėje.	Vasaris–kovas	Klasių auklėtojai
22.	Individualių ugdymo planų sudarymas renkant mokymosi kryptį 10 kl.	Kovas–balandis	Pavadootoja ugdymui, kl. auklėtojai
23.	10, 12 kl. mokinių išvyka į Šiaulių darbo biržą. Darbo rinkos situacija Lietuvoje.	Balandis	Kl. auklėtojai
24.	Susitikimai su įvairių profesijų atstovais.	Visus mokslo metus	Pavadootoja ugdymui
25.	Individualus 12 kl. mokinių konsultavimas pildant stojimo į aukštąsias mokyklas dokumentus.	Birželis	Kl. auklėtojai
26.	Individualios mokinių konsultacijos.	Visus mokslo metus	Profesijos patarėja
27.	Tėvų informavimas susirinkimų metu apie tolesnio mokymosi galimybes, mokymosi kryptį pasirinkimą 11 kl.	Pagal kl. auklėtojo planą	Pavadootoja ugdymui, kl. auklėtojai
28.	Tolesnio mokinių mokymosi duomenų rinkimas ir analizė (kokias studijų programas pasirinko).	Rugpjūtis–rugsėjis	Profesijos patarėja

2.3 lentelė. Kužių vidurinės mokyklos PIT-o veiklos planas

Veikla	Data	Vykdytojai
PIT-o veikla, atsispindinti mokyklos stende.	Visus m. m.	Profesijos patarėja
Interneto svetainės tvarkymas (medžiaga apie PIT-ą).	Visus m. m.	Pavadootoja ugdymui
Metodinės literatūros atnaujinimas, naujų leidinių įsigijimas.	Visus m. m.	Profesijos patarėja
Lankstinuko apie PIT-ą leidimas.	II pusmetis	Pavadootoja ugdymui, profesijos patarėja
11–12 kl. mokinių aplankų rengimas.	Visus m. m.	Profesijos patarėja
Metodinė pagalba ŠPRC dėl PIT-o veiklos planavimo, informacinių šaltinių rinkimas.	Spalis	Pavadootoja ugdymui, profesijos patarėja

5–6 kl. mokinių supažindinimas su PIT-u. Informacinė paskaita.	Spalis	Profesijos patarėja
Konsultacinis mėnuo dalykų mokytojams, kl. auklėtojams apie PIT-ą, profesinį informavimą.	Lapkritis	Profesijos patarėja
Mokinių poreikių nustatymas.	Gruodis	Profesijos patarėja
Susitikimai su ŠPRC, Šiaulių kolegijos, Šiaurės kolegijos, Šiaulių universiteto atstovais.	Kovas–balandis	Pavadootoja ugdymui
11–12 kl. mokinių išvyka į parodą „Studijos. Moksas. Karjera“.	Vasaris	Pavadootoja ugdymui
Karjeros diena.	Kovas	Pavadootoja ugdymui, profesijos patarėja
Informacijos sklaida mokinių tėvams apie PIT-ą (susirinkimų metu).	Visus m. m.	Pavadootoja ugdymui
Individualios 12 klasės mokinių ir jų tėvų konsultacijos dėl studijų pasirinkimo (pagal suderintą grafiką).	Kovas–birželis	Profesijos patarėja
Susitikimai su profesijų atstovais.	Visus m. m.	Pavadootoja ugdymui
Tolesnio mokinių mokymosi duomenų rinkimas ir analizė.	Rugpjūtis–rugsėjis	Profesijos patarėja
Pranešimas „Mokinių tolesnio mokymosi analizės rezultatai. Profesinio informavimo kokybė“.	Pagal mokytojų tarybos posėdžių planą	Pavadootoja ugdymui
Metodinė pagalba, konsultacijos rajono PIT-e.	Visus m. m.	Profesijos patarėja

Naudota literatūra

1. Augienė D., Valutytė J. Rengimosi karjerai elementai pradinėse klasėse / Šiaulių universitetas. Socialinis ugdymas: socialinė pedagogika ir praktika, 3 d.
2. Burokas V. (2003) Kuriama profesinio informavimo kultūra // Švietimo naujienos. Nr. 6, P. 3-4, 6-7.
3. Gumuliauskienė A., Augienė D., Bobrova L., Macaitienė R., Eitutytė D. (2002) Karjera šiandien ir rytoj / Šiaulių universitetas.
4. Jovaiša L. (1968). Apie profesinį orientavimą mokykloje. Kaunas.
5. Jovaiša L. (1981). Asmenybė ir profesija. Kaunas.
6. Jovaiša L. (1969). Profesinio mokinių orientavimo klausimai. Kaunas.
7. Jovaiša L. (1978). Profesinio orientavimo pedagogika. Kaunas.
8. Laužackas R., Danilevičius E., Gurskienė O. (2004) Profesinio rengimo reforma Lietuvoje: parametrai ir rezultatai. Kaunas.
9. Mockevičienė S. (2004). Verslumo ir karjeros kompetencijų ugdymas // Švietimo naujienos.

2.3. PRIENŲ „ŽIBURIO“ GIMNAZIJA

2004–2005 m. m. valstybėje gimęs naujas požiūris į profesinę karjerą Prienų „Žiburio“ gimnazijos administracijai padiktavo pagrindinius uždavinius: skatinti mokinių savarankiškumą, gilintis į savęs pažinimą, planuoti savo veiklą įvertinant galimybes ir gebėjimus, atsakingai priimti sprendimus. Šiuolaikinės skubos ir konkurencijos sąlygomis mokykla įsipareigoja ugdyti mokinių karjeros ir planavimo įgūdžius, bendradarbiauti su įvairiomis institucijomis apie profesinio orientavimo, informavimo ir konsultavimo paslaugas dėl tolesnės mokinių profesinės karjeros.

Prienų „Žiburio“ gimnazijos direktorius Aidas Aldauskas 2008–2009 m. m. pasiūlė idėją – ugdymo planų modulių sistemą. Ši sistema yra tobulinama atsižvelgiant į mokinių, mokytojų ir tėvų išsakytas nuomones. Direktorius turi viltį, kad mokinių mokymasis pagal pasiūlytą mokslo studijų spektrą padės suprasti veiksnius, lemiančius profesijos rinkimosi proceso sprendimą. Nauja mokymosi patirtis – tai profesijų pirmumo raida, pasiskirstymas tam tikrais darbais.

III g klasių mokiniams siūlomas ugdymo planas SALVE (2.5 pav.). Tai penki ugdymo blokai. Mokiny, pasirinkdamas vieną iš ugdymo blokų, analizuoja, tariaisi su klasės vadovu, kalbasi su tėvais, konsultuojasi su direktoriaus pavaduotoja ugdymui, nes svarbu suderinti savo norus, gebėjimus, galimybes, sveikatą ir profesinius ketinimus. Direktoriaus pavaduotoja ugdymui Aldona Kačiušienė efektyviai konsultuoja mokinius, nes vadovaujamas konsultavimas būtent šioje srityje labai tinkamas. Pavaduotoja gerai išmano ugdymo planus, todėl aiškiai, mokiniui suprantamai formuluodama tikslus siekia, kad šių tikslų realizavimas būtų nesunkiai įvertinamas. Ji mokiniams yra autoritetas, nes geriausiai išmano jų poreikius, puikiai įžvelgia pasirinktų mokymosi dalykų ir profesinių ketinimų darną. Dažnai konsultacijų metu mokiny nori išgirsti konsultanto rekomendacijas, nes specialistu pasitiki.

Mokiny pasitikrina atlikdamas įvairius testus, gilinasi į savęs pažinimą, išbando savo gebėjimus įvairių projektų veikloje. Kiekviename bloke nurodytos mokslų mokymosi sritys:

S (SVAJONIŲ). Šis blokas apima socialinių, humanitarinių ir meno mokslų sritis. Mokiniai, gilindamiesi į šias sritis, renkasi daugiau istorijos, matematikos, kalbų ir individualiai dailės, muzikos, architektūros, teatro, audiovizualinio meno pamokų.

A (ATEITIES). Tai biomedicinos mokslų mokymosi sritis. Šį bloką renkasi mokiniai, kurie jau apsisprendę studijuoti mediciną, ekologiją, genetiką, aplinkotyra ir kt. Mokiniai labiau susitelkia į biologijos ir chemijos mokomuosius dalykus.

L (LOGIŠKAS). Šį bloką renkasi tie mokiniai, kuriuos domina matematika, fizika, informatika, technologijos, kurie yra įsitikinę, kad fizinių mokslų sritis yra pasaulio techninės ir ekonominės plėtros varomoji jėga, mokslinių išradimų kūrimo pagrindas.

V (VISIEMS). Tai visos studijų kryptys, kurias galima įgyti profesinėse mokyklose. Mokiniai orientuojami atrasti save konkrečioje profesijoje, pavyzdžiui, per technologijų pamokas, ir skatinami atskleisti savo gebėjimus.

E (EFEKTYVUSIS). Tai ypač plataus spektro mokymosi blokas, nes jis apima technologijos, socialinių, fizinių ir humanitarinių mokslų sritis. Šį mokymosi bloką renkami tie mokiniai, kuriems sekasi ne tik tikslieji, bet ir humanitariniai mokslai. Jie mokosi matematikos, kalbų, istorijos, informatikos.

Mokiniais pateikiamos studijų kryptių rekomendacijos, kur galima mokytis, t. y. kokiuose universitetuose ar kolegijose galima studijuoti. III g klasės mokinys, pasirinkęs vieną iš ugdymosi blokų, įsitikina, koks tam tikrų dalykų (lietuvių ir užsienio kalbų, matematikos, fizikos, biologijos, chemijos ir t. t.) pamokų skaičius yra paskirtas.

Taip pat mokiniais nurodoma, kad mokymosi mokslų sričių aprašų išsami ir konkreti informacija pateikiama interneto svetainėse:

<http://www.aikos.lt>

<http://www.info.lt/rubrika/Kolegijos-ir-profesines-mokyklos/100209556>

2.5 pav. SALVE ugdymo planai

S	A	L	V	E
SVAJONIŲ	ATEITIES	LOGIŠKAS	VISIEMS	EFEKTYVUS
MOKYMOSI MOKSLŲ SRITYS				
Socialiniai mokslai Humanitariniai mokslai Menai	Biomedicinos mokslai	Technologiniai mokslai Fiziniai mokslai	Profesijų	Technologijų mokslai Socialiniai mokslai Fiziniai mokslai
Studijų kryptys	Studijų kryptys	Studijų kryptys	Įvairios profesinės mokyklos	Studijų kryptys

2.4. ALANTOS TECHNOLOGIJOS IR VERSLO MOKYKLA

Profesinė mokykla, mokyklos administracija pirmiausia užtikrina profesinio informavimo paslaugų kokybę. Vykdydama profesinio informavimo ir orientavimo veiklas, mokyklos administracija sudaro galimybes mokinių poreikiams tenkinti. Koordinuoja PIT-o veiklą, siekdama glaudaus mokinių, mokytojų, mokinių tėvų (globėjų), administracijos, darbdavių ir socialinių partnerių bendravimo ir bendradarbiavimo. Mokykla, įgyvendindama strateginiame švietimo plane numatytus tikslus, rengia metų veiklos programą. PIT-as kiekvienais mokslo metais sudaro savo veiklos planą.

2.4 lentelė. VĮ Alantos technologijos ir verslo mokyklos PIT-o veiklos planas

Eil. Nr.	Temos pavadinimas	Renginio data	Naudojamos priemonės, vieta	Atsakingi asmenys	Pastabos
1.	Informacinio stendo parengimas (atnaujinimas).	Nuolat	Skaidrės, nuotraukos	PIT-o vadovė	
2.	Dalyvavimas „Tarptautinės verslumo savaitės“ renginių cikle.	Spalis–gruodis	ISM Vadybos ir ekonomikos universitetas	PIT-o vadovė, grupių vadovai, profesijos mokytojai, mokiniai	
3.	Organizuoti verslumo savaitę mokykloje.	Lapkritis	Mokymo programos, interneto svetainės: www.studijos.lt www.darborinka.lt ³ www.profesijupasaulis.lt	Direktoriaus pavaduotoja, PIT-o vadovė, profesijos mokytojai	
4.	Diskusijų šou „Man svarbi mano karjera“ (kviečiami dalyvauti karjeros planavimo specialistai).	Lapkritis	Plakatai. Mokyklos aktų salė	Grupių vadovai, kultūrinio darbo organizatorė, PIT-o vadovė, socialinė pedagogė	
5.	Mokyklos profesijų pristatymas „Litexpo“ parodoje „Mokymasis. Studijos. Karjera“.	Vasaris	Literatūra, lankstinukai, stendai. „Litexpo“ parodų rūmai	Mokyklos administracija, PIT-o vadovė R. Dikiniene	
6.	Kaimo profesijų pristatymas parodoje „Agrobalt 2011“.	Balandis	Stendai, literatūra, lankstinukai. „Agrobalt“ parodų rūmai	Mokyklos administracija, PIT-o vadovė	
7.	Organizuoti atvirų durų dienas pristatant mokykloje rengiamas profesijas ir galimybę tęsti mokymąsi visą gyvenimą.	Per Velykų atostogas	Stendai. Mokyklos mokymo ir praktinė bazė	Mokyklos administracija, PIT-o vadovė, socialinė pedagogė	

³ Įvykdžius reorganizaciją ir nuo 2010 m. spalio 1 d. panaikinus Lietuvos darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnybas, tarnybų interneto svetainės nebeegzistuoja.

8.	Bendravimas su bendrojo lavinimo mokyklomis.	Nuolat	Mokymo programos. Praktinė ir mokymo bazės	PIT-o vadovė, kompiuterininkas- inžinierius	
9.	Bendradarbiavimas tęstinio mokymo srityje su Utenos kolegija, Vilniaus statybos ir dizaino kolegija.	Nuolat	Mokymo programos. Praktinė bazė	Mokyklos administracija, PIT-o vadovė	
10.	Išvykos į bendrojo lavinimo mokyklas, mokinius supažindinant su mokykloje rengiamomis profesijomis. Naujų programų pristatymas.	Kovas–gegužė	Medžiaga apie mokyklą, mokyklos praktinę bazę, rengiamas profesijas	Profesijos mokytojai, PIT-o vadovė	
11.	Tėvų susirinkimas. Informacija tėvams: „Mokinių poreikių ir galimybių įvertinimas pasitelkiant specialistus“. Rekomendacijos pasirenkant profesiją. (II testas) Tėvų susirinkimas. Informacija tėvams: įsidarbinimo galimybės įgijus profesiją pagal mokykloje parengtas mokymo programas; apie galimybes įgyti pageidaujamas profesijas.	Vasaris	Mokymo programos. Interneto svetainės: www.studijos.lt www.darborinka.lt ⁴ www.stojimai.lt www.profesijupasaulis.lt www.egzaminai.lt www.lamabpo.lt Mokyklos bazė	Direktorius V. Pusvaškis, PIT-o vadovė, darbo biržos direktorius	
12.	Profesinio meistriškumo konkursai.	Spalis–gruodis	Konkurso nuostatai. Mokyklos aktų salė	Mokyklos administracija, PIT-o vadovė	
13.	Ekskursijos į gamybinius objektus (susipažįstant su gamybinėmis technologijomis).	Pagal poreikį	„Rokiškio pienas“, Utenos konditerinės įmonės	Direktorius V. Pusvaškis, PIT-o vadovė	
14.	Mokinių apklausa atliekant savianalizę.	Nuolat	Testai	PIT-o vadovė, socialinė pedagogė	
15.	Karjeros savaitė mokykloje.	Gegužė	Informacinė medžiaga, testai, internetu svetainės	PIT-o vadovė	

Administracijos požiūris į profesinio informavimo, orientavimo ir konsultavimo veiklą yra labai svarbus. Administracija suteikia galimybes mokiniui laisvai pasirinkti profesiją, dalykus, kurie tiesiogiai siejasi su profesiniu informavimu ir konsultavimu. Vėl Alantos TVM mokiniams siūlo laisvai pasirenkamąjį dalyką „Profesinės karjeros projektavimas“.

⁴ Įvykdžius reorganizaciją ir nuo 2010 m. spalio 1 d. panaikinus Lietuvos darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnybas, tarnybų interneto svetainės nebeegzistuoja.

2.5 lentelė. Pasirenkamasis dalykas „Profesinės karjeros projektavimas“

Pasirenkamasis dalykas „PROFESINĖS KARJEROS PROJEKTAVIMAS“
VALANDŲ SKAIČIUS – 40 val.
DALYKO PASKIRTIS, TIKSLAS Dalykas (modulis) skirtas mokiniams, kurie išklausę dalyko (modulio) turinį gebėtų naudotis profesinio informavimo duomenų bazėmis, interneto svetainėmis, suprastų savo atsakomybę už savo karjerą. Dalyko (modulio) paskirtis ir tikslai: ❖ teikti mokiniams informaciją apie mokymosi ir įsidarbinimo galimybes; ❖ skatinti mokinių verslumą ir nuolatinį žinių siekimą; ❖ ugdyti mokinių socialinį aktyvumą ir atsakomybę už savo profesinę veiklą, siekiant išvengti nedarbo.
SIEKIAMOS KOMPETENCIJOS ❖ Gebėjimas naudotis informacijos rinkimo, tvarkymo ir teikimo principais bei metodika. ❖ Gebėjimas rasti informacijos apie profesinės kvalifikacijos ar kvalifikacinio laipsnio įgijimo galimybes švietimo institucijose (universitetuose, kolegijose, profesinėse mokyklose, darbo rinkos profesinio mokymo įstaigose).
MOKYMO TIKSLAI Išklausę dalyko programą (modulį) mokiniai gebės: ❖ pasinaudoti įvairiomis informacijos teikimo formomis ir priemonėmis. Rasti, pasirinkti ir panaudoti tinkamus informacijos paieškos metodus; ❖ paaiškinti profesinio rengimo sistemą; ❖ prisistatyti darbdaviui.
DALYKO (MODULIO) TURINYS ❖ Informacinės technologijos profesinio informavimo sistemoje. ❖ Lietuvos švietimo institucijos. Profesinio rengimo sistema. ❖ Savęs pažinimo testai. ❖ Karjeros planavimo etapai. ❖ Verslumas ir karjeros planavimas. ❖ Prisistatymas darbdaviui. ❖ Gyvenimo aprašymo (CV) rašymas. ❖ Asmeninio karjeros plano rengimas.
NUMATOMI TAIKYTI MOKYMOSI METODAI Mokymosi metodai grindžiami aktyviu besimokančiųjų dalyvavimu: partnerystės principais grįstu darbu, darbu grupėmis, atvejų analize, diskusijomis.
PASIEKIMŲ VERTINIMO METODAI IR PRIEMONĖS Formuojamas vertinimas grindžiamas stebėjimu, klausymu, sąlygų diskutuoti sudarymu, besimokančiųjų praktinių užduočių tikrinimu ir aptarimu, diskusija.

Mokyklos administracija, bendradarbiaudama su bendrojo lavinimo mokyklomis, sudaro sąlygas mokiniams atvykti ir susipažinti su profesine mokykla. Jiems organizuojamos ekskursijos po mokyklos mokymo bazę, mokiniams pristatomos vykdomos profesinio mokymo programos, teikiama informacija apie profesinį mokymą šalyje, apie galimybes ir privalumus toliau tęsti mokslą baigus profesinę mokyklą. Atvykstantiems bendrojo lavinimo mokyklų mokiniams suteikiama išsami informacija apie neformaliojo ugdymo programas, popamokinę veiklą, apie galimybes dalyvauti tarptautiniuose projektuose. Atvykę mokiniai gali stebėti, kaip vyksta teorinis ir praktinis mokymas.

Apžiūrėję mokyklą ir pasiklausę apie čia vykdomą veiklą, nemaža dalis mokinių pa-
keičia nuomonę apie profesinį mokymą.

Mokyklos administracija atvykusiam mokiniui:

- teikia pagalbą sudarant individualų mokinio ugdymo planą (šio plano rengi-
mas turi būti siejamas su pasirinkta profesija, tolesnėmis studijomis);
- siūlo laisvai pasirenkamus dalykus („Profesinės karjeros projektavimas“, „Gra-
finis dizainas“, „Odos meninė apdaila“, „Etninė kultūra“ ir kt., mokiniui geriau
pažinti save, pasirinktą profesiją);
- sudaro sąlygas iš arti susipažinti su darbo aplinka (mokyklos administracija,
bendradarbiaudama su darbdaviais ir siekdama praktinio mokymo kokybės,
organizuoja mokiniams mokomąsias išvykas, kurių metu mokiniai bendrauja
su pasirinktos profesijos atstovais, gali stebėti jų veiklą. Šios mokomosios išvy-
kos naudingos ir įsisavinant teorines žinias);
- sudaro sąlygas mokinių kūrybiškumui, saviraiškai (neformaliojo ugdymo būre-
liuose);
- teikia informaciją apie tolesnes studijas, įsidarbinimą.

2.6 pav. *VšĮ Alantos technologijos ir verslo mokyklos profesinio
informavimo veiklos kryptys*

VŠĮ ALANTOS TVM PROFESINIO INFORMAVIMO VEIKLA ORIENTUOTA Į

**Bendrojo lavinimo
mokyklos mokinį**

Teikiama informacija apie
profesinį mokymą, specialybes

Informacija apie karjeros
planavimą

Kryptingumo testai. II testas
(nustatomi mokinio polinkiai)

Atvirų durų dienos
mokykloje

**VšĮ Alantos TVM
besimokantį mokinį**

Teikiama informacija apie
specialybę, jos perspektyvas

Karjeros
planavimas

Teikiama informacija apie
tolesnį mokymąsi, stažuotes

Informacija apie įsidarbinimą.
Darbo rinkos aktualijos

Dalyvavimas mugėse, parodose
(pvz.: „Studijos. Mokslas. Karjera“,
„Agrobalt“ ir kt.)

Rekomendacijos profesinės mokyklos PIT-o vadovui:

- bendradarbiauti su mokyklos administracija (kokį transportą turi mokyklą, kiek mokinių gali atvykti, kiek galima skirti lėšų ekskursijoms organizuoti);
- atlikti bendrojo lavinimo mokyklų apklausas telefonu, išsiaiškinant ekskursijų poreikį;
- ekskursijas galima organizuoti ir mokymo proceso metu, nes atvykę svečiai noriai stebi jau profesinėje mokykloje besimokančius mokinius;
- atvykusiems svečiams profesijas pristatyti gali mokiniai (bendraamžių nuomonė labiau vertinama);
- atvykusiems mokiniams galima išdalyti anketas, kuriose klausiama:
 - Kas labiausiai patiko mokykloje?
 - Kokią siūlomą profesiją pasirinktum, jeigu sprendimą reikėtų priimti šiandien?
 - Ar esi anksčiau girdėjęs apie mūsų mokyklą?
 - Ar ketini mokytis mūsų mokykloje ir pan.;
- atlikti anketos analizę.

Taip pat bendradarbiaujama su socialiniais partneriais, kurie organizuoja seminarus, demonstruoja turimą techniką, nuolat supažindina su naujovėmis. Vienas iš tokių socialinių partnerių – „Lytagros“ įmonė. Bendradarbiavimas su darbdaviais yra neatsiejama ugdymo proceso dalis. Darbdaviai dalyvauja vertinant mokinių gamybinę praktiką ir baigiamųjų kvalifikacijos egzaminų rezultatus.

Rajono darbo birža mokyklai teikia informaciją apie įsidarbinimą pagal profesijas. Ekskursijų metu mokiniai supažindinami su darbo biržos vykdoma veikla, jos teikiama parama ir pan.

Bendradarbiauti su švietimo institucijomis įpareigoja atsakomybė už mokymo turinio formavimą. Todėl ypač plačiai bendradarbiaujama su profesinėmis mokyklomis, nuolat keičiamasi gerąja patirtimi. Su kolegijomis partnerystė plėtojama siekiant profesinio mokymo programas suderinti su neuniversitetinių studijų programomis, tobulinant mokytojų kvalifikaciją.

Profesinė mokykla turi užtikrinti efektyvią įvairių ugdymo proceso dalyvių sąveiką, reikalingą specialybei įgyti. Mokykloje mokinys turi patenkinti savo individualius savisaugos ir saviraiškos poreikius. Savo patyrimą mokykloje mokinys perkelia į realią ekonominę ir socialinę aplinką. Svarbu išsaugoti humanistines gyvenimo būdo vertybes.

Rekomendacijos profesinės mokyklos PIT-o vadovui:

- įsitraukti į aktyvią organizacijos veiklą;
- bendradarbiaujant su mokyklos administracija dalyvauti kryptinguose mokymuose, tęsti pradėtas veiklas. Teikti siūlymus mokyklos metodinėms taryboms, grupių vadovams. Skatinti mokinius dalyvauti renginiuose (nuolat atnaujinti informaciją mokyklos stenduose, interneto svetainėje ir pan.);
- profesinio informavimo veikla turi būti žinoma visai mokyklos bendruomenei.

3. IŠTEKLIŲ PANAUDOJIMO GALIMYBĖS MOKYKLOS VIDUJE

Siekiant padėti **bendrojo lavinimo mokyklos** mokiniams pasirengti tolesnio mokymosi ar profesinės veiklos srities pasirinkimui svarbi visų mokyklos organizuojamų profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai veiklų visuma: pagalba mokiniams vertinant savo gebėjimus, mokymosi ir studijų galimybes, rengiant individualų ugdymosi ir karjeros planą, susipažįstant su įvairiomis ūkio šakomis ir profesijomis, įgyjant karjerai planuoti reikalingų kompetencijų ir kt. Siekiant padėti **profesinės mokyklos** mokiniams pasirengti tęstinio mokymosi pasirinkimui ar darbo paieškai svarbi analogiškų visų mokyklos organizuojamų veiklų visuma, tik šiuo atveju aktualesnė tampa pagalba mokiniams vertinant studijų, kvalifikacijos tobulinimo ir darbo galimybes, rengiant individualų karjeros planą, tobulinant karjerai planuoti ir valdymui reikalingas (verslumo, darbo paieškos) ir kt. kompetencijas.

Jokia profesinio informavimo, konsultavimo ar ugdymo karjerai metodinė priemonė, įrankis, metodas nėra geras pats savaime – jie tampa geri tik taikant juos pagal paskirtį ir siekiant aiškiai apibrėžto tikslo. Taip pat labai svarbu, kad įrankius ir metodus taikytų kvalifikuoti, tam specialiai parengti asmenys, ypač tai aktualu kalbant apie psichologinio vertinimo (diagnostinės) priemones, kurioms keliama specialūs reikalavimai. Pavyzdžiui, tik mokyklos, psichologinės-pedagoginės tarnybos ar kt. institucijos psichologas, naudodamasis licencijuotomis psichologinės diagnostikos priemonėmis, galėtų įvertinti mokinio asmenybės savybes, įvairius intelekto aspektus. O tokios metodinės priemonės, kaip charakteriui, temperamentui, interesams, mokymosi stiliui pažinti skirti testai, klausimynai ir pan. (*nemažai būtent tokio pobūdžio priemonių minima šiame leidinyje*), gali būti mokinių savarankiškai atliekami ir vertinami arba taikomi padedant klasės auklėtojams, dalykų mokytojams, kitiems profesinio informavimo ir konsultavimo veikloje dalyvaujantiems specialistams, gerai išmanantiems šių priemonių paskirtį, taikymo taisykles ir rezultatų vertinimo principus.

Svarbu nepamiršti, jog mokinių vertinimo ir įsivertinimo priemonės (klausimynai, testai) sudaro tik dalį viso profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai proceso. Jų paskirtis – padėti mokiniams pažinti individualias savybes (polinkius, interesus, mokymosi stilių, asmenybę, gebėjimus ir kt.) ir jų galimas sąsajas su įvairiais profesinės veiklos ir individualaus karjeros plano aspektais.

Didžiausias Lietuvos turtas yra žmonės, o kalbant apie mokyklą **šis turtas – tai atsa-kingi, darbštūs, kūrybingi ir iniciatyvūs savo srities profesionalai**: vadovai, pedagogai, socialiniai darbuotojai, psichologai ir kt.

Kitas sėkmingos veiklos sąlygas sudaro:

- profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai **formų, būdų, metodinių priemonių įvairovės užtikrinimas**. Tai galėtų būti žaidimai, konkursai, aptarimai klasės valandėlėse (*pavyzdžiui pateikė Kelmės „Kražantės“ pagrindinė mokykla*), karjeros planavimo ar analogiškai temai skirtos pavienės pamokos ar atskiras pasirenkamasis dalykas (kursas), karjeros temų integravimas į įvairių dalykų pamokas, išvykos į teminius renginius

(parodas, mokymo įstaigų atvirų durų dienas), ekskursijos, informaciniai stendai, informacijos skelbimas mokyklos interneto svetainėje, susitikimai su įvairių profesijų atstovais ir profesinių mokyklų mokiniais, buvusių mokyklos absolventų karjeros pavyzdžių pristatymas, meistriško konkurso (VšĮ *Alantos technologijos ir verslo mokyklos pateiktas pavyzdys*), mokinio karjeros aplanko rengimas (pavyzdys pateiktas *Kužių vidurinės mokyklos veiklos ir Prienų „Žiburio“ gimnazijos veiklos aprašymuose*) ir kt. Savaimė suprantama, kad pirmiau minimų veiklos formų ir metodinių priemonių pasirinkimas priklauso nuo mokyklos keliamų tikslų, mokyklos tipo, organizacinių ir finansinių galimybių, specialistų pasirengimo, galimybių įgyvendinti naujoves ir daugelio kitų veiksnių;

- įvairių mokyklos **specialistų veiklos derinimas, bendradarbiavimas**, ypač mokytojų, klasės auklėtojų ir socialinių pedagogų bei psichologų, – pirmieji gali užtikrinti mokinio pažangos stebėjimą ne vien jo mokymosi, bet ir karjeros planavimo atžvilgiu, o pastarieji gali padėti spręsti būsimos karjeros planavimo trikdžių keliamas problemas, padėti giliau pažinti individualias mokinių savybes. Labai svarbu, kad mokykloje būtų ne tik rūpinamasi **specialistų kompetencijomis** profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai veiklos srityje, skiriamas pakankamas dėmesys jų kvalifikacijos kėlimui, bet ir būtų nubrėžtos aiškos atsakomybės ribos, tinkamai paskirstyti visos specialistų komandos, dirbančios profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai srityje, vaidmenys, kiekvieno jų darbo rezultatai būtų aptariaimi ir apibendrinami. Šiame procese ypatingos reikšmės turi **vadybos ir mokyklos bendradarbiavimo kultūra**;
- **mokinių savarankiškos ir aktyvios praktinės veiklos skatinimas**. Svarbu ugdyti mokinio mokymosi visą gyvenimą ir darbo vertybes, vidinę motyvaciją, teigiamą nuostatą karjeros planavimo atžvilgiu. Ne mažiau svarbu, kad asmuo mokytųsi prisiimti atsakomybę už savo gyvenimo pasirinkimus, mąstyti kritiškai ir netaptų priklausomas nuo aplinkinių patarimų, nuomonės ar pan. Nemažai mokinių savarankiškumą ugdančios veiklos pavyzdžių rasite šioje leidinio dalyje: organizuojami realios mokymosi ar profesinės aplinkos tyrinėjimai (pvz., *Kužių vidurinės mokyklos pažintinių vizitų į įvairias mokymo įstaigas ir Prienų „Žiburio“ gimnazijos vizitų į įmones, darbovietes organizavimo pavyzdys*; *Kelmės „Kražantės“ pagrindinės mokyklos Metodinės technologijų dienos organizavimo pavyzdys*), veiklos bandymai, praktika. Šių veiklų naudingumą tik sustiprina galimybė aptarti jos rezultatą su profesinio informavimo ir konsultavimo specialistais ir mokiniui svarbiais asmenimis: tėvais, mokytojais, bendraamžiais. Dar geriau, kai pažintis su tam tikra profesinės veiklos sritimi (darbo aplinka, ypatumais, privalumais, trūkumais ir kt.) vyksta remiantis mokiniui pažįstama ir reikšminga aplinka, pavyzdžiui, tėvų ar giminaičių darbovietėse, klausantis buvusių mokyklos absolventų pasakojimų apie jų karjeros kelią – pasirinkimus,

mokymąsi profesinėje ar studijų aukštojoje mokykloje ypatumus, įsidarbinimą ir pan. Tai gera proga aptarti reikšmingą karjeros aspektą, t. y. skirtingų gyvenimo sričių ir socialinių vaidmenų – mokymosi, darbo, šeimos, bendruomeninės veiklos, laisvalaikio – dermę kiekvieno žmogaus gyvenime.

Du svarbūs priemonių taikymo aspektai reikalauja ypatingo dėmesio: **profesijos tinkamumo testų** ir informacijos apie **profesijų paklausos prognozes** taikymas.

Dažnas mokinių ir jų tėvų lūkestis – gauti konkretų specialisto patarimą dėl būsimos profesijos pasirinkimo. Plačiai paplitęs tikėjimas testais, galinčiais patikimai įvertinti asmens tinkamumą vienai ar kitai profesijai. Atsižvelgiant į šiuolaikinės darbo rinkos ir ūkio šakų plėtros tendencijas, skirtingus kelius, vedančius į tą pačią profesinę sritį ir įvairias veiklos galimybes toje pačioje profesinėje srityje, sprendimas dėl būsimos profesijos tik retu atveju gali būti priimamas vieną kartą ir visam gyvenimui, o tinkamumas vienai ar kitai profesinei sričiai yra sunkiai įvertinamas (išskirtinumą sudaro profesinės sritys, reikalaujančios specifinių gebėjimų, pvz., regos, klausos, kūno motorikos ir kt.). Dėl šios priežasties testai gali suteikti impulsą tolesniam domėjimuisi tam tikra profesine sritimi, savo profesinių interesų išgryninimui ir pan., tačiau negali pateikti galutinio ir patikimo atsakymo dėl būsimos profesijos.

Svarbu nepamiršti, kad profesijos patarėjų, profesinio informavimo konsultantų konkretūs **patarimai** mokiniams dėl būsimos profesijos galimi tik grindžiant juos ilgalaikiu, tęstinio ir kryptingo darbo rezultatais ir išvadomis, skirtingų informacijos šaltinių ir skirtingų specialistų išvadų derinimu, giliu individualių asmens savybių, polinkių, gebėjimų pažinimu, praktikos rezultatų vertinimu.

Informacija apie profesijų paklausą ir darbo rinkos prognozes reikalauja atsargaus vertinimo, nes pateikia tik tam tikrą tikimybinį ateities vaizdą. Dėl sparčios kaitos ir darbo rinkos globalizacijos procesų vargu ar įmanoma labai tiksliai nustatyti, kokia profesija bus paklausi Lietuvoje, Europoje ar visame pasaulyje net ir artimiausioje ateityje. Jei asmuo iš tiesų pasirinko veiklos sritį, kurios specialistų šiuo metu trūksta darbo rinkoje, t. y. paklausią profesiją, tai dar negarantuoja jam sėkmingos, prasmingos ir pasitenkinimą teikiančios asmeninės karjeros.

Taigi tokiomis aplinkybėmis ypatingą reikšmę įgyja individualių asmens gebėjimų, interesų, polinkių, vertybių pažinimas ir juos atitinkančios veiklos srities paieška, veiklos, kuri padėtų atsiskleisti asmens individualybei. Kūrybingoje žinių visuomenėje gerokai didesnę svarbą įgijo individualus asmens tiek bendrųjų, tiek specialiųjų, su plačios profesinės veiklos sritimi susijusių kompetencijų bagažas, kuris leidžia asmeniui lengviau prisitaikyti prie darbo rinkos pokyčių, greičiau įgyti trūkstamas kompetencijas, užtikrinti sėkmingą įsidarbinimą. Šie procesai turi esminės įtakos profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai paslaugoms, nes tampa aktualu išugdyti teigiamą asmens nuostatą į mokymąsi, darbą, gebėjimą priimti savarankiškus sprendimus, juos įgyvendinti, vertinti ir koreguoti, prisitaikyti prie neišvengiamų gyvenimo pokyčių.

3.1. KELMĖS „KRAŽANTĖS“ PAGRINDINĖ MOKYKLA

Profesijos rinkimasis – tai ilgalaikis tarpinių sprendimų, kuo būti, kaitos procesas iki galutinio apsisprendimo. Jis prasideda ankstyvojoje vaikystėje ir tęsiasi tol, kol įgyjama profesija, o kartais ir visą gyvenimą.

D. Superis (1990) išskiria penkis profesijos rinkimosi etapus:

1. Rinkimasis vadovaujantis emocijomis ir vaizduote (3–12 m.);
2. Probleminis rinkimasis (12–15 m.) – interesų, vertybių, gebėjimų, objektyvių galimybių lyginimas;
3. Realus rinkimasis (15–18 m.), kurio svarbiausias kriterijus – veikla ir jos perspektyvos, atsižvelgiant į savo profesinį kryptingumą, gebėjimus, visuomeninio darbo ir įsidarbinimo tendencijas, asmeninį ir socialinį statusą pasirinktame darbe;
4. Žvalgomas rinkimasis (18–24 m.) – savo norų, galių ir aplinkos situacijų tyrimas (darbo bandymas, darbuotojų ieškojimas), persiorientavimas;
5. Įtvirtinamasis rinkimasis (22–35 m.) – specialybių, darbuotojų, kur galima ilgai ir perspektyviai dirbti, ieškojimas.

„Kražantės“ pagrindinės mokyklos PIT-o konsultantai supranta profesinio švietimo pradinėse klasėse svarbą. „Žaidimų amžiuje“ vaikams kyla daugiausia klausimų, į kuriuos būtina atsakyti.

Siekiant atsakyti į vaikams rūpimus klausimus, susijusius su profesiniu informavimu, „Kražantės“ pagrindinėje mokykloje naudojami šie **darbo metodai**:

- pokalbis,
- žaidimai,
- skaitytos literatūros aptarimas,
- inscenizavimas, vaidinimai, konkursai, vaizdo filmukų kūrimas,
- dėlionės rinkimas,
- ekskursijos į įmones, įstaigas, profesines mokyklas, kolegijas,
- susitikimai su įvairių profesijų atstovais ir profesinių mokyklų mokiniais,
- profesinis informavimas klasės valandėlėse,
- profesinio informavimo konferencijos, atvirų durų dienos,
- kino filmų, televizijos laidų žiūrėjimas ir aptarimas profesinio informavimo tikslais,
- žiniasklaidos panaudojimas profesinio informavimo tikslais,
- parodos,
- paskaitos,
- renginiai (mugės, „Kermošius“),
- teminiai vakarai.

Pateikiame kelis darbo metodų pavyzdžius: „Kražantės“ pagrindinės mokyklos „Kermošiaus 2010“ organizavimas, pradinį klasių mokinių konferencijos aprašymas.

„Kražantės“ pagrindinės mokyklos „Kermošiaus 2010“ organizavimas

„Kražantės“ pagrindinės mokyklos bendruomenės nariai jau trečius metus iš eilės rengia mokyklinį „Kermošių“. Pirmais metais pagrindinis tikslas buvo užimti mokinius pozityvia veikla, turiningai praleisti laisvalaikį, ugdyti bendrumo jausmą. Dabartiniu metu organizuodami „Kermošių“ įgyvendiname kitus tikslus – tai verslumo ugdymas, profesinis informavimas, konsultavimas ir praktinis mokymas. 2010 m. „Kermošiaus“ šventėje dalyvavo medžio drožėjas, audėja, pynėja iš vytelių, riešinių mezgėja, akmenskaldys, gėlių augintoja, policininkas, politikas. 2009 m. šventėje lankėsi socialiniai darbuotojai iš Norvegijos Floro komunos, tad mokiniams teko sudėtingesnė užduotis: teikti vertėjų paslaugas, supažindinti svečius su mokykla, žymesnėmis Kelmės miesto vietomis.

Per „Kermošių“ mokiniai patys gamina: kepa vaflius, karštus sumuštinus, vaišina savo gamybos gėrimais, aptarnauja pirkėjus, rengia arbatą iš vaistingųjų augalų degustacijas, susipažįsta su įvairių profesijų darbo įrankiais, specifika, „gyvai“ bendrauja su specialistais. Labai smagu, kad „Kermošiuje“ 1–10 klasių mokiniai gali demonstruoti savo gebėjimus, parodyti, ką yra sukūrę, ką moka. Labai aktyvūs pradinė klasių mokytojai į „Kermošių“ sukviečia mokinių tėvus, senelius, kurie ne tik atsineša savo gaminių, bet ir noriai bendrauja su mokiniais, perka jų dirbinius, dalijasi patirtimi. „Kermošiaus“ metu kviestiniai svečiai supažindina mokinius su lietuvių liaudies amatais. Vaikai patys bando drožti, kalti, pinti, ugdomi verslumo įgūdžiai, mokomasi dainuoti, kalbėti didelei auditorijai, siūlyti paslaugas, derėtis. Svečiams smagu būti aptarnautiems, įsigyti mokinių darbelių, augalų daigų, išgerti puodelį arbatos, gauti jaunosios kosmetikės patarimų ir manikiūrininkės paslaugas.

„Kražantės“ pagrindinės mokyklos „Kermošiaus 2010“ programa

Tikslas. Propaguoti tradicinius lietuvių liaudies papročius ir amatus, skatinti verslumą, vienyti mokyklos bendruomenę.

Uždaviniai:

- ugdyti mokinių kūrybinius ir meninius gebėjimus, verslumą;
- sudaryti sąlygas mokiniams pažinti tradicinius liaudies amatus;
- mokyti bendruomenę prasmingai leisti laisvalaikį.

Dalyviai: 1–10 klasių mokiniai, jų tėvai, rajono tautodailininkai, mokyklos neformalaus ugdymo būrelių nariai, liaudies meistrai, specialistai, aptarnaujantis personalas, mokytojai.

Vieta: mokyklos kiemas.

Pasiruošimas: organizacinė grupė, PIT-o nariai parengia kvietimus renginio svečiams, pasirūpina aplinkos papuošimu, reklama, mikrofonais, padėkos raštais, suvenyrais. 9–10 klasių mokiniai paruošia stalus ar aikštes, sutinka „Kermošiaus“ svečius, padeda įsikurti.

Renginio eiga

1. Skamba lietuvių liaudies muzika. Vyksta pasirengimas su šūkiu „Sveiki, susirinkę į „Kermošių“ du dešimtą (2010 m.)“.
2. Mergaitė deklamuoja:
Žemė po kojom pašėlusiai sukas,
Koks tas pasaulis margas puikus!
Bėga per Žemę maži vaikučiai
Liesdami baltus pienių pūkus.
3. Lietuvių liaudies folkloriniu šokiu „Antans“ sveikina 3 ir 4 klasės mokiniai.
4. Mokyklos direktorius skelbia „Kermošiaus“ pradžią, pristato svečius: pyneją iš vytelių, akmenskaldį, medžio drožėją, riešinių mezgėją, verpėją, audėją, floristus, aksesuarų gamintojus (mažuosius juvelyrus), virvių vijiką, konditeres, kulinare, padavėjas, barmenes, daktarus, fotografą, kino operatorių, policininką, šokėjus, dainininkus, manikiūrininkes, būrėjas, kinetiterapeutus.
5. Atliekamas lietuvių liaudies šokis „Martinkauskas“. Dalyviai gali įsitraukti į šokio sukūrį.
6. Sveikinimų koncertas. „Kermošiuje“ groja ir dainuoja mokiniai, mokinių tėvai.
7. Tęsiasi „Kermošiaus“ šventė – bendruomenės nariai šoka, dainuoja, žaidžia, vaišinasi, perka, parduoda, bendrauja.
8. Vyksta fotografavimas, filmavimas, imami interviu.
9. Po nuotaikingo šurmilio, pasirodymų mokiniai ir mokytojai sutvarko mokyklos kiemo aplinką.
10. „Kermošiaus“ aptarimas. Nuotraukų paroda.
11. Po pirmosios „Kermošiaus“ šventės renginį aprašė mokyklos jaunieji korespondentai mokyklos ir rajono spaudoje, akcentuodami profesijų ir lietuvių liaudies tradicijų puoselėjimo naudą. 2010 m. „Kermošiaus“ akimirkas ir svečius primins stendiniai pranešimai, kuriuose pateikiama nuotraukų ir informacijos apie specialistus, tautodailininkus, paslaugų teikėjus, pasakojamos jų profesinės sėkmės istorijos.

Pradinių klasių mokinių konferencija

Profesinis informavimas ir konsultavimas labai priklauso nuo pradinių klasių mokytojo, profesijos konsultanto, mokyklos administracijos ir tėvų požiūrio, sistemingumo. Dirbant su pradinukais labai svarbu įdiegti pagrindines vertybes, vaizdžiai ir kūrybiškai patarti. Ir nesvarbu, kad galbūt 1–4 klasių mokinių pomėgiai ir interesai keisis baigus pradinę mokyklą. Jeigu pradinukas įsisavins pagrindus, jam bus daug paprasčiau ugdyti savo gebėjimus 5–10 klasėse.

„Kražantės“ pagrindinėje mokykloje rengiamos pradinių klasių mokinių ir mokytojų konferencijos, kuriose dalyvauja ir kitų mokyklų mokiniai bei mokytojai.

Konferencijos „Noriu žinoti“ programa

Programos anotacija. Atėjo laikas ir proga pamąstyti apie tautos ir valstybės praeitį, taip pat ir apie mus pačius, kokie esame šiandien ir kodėl tokie esame: ar didžiuojamės būdami Lietuvos piliečiai, ką mums dabar reiškia Lietuvos vardas, kaip mes rūpinamės valstybės puoselėjimu, kokią kuriame ateitį. Kiekviena gyvenimo diena atneša mūsų visuomenei gausybę permąstymų ir netikėtumų. Gyvenimo realybė sparčiai keičiasi, kinta ir vertybinės nuostatos. Vaikui reikia išmokyti orientuotis pasaulyje, pačiam pasirinkti moralinius principus, ne tik gerbti bendrąsias vertybes ir normas, bet ir kritiškai jas vertinti. Jau nuo mažens reikia ugdyti pagarbą darbui. Vaikai po truputį turi suvokti savo ateities galimybes, susipažinti su įvairiomis profesijomis, veikla, lavinti gebėjimus.

Kviečiame kūrybingus mokinius ir mokytojus dalyvauti konferencijoje, pasidalyti idėjomis, pasiekimais, mintimis, aptarti atliktus darbus.

Programos tikslas ir uždaviniai:

- ugdyti patriotizmą ir pilietiškumą, pagarbą ir didžiavimąsi savo tauta, valstybe;
- skatinti domėtis Lietuvos ir savo vietovės istorija;
- formuoti gyvenimo įgūdžius, brandžias vertybines nuostatas;
- integruoti profesinį švietimą į praktinę mokinių veiklą, suteikti informacijos, ugdyti mokinių gebėjimus.

Konferencijos dalyviai:

- pradinių klasių mokiniai ir mokytojai.

Konferencijos organizatoriai:

- Kelmės „Kražantės“ pagrindinė mokykla, Vytauto Didžiojo g. 110, Kelmė.

Programos turinys

- 9.00–10.00 – dalyvių registracija.
- 10.00–11.15 – plenarinis posėdis.
- 11.15–11.30 – pertrauka.
- 11.30–13.00 – darbas grupėse.
- 13.00–14.00 – praktiniai užsiėmimai.
- 14.00–15.00 – konferencijos darbo apibendrinimas.

Siūlomos temos

- Tautos lobynus pravėrus.
- Ir aš, ir mano maži darbai – tai Lietuvos dalis.
- Neišmokę gerbti praeities, nemokėsime branginti ateities.
- Kas garsina Lietuvą? Didžiuojusi, kad esu Lietuvos pilietis.
- Laisva tema.

Pranešimo trukmė – iki 7 minučių.

Galima pateikti projektinius darbus, stendinius pranešimus, menines kompozicijas. Pranešimą pristato vienas mokinys arba jų grupė.

Praktiniai užsiėmimai

1. Molio gabalėlio pasakojimas.
2. Dekupažo paslaptys.
3. Fotografijos stebuklas.
4. Mažoji patrepsynė.
5. Lietuvių liaudies instrumentai.
6. Gėlės Lietuvai. Ką veikia floristai?
7. Daivos virtuvėlėje. Kulinarų menas.
8. Margučio istorija.
9. Ašotis lietuvių liaudies kultūroje. Puodžiaus profesija.

Registracija

Dalyviai registruojami el. paštu. Prašome nurodyti kiekvieno atvykstančio mokinio vardą, pavardę, klasę, pranešimo pavadinimą, kokia bus reikalinga demonstravimo įranga, lydinčio mokytojo vardą ir pavardę, kvalifikacinę kategoriją.

Klasės valandėlė 8 klasės mokiniams

Tema

Kaip susirasti draugų?

Uždaviniai

Suteikti bendravimo žinių, kaip sėkmingiau užmegzti santykius. Pateikti informacijos, kaip ir kodėl mes pasirenkame draugus. Lavinti bendravimo su bendraamžiais įgūdžius.

Pamokos pradžia

Žaidimas – mokiniai prieina vienas prie kito ir paspaudžia ranką, pasisveikina, pasako komplimentą. Svarbu ne kuo daugiau rankų paspausti, o atsiminti, ką kuris vaikas pasakė, kokia jo ranka ir pan.

Atsakyti į klausimus:

- Ar buvo sunku sugalvoti, ką gero ir malonaus pasakyti draugui?
- Ką įdomaus išgirdote apie save?
- Kaip jauteisi sakydamas gerus žodžius draugui?
- Kaip jauteisi girdėdamas gerus žodžius apie save?

Mokytoja ar auklėtoja pateikia 8 būdus, kaip patikti žmonėms:

- nuosirdžiai domėkis kitais žmonėmis,
- šypsokis,

- prisimink, kad kitam žmogui jo vardas bet kuria kalba skamba maloniausiai ir reikšmingiausiai,
- būk geras klausytojas, skatink kitus kalbėti apie save,
- kalbėk tik tai, kas įdomu pašnekovui,
- leisk kitam asmeniui pasijusti reikšmingam ir daryk tai nuoširdžiai,
- suklydęs prisipažink padaręs klaidą,
- būk jautrus kitų žmonių nuomonei, troškimams.

Užduotis. Mokiniai pasirenka draugą ir įvertina, kiek jų draugystei svarbios žemiau išvardytos draugo savybės. Reikia įvertinti balais nuo 1 iki 5.

Fizinis patrauklumas 1 2 3 4 5

Prierašumas 1 2 3 4 5

Pažiūrų panašumas 1 2 3 4 5

Kompetencija (protingi, išmanantys žmonės) 1 2 3 4 5

Kitos savybės (įrašykite) 1 2 3 4 5

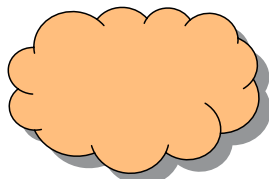
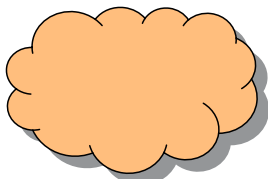
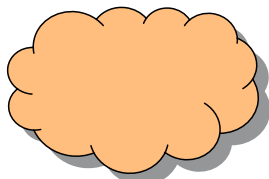
Prašoma palyginti, kuo panašūs ir kuo skiriasi požiūriai į draugystę.

Apibendrinimas

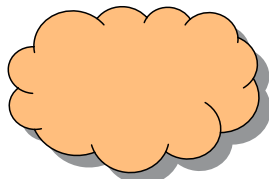
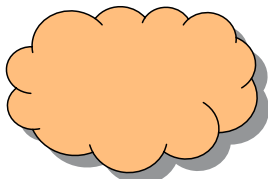
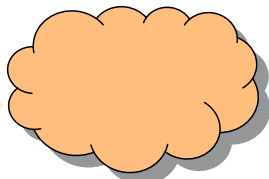
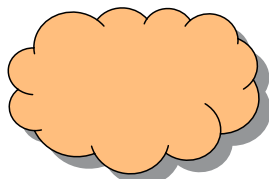
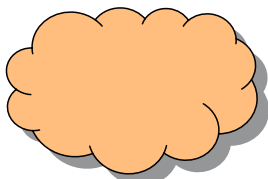
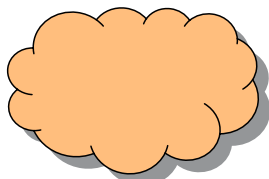
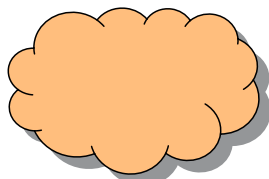
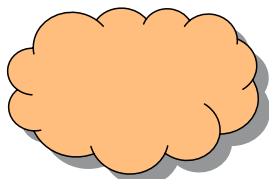
Išdalijama „Anketa draugams“. Mokiniai įrašo žodžius, apibūdinančius anketos savininką.

Koks aš žmogus?

Į debesėlius įrašykite žodžius, kurie apibūdintų mane.

Vardas.....

Praktinė užduotis „Koks aš esu?“

Tikslas. Suprasti ir ugdyti savo įgūdžius, patirtį, asmenines savybes, trokštamą gyvenimo būdą.

Eiga. Reikia užpildyti atsakymų lapą. Į debesėlius įrašykite po 2 įgūdžius, asmenines savybes, mokymosi pasiekimus ir darbo veiklą. Įvardykite ateities planus po vienerių, penkerių ir dešimties metų. Atidžiai ir nuoširdžiai viską užpildykite.

Mokiniai turi savo asmenybės paveikslą, kuris bus naudingas planuojant profesinę karjerą ir įvairiose kasdienio gyvenimo srityse. „Kražantės“ pagrindinės mokyklos jaunieji konsultantai rengė šią praktinę užduotį 8 klasių mergaitėms. Pokalbio metu susidomėjo ir berniukai – nešėsi užduoties lapus į namus, tarėsi su tėvais.

Praktinės užduoties atsakymų lapas
KOKS AŠ ESU?

ASM. SAVYBĖS
(pvz., tvarkingas)

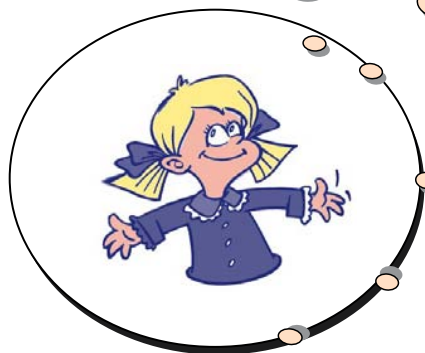
.....

.....

ATEITIES PLANAI
(pvz., mokytis kolegijoje)

.....

.....

IŠSILAVINIMAS
(pvz., kompiuterių kursai)

.....

.....

DARBO PATIRTIS
(pvz., braškių auginimas)

.....

.....

ĮGŪDŽIAI
(pvz., groti gitara)

.....

.....

Mokomosios priemonės

Pasak Švietimo ir mokslo ministerijos Registrų skyriaus vedėjo V. Buroko, profesinė karjera pradedama planuoti ne baigiamosiose klasėse, o daug anksčiau (Švietimo naujienos, 2003, Nr. 10). „Jei praleisim tinkamiausią metą, jaunas žmogus gali ir nesusiplanuoti savo sėkmingos profesinės karjeros“, – teigia V. Burokas.

„Kražantės“ PIT-o konsultantai parengė mokomąsias priemones, kuriomis klasės auklėtojai gali pasinaudoti norėdami geriau pažinti mokinius ir ugdyti jų kūrybiškumą.

- Pasidomėti, ką veikia pradinių klasių mokinys. VIENAS NAMUOSE (pridedama).
- Aptarti, KAS SVARBU paaugliui (pridedama).
- Nubraižyti GYVENIMO KREIVĘ, įvertinant teigiamą ir neigiamą patirtį (pridedama).
- Pakartoti lietuvių kalbos abėcėlę ir IŠVARDYTI PROFESIJAS, KURIAS ŽINO (pridedama).
- Skatinti ieškoti netikėčiausių sprendimų, atsakant į KLAUSIMĖLIUS – užduotis (pridedama).

VIENAS NAMUOSE

	Dažnai	Kai kada	Retai
Žiūriu televizorių			
Skambinu telefonu draugams			
Skaitau knygas			
Žaidžiu kompiuteriu			
Einu į miestą			
Žaidžiu pas draugus			
Ruošiu pamokas			
Domiuosi mamos ir tėčio daiktais			
„Atlieku bandymus“ virtuvėje			
Žaidžiu lauke			
Žaidžiu žaidimų automatais			

KAS MAN SVARBU?

Gyvenime būna svarbių ir ne taip svarbių dalykų.

Peržiūrėk visą sąrašą ir pasirink dešimt tau svarbių dalykų. Surašyk juos savo sąrašė pagal svarbą. Palygink savo sąrašą su kitų sąrašais. Visi apie tai pasikalbėkite.

būti dėmesingam

mokėti klausytis

turėti daug pinigų

sugebėti pripažinti
savo klaidasturėti elegantiškų
drabužiųsugebėti pripažinti,
kad bijaibūti geriausiam
mokykloježinoti, kad esi
mylimas

viskuo žavėtis

būti geru sportininku

turėti daug draugų

turėti gražų balsą

įgyti profesiją

prisiimti atsakomybę

būti drąšiam

gražiai atrodyti

gauti tikslius
nurodymus

uždirbti pinigų

išlaikyti vidinę
ramybę

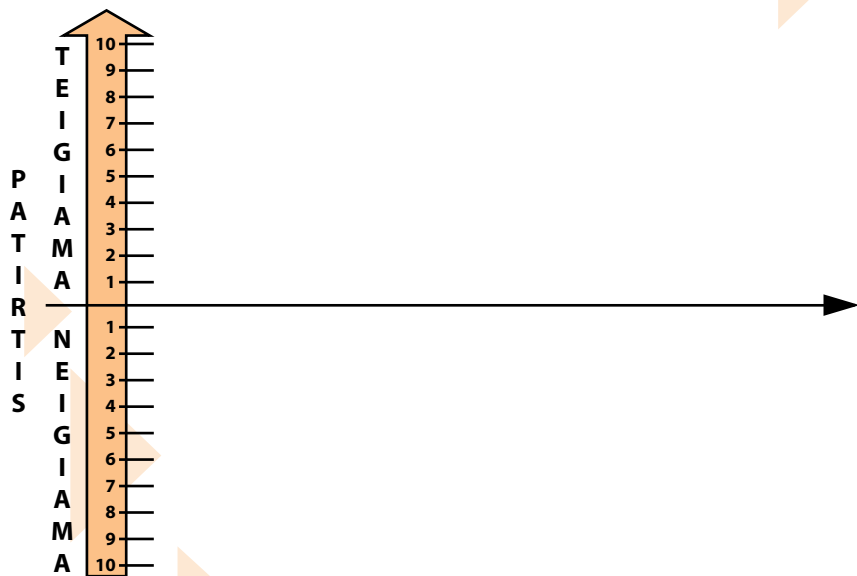
MAN SVARBU

1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	
8	
9	
10	

GYVENIMO KREIVĖ

Žinios apie save

Mano gyvenimo kreivė

Trys man patinkantys dalykai

1. _____

2. _____

3. _____

Trys man nepatinkantys dalykai

1. _____

2. _____

3. _____

Trys didžiausios vertybės

1. _____ 2. _____ 3. _____

IŠVARDYKITE PROFESIJAS, KURIAS ŽINOTE

A	B	C	Č
D	E	Ė	F
G	H	I	Y
J	K	L	M
N	O	P	R
S	Š	T	U
Ū	V	Z	Ž

KLAUSIMĖLIAI

I šiuos klausimus atsakykite rungtyniaudami vieni su kitais, individualiai arba bendradarbiaudami.

**1. Išvardykite
5 daiktus, kurie
yra mėlyni ir
švelnūs.**

**2. Kartais
naudinga pavėluoti.
Išvardykite
5 atvejus, kai
vėluoti verta.**

**3. Išvardykite
5 profesijas,
atsirasiančias per
artimiausius
10 metų.**

**4. Išvardykite
5 būdus, kurie
jums padeda
įsiminti vardus
ar mintis.**

**5. Tarkim, kad
televizoriaus nėra.
Išvardykite, kokiais
5 ypatumais
skirtųsi
gyvenimas.**

**6. Išvardykite
visus žodžius,
kuriuos galima
sudaryti iš žodį
SARTAS sudarančių
raidžių.**

**7. Jums pasiūlyta
sukurti naujų ir
neįprastų mokyklos
skambučių.
Apibūdinkite
3 iš jų.**

**8. Sugalvokite,
kaip panaudoti
dantų krapštuką.
Parašykite kuo
daugiau būdų per
5 minutes.**

3.2. KUŽIŲ VIDURINĖ MOKYKLA

Mokinio aplankas. Struktūra

Ižanga. Mokykloje nuo aštuntos klasės mokiniai turi galimybę rinktis pasirenkamąjį dalyką „Profesinės karjeros planavimas“. Viena kurso dalis apima savęs pažinimą. Jos besimokydami mokiniai atlieka įvairius testus, kalba apie savo gebėjimus, charakterio ypatybes, vertina, ar jie tinkami vienai ar kitai juos dominančiai profesijai. Kadangi susidaro gana daug informacijos, atsirado poreikis ją sugrupuoti, pritaikyti tam tikrą sistemą. Taip kilo „Karjeros aplanko“ idėja, juo labiau kad yra tokių mokinių, kurie pasirenka šį dalyką iki pat 12 klasės.

Pastaraisiais metais ir 11–12 klasės mokiniai, remiami klasių auklėtojų, pradėjo rengti tokius aplankus, nes jie padeda jiems objektyviau įvertinti savo gebėjimus, susikaupiti, apgalvoti ir racionaliai priimti lemtingus sprendimus profesinės karjeros kelyje.

2011–2012 m. m. planuojame išplėsti „Karjeros aplanko“ struktūrą. Norime į jo kūrimo procesą įtraukti daugiau mokytojų (pvz., jie padėtų įvertinti gebėjimus mokantis tam tikro dalyko, asmenines mokinio savybes, nes dažniausiai tą patį mokinį vertiname ir matome skirtingai), norime išplėsti jo duomenų fiksavimo ir panaudojimo galimybes. Patys mokiniai atranda begalę dalykų ir siūlo naujoves arba įrašo naujų duomenų, o tai suteikia aplankui išskirtinumo, rodo asmenybės individualumą. Plečiamos ir mokinio aplanko integralumo galimybės.

Reikia paminėti, kad mokiniams mokykloje siūlomi įvairūs pasirenkamieji dalykai, tačiau mokantis „Psichologijos pagrindų“, „Finansinio raštingumo“ ir „Profesinės karjeros“ pastebėta daug integralumo požymių. Šiuo metu derinamos minėtų pasirenkamųjų dalykų programos 8, 9, 10 klasėse. 10 klasės mokiniams bus pasiūlyta pusę metų lankyti pasirenkamąjį dalyką „Psichologijos pagrindai“, o kitą pusmetį mokyti „Profesinės karjeros planavimo“. Manome, kad tai padės mokiniams ne tik geriau pažinti save, bet ir suprasti psichologinius procesus, išsiaiškinti sąvokas (gebėjimai, įgūdžiai, charakteris, temperamentas ir t. t.), išmokyti analizuoti aplanke sukauptą medžiagą ir panaudoti ją renkantis būsimąją profesiją.

Mokinio aplanko rengimas yra be galo sunkus, daug kantrybės, laiko ir pastangų reikalaujantis darbas. Pirmiausia susiduriama su mokinių motyvacijos stoka: „Kam man to reikia?“ Antra, tai reikalauja laiko, trečia, jei su sukaupta medžiaga nieko nedaroma, niekur nepanaudojama, ji bus bevertė. Būtina aptarti, kaip aplanką integruoti į ugdymo procesą. Optimalu, jei pagal atskiras sritis mokiniai dirba įvairiose pamokose, atlieka numatytas užduotis. Todėl planuojant ugdymo turinį tai reikia aptarti su mokytojais.

Mokinio aplankas – tai dokumentų rinkinys, skirtas savęs pažinimui, asmenybės tobulėjimui, ugdymo proceso rezultatams stebėti ir vertinti, profesinei karjerai planuoti.

Mokiniai savo darbų aplankus kaupia lietuvių kalbos, istorijos, dailės ir kitų dalykų pamokose. Tai padeda stebėti mokinio pažangą, įtraukti mokinį į vertinimo procesą ir pan.

Tačiau tai sudaro tik tam tikro dalyko mokinio gebėjimų, pastangų ir pažangos vaizdą.

Mokinio aplanko tikslas. Bendrąjį aplanko duomenų rinkimo tikslą paaikšina mokytojas. Būtina susitarti, kokius duomenis mokiniai kaups, kiek ir kokių dalykų pamokose bus skiriama tam laiko, kiek dirbs individualiai, namuose, kada, kam ir už ką atsiskaitys, kaip bus vertinamas, kaip sukauptą medžiagą pristatys ir t. t.

Tikslas – kaupti informaciją apie save, savo gebėjimus, rinkti geriausius kūrybinius darbus ir pan., ugdyti komunikavimo, pažinimo, asmeninę, socialinę, iniciatyvumo, kūrybiškumo kompetencijas. Vėliau analizuodami ir vertindami sukauptą informaciją mokiniai mokosi daryti sprendimus rinkdamiesi būsimą studijų programą, profesiją.

Struktūra

- Asmeninė informacija apie mokinį (vardas, pavardė, gimimo metai, tėvai, socialinė padėtis, kontaktai).
- Savęs suvokimas. Gebėjimai, polinkiai, pomėgiai, įgūdžiai, savybės.
- Laisvalaikio užsiėmimai (būreliai mokykloje, namuose, kitose institucijose).
- Laimėjimai, padėkos, apdovanojimai (sritys, lygiai: mokykloje, rajone, apskrityje, respublikoje, tarptautiniai).
- Mokymosi pažanga (susitarti, kaip fiksuosite: vidutinis pažymys, pusmečių rezultatai, pokyčiai).
- Atlikti darbai (skaidrės, referatai, įvairūs kiti darbai).
- Nuotraukos (susitariama kokios).
- Atlikti testai (kokių dalykų, kokio svarbumo).
- Kūrybiniai darbai (poezija, vaizdo įrašai ir pan.).
- Dalyvavimas projektuose (asmeninis indėlis, pareigos, veiklos rezultatai).
- Profesiniai ketinimai (norai ir galimybės, profesijų pristatymai).
- Asmeninis tobulėjimo planas – tai veiksmų seka tikslui pasiekti (galima aptarti trumpalaikius ir ilgalaikius tikslus, įvardyti priemones jiems pasiekti, numatyti problemas, rezultatus, laiką, veiksmus, pagalbą (asmenis, kurie padės siekti tikslo), mokytis planuoti ateitį).
- Kitų mokytojų (draugų) vertinimas, nuomonė.

Informacijos rinkimo metodai:

- skaitymas (įvairių informacijos šaltinių);
- rašymas (įvairiose pamokose, užsiėmimuose);
- komunikacija (susitikimai, diskusijos, pokalbiai, konsultacijos ir t. t.);
- vizitai į kitas institucijas.

Panaudojimo galimybės. Reikia pasakyti, kad aplankas yra mokinio nuosavybė, todėl būtina susitarti dėl jo panaudojimo ir vertinimo galimybių. Aplankas atspindi mokinio savęs vertinimą, todėl nederėtų jo vertinti pažymiu. Manome, kad per

kelerius metus aplanke sukaupiama vertinga informacija apie mokinį, jo pasiekimus. Tuo labiau kad duomenis galima naudoti įvairioms veikloms. Pirmiausia mokinys kaupia informaciją apie save, ją analizuoja, atrenka, mokosi stebėti save, antra, tai puiki galimybė stebėti individualią ir ilgalaikę mokinio pažangą ugdymo kontekste. Mūsų mokykloje duomenimis gali disponuoti klasės auklėtojas, pasirenkamųjų dalykų mokytojai (tie, kurie padeda mokiniui rinkti informaciją, ją analizuoti).

Būtina susitarti su mokiniais, kas gali matyti, skaityti ir vertinti jo duomenis, kokiais tikslais, kada, kiek tai bus vieša. Pasitaiko atvejų, kad mokinys nesutinka, jog apie jį skaitytų klasės auklėtojas (nesusiklostę tarpusavio santykiai ir kt. subjektyvios priežastys).

Integraciniai ryšiai. Psichologinės žinios, informacinių technologijų taikymas, kalbos vartojimas.

Pavyzdžiai. Žr. „Mokinių pateiktys“.

Mokinio refleksija. Atliekama periodiškai, išsiaiškinama, su kokiais sunkumais susiduriama, kokios pagalbos reikia. Galimi klausimai:

- Kaip man sekasi?
- Ar man patinka atlikti šį darbą, kodėl?
- Ar aš suprantu, kam reikia mokinio aplanko?
- Ar mano mokytojai tiki, kad aš galiu ko nors pasiekti?
- Ką turėčiau daryti toliau, kad sektųsi?
- Ar laikui bėgant tobulėju?
- Ar didesnės mano pastangos analizuojant save lemia geresnius mokymosi rezultatus?

Privalumai. Tai priemonė, kuri padeda mokiniui mąstyti, analizuoti, vertinti, įsivertinti, matyti asmenybės tobulėjimo procesą. Išmokstama planuoti, dirbti bendradarbiaujant, būti savikritišku. Tai puiki priemonė, atskleidžianti asmenybės ir socialinės raidos pažangą (rodo mokinio vertybių, nuostatų, gebėjimų kaitą). Suvokia atsakomybę už savo sprendimus.

Sunkumai. Aplanko rengimas yra nuolatinis ir ilgalaikis procesas, reikalaujantis ne tik mokinio, bet ir mokytojų kantrybės. Svarbu susitarti, kiek, kokio rezultato sieksite, kokių dalykų pamokose, klasių valandėlėse bus dirbama, kokias sritis mokinys pildys individualiai, kokias padedant mokytojams, klasės auklėtojai.

Pirmaisiais metais reikia daug aiškinamojo darbo, motyvacijos ir asmeninių pastangų. Nuolat kinta informacija. Trūksta atsakomybės, sprendimus atideda ateičiai. Kuo ilgesnį laikotarpį aplankas pildomas, tuo geriau jis atskleidžia mokinio individualumą, požiūrį į ateitį.

Mokinio aplanko reikšmė:

- suplanuota tolesnio mokymosi perspektyva;
- realus požiūris į save ir ateitį;
- mažesnė klaidų tikimybė renkantis profesinę karjerą.

3.3. PRIENŲ „ŽIBURIO“ GIMNAZIJA

Elektroninis mokinio aplankas „Mano karjeros kelias“

- I. ĮVADAS
- II. ASMENS VIZITINĖ KORTELĖ
- III. INDIVIDUALUS KARJEROS PLANAS
- IV. GYVENIMO LAIKRODIS
- V. SAVĖS PAŽINIMAS
- VI. MOKYMOSI DINAMIKA
- VII. INTERESAI, POLINKIAI, LAISVALAIKIS
- VIII. SĖKMĖS, LAIMĖJIMAI, KONKURSAI, PROJEKTAI
- IX. PROFESINIAI KETINIMAI
- X. BENDRAVIMAS IR BENDRADARBIAVIMAS
- XI. KŪRYBINIAI DARBAI, NUOTRAUKOS
- XII. KARJEROS PLANAVIMAS
- XIII. KONTEMPLIACIJA, REFLEKSIJA
- XIV. SVEIKATA

I. ĮVADAS

Žmogaus profesinės karjeros planavimas prasideda jau ankstyvojoje vaikystėje. Jurga Ivanauskaitė yra labai taikliai pasakiusi: „Esu įsitikinusi, kad žmogus – kaip tekanti upė, nuolat keičiasi... Yra tam tikros pamatinės moralinės ir etinės normos, kurios lieka, tačiau kita – permainų ir virsmų sritis.“

Aplanko „Mano karjeros kelias“ **tikslas** – gilintis į save, kaupti apie save informaciją, fiksuoti ir rinkti kūrybinius darbus, ugdyti komunikavimo, pažinimo, mąstymo įgūdžius, pamatyti savęs ir gebėjimų augimą bei norų, prioritetų keitimąsi.

Uždaviniai:

1. Pildyti aplanką pagal savo individualų tvarkaraštį;
2. Kaupiamą informaciją analizuoti, lyginti;
3. Konsultuotis su mokytojais renkantis būsimą studijų programą;
4. Gilinantis į asmeninę pažangą, aplanką naudoti visame ugdymo procese;
5. Komunikuoti su bendraamžiais;
6. Atlikti ir analizuoti testus;
7. Kontempliuoti ir reflektuoti.

II. ASMENS VIZITINĖ KORTELĖ

Vardas, pavardė	
Asmens kodas	
Amžius, kelintas vaikas šeimoje	
Telefono nr.	
Gyvenamosios vietos adresas	
Šeima – tėvų (globėjų), kurioje gyvenate: pilna, nepilna (su tėčiu, su mama)	
Šeimoje, kurioje gyvenate, narių skaičius (išvardyti: mama, tėtis, sesuo, brolis, močiutė, senelis, nurodyti jų amžių)	
Mokyklos pavadinimas, mokymosi metai (atvykimo į mokyklą)	
Mokyklos, iš kurios atvykote, pavadinimas	
Klasė	
Mokymosi vidurkis (atvykus į naują mokyklą)	
Labiausiai sekasi šie dalykai	
Fizinė sveikatos būklė	
Temperamento tipas, atviras, uždaras	
Stipriosios charakterio savybės	
Profesiniai ketinimai	
Kortelės pildymo data	

III. INDIVIDUALUS KARJEROS PLANAS

Pavardė, vardas					Klasė				
Ką žinau apie savo lavinimąsi, ką jau pasiekiau?									
Kiek baigiau klasių?		Geriausiai sekasi šie mokomieji dalykai			Blogiau sekasi šie mokomieji dalykai				
Mano artimiausi tikslai									
Pirmas					Kada įgyvendinsiu?				
Antras					Kada įgyvendinsiu?				
Trečias					Kada įgyvendinsiu?				
Ką turiu daryti, kad įgyvendinčiau minėtus tikslus?									
Pirmas	Antras	Trečias							
Kiti (mokytojai, tėvai, draugai) gali prisidėti prie mano tikslų įgyvendinimo									

Mokinio parašas Data

IV. GYVENIMO LAIKRODIS

V. SAVĖS PAŽINIMAS

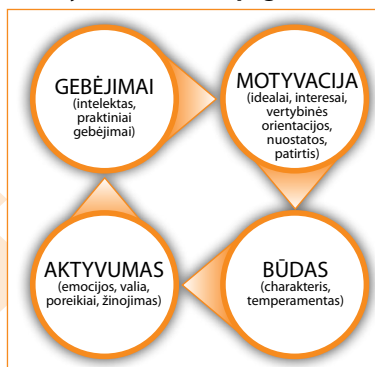
Savęs pažinimas – tai atsakymas į daug klausimų: koks aš esu šiandien, ką planuoju rytoj, ko noriu dabar, ko siekiu, ką gebu, kokie mano privalumai, ar pripažįstu savo silpnybes. Tad į savęs pažinimo kelionę!

Asmenybė – tai kiekvienam asmeniui būdinga savita mąstysena ir veikseną (D. Myers, 2002).

L. Jovaiša pateikia tokius asmenybės požymius:

- individas, kaip biosocialinių savybių ansamblis;
- individualybė, kaip veiklos, bendravimo ir santykių savitumas;
- asmuo, kaip savarankiškų, sąmoningų, epochos vertybių sąlygotų santykių su aplinka aktyvi būtybė;
- subjektas, kaip sąveikai ir vertinimams jautri esybė.

Asmenybės struktūra (pagal L. Jovaišą)

Pirma užduotis. Asmeninės savybės

Žemiau pateiktoje lentelėje išvardytos asmenybės savybės. Pasirinkite Jums tinkančias savybes, paanalizuokite. Beje, savybių sąrašą galite papildyti.

Agresyvus Ambicingas Aktyvus Atidus Atkaklus Atsainus Atsakingas Atsargus Atsparus stresui Atviras Autoritetingas	Bailus Baikštus Budrus Emocionalus Empatiškas Energingas Entuziastingas	Dalykiškas Diplomatiškas Drąsus Draugiškas Drovis Fizinė ištvermė Fotogeniškas	Malonus Mąstantis Meilus Motyvuotas Moku dirbti grupėje Moku džiaugtis	Uždaras Užjaučiantis Užkrečiantis entuziazmu Užsispyręs Jautrus Jausmingas
Garbėtroška Gebantis susikaupti Geraširdis Greitas Greitai dirbu	Imlus naujovėms Impulsyvus Iniciatyvus Išradingas Ištikimas Ištvėrimingas Išvaizdus Įtaigus Įžvalgus	Taktiškas Talentingas Taupus Teisingas Tikslus Tylus Tolerantiškas Tvarkingas Tvirtas	Kantrus Komunikabilus Konservatyvus Kruopštus Kuklus Kūrybingas Konkuruojantis	Lakios vaizduotės Lankstus Lengvabūdiškas Lengvai bendraujantis Lyderis Linkęs konkuruoti Linksmas Logiškas Lojalus
Valingas Veržlus Visapusiškas Visų mėgiamas Visuomeniškas	Narsus Nepriklausomas Nuoseklus Nuoširdus Novatoriškas Norintis pirmauti Ryžtingas Racionalus Ramus Realistas Rizikuojantis Rūpestingas	Optimistiškas Organizuotas Originalus Šmaikštus	Pasitikintis savimi Paslaugus Pastabus Pastovus Patiklus Patyręs Pedantiškas Plataus akiračio Praktiškas Pesimistas Prisitaikantis Punktualus	Saikingas Sąmoningas Santūrus Savarankiškas Sąžiningas Smalsus Simpatiškas Spontaniškas Stabilus Gebantis mokytis Svarstantis Subtilus Sumanus Suprtingas Susitvardantis

Iš visų savybių išrinkite 5 pačias svarbiausias, geriausiai apibūdinančias Jūsų asmenybę. Paanalizuokite, kada kiekviena iš šių savybių ypač išreiškta Jūsų veikloje, pamąstymus įrašykite į lentelę. Apie savo asmenines savybes pasikalbėkite su draugu ar mokytoju, tėvais ir paprašykite, kad jie pareikštų nuomonę apie Jus.

Asmeninės savybės	Veiklos pavyzdys	Kitų nuomonė (draugas, mokytojas, tėvai)
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		

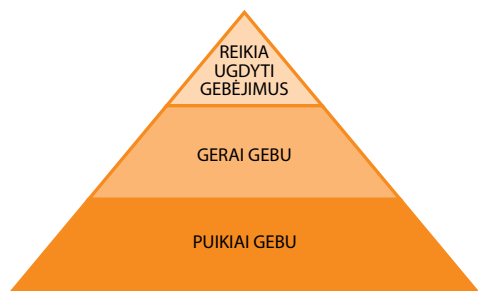
Antra užduotis. Bendrųjų kompetencijų sąrašas

Paanalizuokite bendrųjų kompetencijų sąrašą, jį papildykite, įvertinkite savo kompetencijas skaičiumi nuo 1 iki 10.

Bendrųjų kompetencijų sąrašas

Bendrosios kompetencijos	Vertinimas (1÷10)
Gebėjimas analizuoti ir apibendrinti	
Gebėjimas planuoti ir organizuoti	
Gebėjimas mokytis	
Aukštas išprusimo lygis	
Gebėjimas rasti informaciją ir ją taikyti	
Kalbinės ir rašytinės valstybinės kalbos žinios	
Užsienio kalbų žinios	
Gerai darbo kompiuteriu įgūdžiai	
Mokslinių tyrimų įgūdžiai	
Informacijos valdymo įgūdžiai	
Gebėjimas objektyviai vertinti save ir kitus	
Gebėjimas prisitaikyti prie naujos situacijos	
Kūrybiškumas	
Gebėjimas spręsti problemas	
Gebėjimas priimti sprendimus	
Gebėjimas dirbti komandoje	
Tarpasmeninio bendravimo įgūdžiai	
Lyderiavimo įgūdžiai	
Gebėjimas dirbti iš skirtingų sričių specialistų sudarytoje komandoje	
Gebėjimas palaikyti ryšius su kitų sričių specialistais	
Kultūrinė ir kitokio pobūdžio tolerancija	
Gebėjimas dirbti tarptautiniu lygmeniu	
Savo ir kitų šalių kultūros bei papročių supratimas	
Gebėjimas dirbti savarankiškai	
Projektų kūrimo bei valdymo įgūdžiai	
Gebėjimas būti iniciatyviu ir versliu	
Gebėjimas kitus sutelkti darbui	
Gebėjimas užkrėsti iniciatyvumu bei entuziazmu	
Gebėjimas laikytis bendrųjų moralinių principų	
Pirmenybės teikimas kokybei	
Užsibrėžto tikslo siekimas	
Gebėjimas laikytis susitarimų	
Laiko ir kitų išteklių planavimas	

Padarę įžvalgą, nubraižykite savo bendrųjų kompetencijų piramidę. Piramidėje labai aiškiai išryškės, kas Jums geriausiai sekasi, ką reikia tobulinti, kurioje veikloje Jūs dar naujokas.

Trečia užduotis. Gebėjimai

Suskirstykite savo gebėjimus į tris grupes. Pirmoje grupėje – specialieji gebėjimai, aktualūs konkrečioje darbo vietoje, pavyzdžiui, gebėjimas analizuoti statistinius duomenis, naudotis kompiuterine programa, rašyti reklaminius tekstus ir pan. Antroje grupėje – komunikaciniai gebėjimai: rašymas, įtaigus kalbėjimas, gebėjimas motyvuoti žmones ir pan. Trečioje grupėje – bendrieji gebėjimai, kurių pageidauja dauguma darbdavių: laiko ir kitų išteklių planavimas, organizavimas, prognozavimas, problemų sprendimas ir kt.

Išvardykite bent po 5 kiekvienai iš minėtų grupių priskirtus savo gebėjimus. Kiekvieną iš jų įvertinkite pagal 5 balų skalę.

Specialieji		Komunikaciniai		Bendrieji	

Išrinkite 5 pačius svarbiausius ir, Jūsų nuomone, geriausiai Jūsų kompetenciją atskleidžiančius gebėjimus. Pateikite pavyzdžių, kaip sėkmingai Jūs tuos gebėjimus taikote savo veikloje.

Gebėjimai	Gebėjimas, išreikštas veikloje (pavyzdys)
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	

Ketvirta užduotis. Stipriausi mano charakterio bruožai

Perskaitykite bruožų sąrašą ir pažymėkite visus Jums būdingus bruožus. Išsirinkite 10 Jums labiausiai patinkančių ir surašykite juos į lentelę, pradėdami nuo svarbiausio. Charakterio bruožų sąrašas padės sužinoti, kaip planuojate laiką, bendraujate, valdote jausmus, sprendžiate problemas ir pan.

Atviras	Tvarkingas	Apdairus
Talentingas	Siekiu tikslo	Patikimas
Lengvai bendrauju	Prisitaikau	Stropus
Greitai užmezgu kontaktą	Nusimanau	Diplomatiškas
Išsiskiriu iš kitų	Moku džiaugtis	Vairuoju automobilį
Kantrus	Trokštu nuotykių	Veiklus
Įžvalgus	Budrus	Ypač taupus
Imlus	Moku suprasti	Veiksmingas
Užsispyręs	Moku įvertinti	Energingas
Atkaklus	Autoritetingas	Entuziastingas
Noriu pirmauti	Ramus	Ypatingas
Praktiškas	Atsargus	Išsekęs
Moku apsiginti	Jaučiu Dievo malonę	Patyręs
Punktualus	Kompetentingas	Žinovas
Greitai dirbu	Pastovus	Tvirtas
Išradingas	Užkrečiu entuziazmu	Lankstus
Atsakingas	Moku dirbti grupėje	Domiuosi žmonėmis
Moku apsisaugoti	Drąsus	Impulsyvus
Jautrus	Kūrybingas	Nepriklausomas
Stiprus	Ryžtingas	Novatoriškas
Moku paremti	Nuspėjantis	Trokštu žinių
Kruopštus	Lojalus	Pareigingas

Charakterio bruožai (svarbiausi, prioritetų mažėjimo tvarka)	Planuojate laiką	Bendraujate	Valdote jausmus	Problemų sprendimas

Charakteris

Labai smalsu sužinoti savo asmenybės tipą?

Atlikę šį interneto svetainėje www.charakteris.info pateikiamą testą pastebėsite savo stipriąsias bei silpnąsias puses. Testai dažniausiai būna gana ilgi, tad neskubėkite, o svarbiausia testą atlikite gerai nusiteikę, kai galite skirti tam pakankamai laiko. Svarbiausia – neatsakinėti aklai ir skubant.

Asmenybės testai – MBTI charakterio testas

Šis Karlo Gustavo Jungo teorija paremtas asmenybės testas skirtas Jūsų charakteriui įvertinti ir asmenybės tipui nusakyti. Atlikę asmenybės testą gausite išsamų savo charakterio aprašymą, kuris pravers, jeigu norite įvertinti save iš šalies. Asmenybės testą galima kartoti, tačiau kartojant jo rezultatai gali šiek tiek skirtis.

Šį testą rasite interneto svetainėje www.darnipora.lt/asmenybestestai-mbti.html

Apie savo charakterį dar daugiau sužinosite šiose interneto svetainėse:

www.ipramogos.lt/testai/...testai/koks_jusu_charakteris

www.alfa.lt/tekstas/147606

www.labai.lt/testai/spalva-ir-charakteris.html

Temperamentas

Labai dažnai užduodamas klausimas: „Koks aš?“ Gali būti, kad Jums teko girdėti tokius asmens apibūdinimus, kaip sangvinikas, cholerikas, flegmatikas ir melancholikas. Tai asmens temperamentas.

Trumpai apie šiuos žmonių tipus. Gal pažinsite save?

Sangvinikas

Sangviniko psichinių procesų tempai greiti. Jis labai energingas ir darbingas. Greitai mąsto, greitai sprendžia problemas ir uždavinius. Emocijos kyla žaibiškai ir ryškiai. Jis – tikras degtukas. Emocijos ir jausmai pasireiškia veido mimikų kaita. Jis linksmas ir draugiškas, dėl to pageidaujamas draugijose, kurias kaip ekstravertas (atviras) labai mėgsta. Sangvinikas dažnai nepastovus: džiaugiasi ir juokiasi, tačiau greitai gali nuliūsti ir apsivertki, supykti dėl menkniekių ir taip pat greitai pamiršti nuoskaudas. Tai smagus, draugiški, nepastovūs žmonės. Iš žymių žmonių sangvinikai buvo vokiečių poetas Gėtė, muzikas Mocartas ir kiti.

Melancholikas

Būdingiausias melancholiko bruožas – labai didelis jautrumas. Emocijos gilios ir pastovios, tačiau jų išraiškos silpnos, balsas tylus. Dažnai trūksta energijos, ištvermės ir pasitikėjimo savimi, tačiau dėl didelio jautrumo ir pastovumo melancholiško temperamento žmonės pasiekimais pralenkia kitus. Melancholikai labai intravertiški (uždari), vengia draugijų, triukšmo, dėl to jiems sunkiau užmegzti kontaktus ir bendrauti su didesnėmis žmonių grupėmis. Iš melancholikų žymūs buvo F. Šopenas, dailininkas ir kompozitorius M. K. Čiurlionis. Nėra blogų ar gerų asmens savybių. Flegmatikas nebūtinai nuobodus „flegma“, o melancholikas – niūrus „gotas“. Tiesiog mes esame labai skirtingi. Žavingi būdami kitokie.

Cholerikas

Labai energingas, greitai reaguojantis, stiprias emocijas išgyvenantis žmogus. Cholerikas siekia pirmą ir stipriai priešinasi viskam, kas tam trukdo. Jis linkęs į stiprias ir audringas emocines būsenas. Kartais joms prasiveržus cholerikas tampa neatpažįstamas. Tai dažnai pusiausvyrą ir taktišką bendravimą prarandantis žmonės. Lyginant su sangvinikais, cholerikai yra daug pastovesni siekdami tikslo gyvenime. Žymių žmonių cholerikų yra daug: L. van Bethovenas, A. Puškinas, V. Landsbergis ir kiti.

Flegmatikas

Jiems būdingi lėti tempai, labai didelis pastovumas ir maža kaita. Tai ramūs, lėti, uždari žmonės. Jų gyvenimas atrodo pilkas, tačiau jie dvelkia ramybe. Jų emocijos menkai pasireiškia. Aplinkiniai žmonės dažnai ne numano, kas vyksta tų žmonių „viduje“. Flegmatiško temperamento žmonės nesiekia aukštumų, tačiau pradėtus darbus paprastai užbaigia. Jie ištvermingi ir tikslūs. Iš žymių žmonių flegmatikas buvo pasakėčių rašytojas Lafontenas.

TESTAS. Koks Jūsų temperamento tipas?

Pasirinkite atsakymą ir susumuokite rades.

- Tavo dvasinė pusiausvyrą: bloga (A); gera (B); labai gera (C); labai bloga (D);
- Nuotaika: nepastovi (A); pastovi (B); labai pastovi (C); nepastovi (D);
- Emocijos: stiprios, trumpalaikės (A); silpnos, trumpalaikės (B); silpnos, ilgalaikės (C); stiprios, ilgalaikės (D);
- Tavo kalba: garsi, nervinga (A); garsi, „banguojanti“ (B); tyli, „plaukianti“ (C); tyli, netolygi (D);
- Kantrybė: visiškai nepasižymiu kantrybe (A); vidutiniška kantrybė (B); esu labai kantrus (-i) (C); esu nekantrus (-i) (D);
- Ar mėgsti bendrauti: labai (A); vidutiniškai (B); nelabai (C); visai nemėgstu (D);
- Tavo požiūris į kritiką: agresyvus (A); ramus (B); nekreipiu dėmesio (C); jaučiu nuoskaudą (D);

- Tavo požiūris į naujoves: teigiamas (A); naujovės man vis vien (B); neigiamas (C); nežinau (D);
- Elgesys sudėtingose situacijose: neapdairus (A); apdairus (B); šaltakraujiškas (C); pasimetęs (D);
- Savęs vertinimas: labai aukštas (A); save pervertinu (B); realus (C); save nuvertinu (D);
- Pasidavimas išoriniam poveikiui: vidutinis (A); silpnas (B); labai silpnas (C); aukštas (D).

Susumuokite atsakymus: kokių raidžių daugiausiai surinkote, toks ir Jūsų temperamento tipas.

A – CHOLERIKAS, B – SANGVINIKAS, C – FLEGMATIKAS, D – MELANCHOLIKAS.

Apie savo temperamento tipą dar daugiau sužinosite, jei atliksite testus, kuriuos rasite šiose interneto svetainėse:

www.adgloriam.lt/lt/main/tests?action...3

www.sapnai.net/charakteris.php

www.mokslai.lt/referatai/.../savianaliz-9.html

www.ferrum.lt/phpbb/viewtopic.php?p=277030

Intelektas

Intelektas (lot. *intellectus* – suvokimas, prasmė), arba protas, – gebėjimas mokytis ir išmokyti, susivokti naujose situacijose, atskleisti reiškinių sąsają. Kitaip – atpažinti sąryšius ir rasti optimalų problemos sprendimą. Pasireiškia kaip individo gebėjimas spręsti klausimus remiantis abstrakcijomis ir bendrosiomis žiniomis, įgytomis neformaliai bendraujant su aplinka.

Intelektu lygis (intelektu koeficientas) nustatomas intelekto testais (IQ testas). Intelektu reikia norint greitai ir veiksmingai spręsti uždavinius, orientuotis neįprastose situacijose. Akcentuojamos sąlygiškai tarpusavyje nepriklausomos kompetencijos, kaip verbalinis suvokimas, erdvinis mąstymas, atmintis ir matematiniai, loginiai gebėjimai. JAV psichologas Howardas Gardneris „Multiple intelligences“ (MI) mini kinestetinį (judėjimo) intelektą (šokėjų), muzikinį (muzikų ir kompozitorių) arba gamtos mokslų intelektą (gamtos tyrinėtojų) ir t. t.

Intelektu testai

www.olimpiados.lt/content/view/927/1/

www.tobulek.lt/testai/iq-testai

www.kmusa.lt/index.php?Itemid=107...

www.cha.lt/2007/01/04/intelektu_testas.html

VI. MOKYMOSI DINAMIKA

Mokymosi motyvų anketa

Užbaikite sakinius atsižvelgdami į tai, ar visos mintys yra teisingos.

Aš mokausi, nes
 Bendravimas su klasės draugais
 Mokykloje man svarbiausia
 Geras pažymys man
 Sudėtingos užduotys kelia
 Mano stipriausių savybių
 Man patinka, kai mokytojas
 Kai gaunu blogą pažymį
 Kad galėčiau gerai mokytis
 Pasirengti būsimai profesijai
 Mokykloje jaučiuosi nesaugiai, kai
 Mokytojo pagyrimas
 Jei aš būčiau klasės seniūnas
 Kultūringas ir išsilavinęs žmogus
 Apie savo mokymąsi

Mokymosi motyvacijai skirtų straipsnių, informacijos ir testų gali rasti interneto svetainėse:

http://ejournal.emokykla.lt/muziejus60/media/Mokymosi_motyvacija.pps

www.apklausa.lt/f/mokymosi-motyvacija-15095

<http://www.ktu.lt/lt/mokslas/zurnalai/vpa/vpa31/107-118.pdf>

<http://www.mokslai.lt/referatai/referatas/30991.html>

Kaip man sekasi mokytis?

Mokinys pildo šią lentelę pagal jam priimtą tvarkaraštį. Nuoseklus mokymosi stebėjimas padeda suprasti, kuris mokomasis dalykas sekasi lengvai, kuriam dalykui reikia skirti daugiau pastangų, kuris labai patinka, o ko labai nemėgsta. Mokinys pats sugalvoja savo žymėjimo sutartinius ženklus.

Mokiniui apie savo mokymąsi rekomenduojama pasikalbėti su kiekvieno dalyko mokytoju.

Mokomieji dalykai	Įsisavinimo lygiai			Mokinių nuomonė apie žinių vertinimo objektyvumą				
	Labai lengvai, lengvai	Veikiau sunkiai nei lengvai	Sunkiai, labai sunkiai	Žinios pranoksta pažymius	Kai kada žinios pranoksta pažymius	Pažymiai atitinka žinias	Pažymiai geresni nei žinios	Niekada pažymiai nepranoks žinių
Lietuvių								
Etika								
Tikyba								
Anglų								
Rusų								
Vokiečių								
Prancūzų								
Matematika								
Fizika								
Chemija								
Geografija								
Ekonomika								
Biologija								
Istorija								
Informatika								
Dailė								
Muzika								
Kūno kultūra								
Technologijos								

Mokinių mokymosi ir profesinių interesų, ketinimų tyrimas

Vardas

Pavardė

Klasė

Data

1. Jūsų stipriosios pusės

.....

2. Jūsų savybės, kurias turėtų žinoti mokytojai

.....

3. Mokomieji dalykai, kurie gerai sekasi

.....

.....

4. Mokomieji dalykai, kurie blogiau sekasi

.....

.....

5. Jums reikia papildomai mokytis (ne pamokų metu)

.....

.....

6. Kokią profesiją ketinate pasirinkti

.....

.....

7. Išvardykite 3 mokomuosius dalykus, kurie būtini Jūsų pasirinktai profesijai

.....

8. Kokie Jūsų tų dalykų įvertinimai

.....

9. Ką darote ir kaip domitės savo pasirinkta profesija

.....

10. Ką dar norėtumėte sužinoti apie Jus dominančią profesiją

.....

.....

.....

Mokymosi stiliai

Šiuo metu mokymosi stilių tyrimuose dominuoja Honio ir Memfordo (1982) sukurta tipologija; jie taip pat identifikavo keturis mokymosi stilius, kurių kiekvienas asocijuojamas su pirmenybės teikimu konkrečiam mokymosi ciklo etapui, kaip bus parodyta toliau. Keturi mokymosi stiliai: „Veikėjai“, „Refleksuojantys“, „Teoretikai“, „Pragmatikai“.

Apie mokymosi stilius daugiau sužinosite atlikę užduotis ir testus šiose interneto svetainėse:

www.krsc.lt/index.php?option=com_docman&task=doc...gid... (internetų svetainės paieškos laukelyje įrašykite „mokymosi stiliai“)

www.mokslai.lt/referatai/analize/20250.html

VII. INTERESAI, POLINKIAI, LAISVALAIKIS

Pomėgiai: skaitau knygas, žiūriu filmus, kolekcionuoju knygas, kaupiu muzikos kūrinius, renku ženklus, rašau dienoraštį, sportuoju, groju muzikiniais instrumentais, dainuoju.

Polinkiai:

- aptarnavimas,
- pagalba, parama,
- tapyba,
- tvarkymasis,
- želdinių priežiūra,
- augintinių priežiūra,
- išklausymas, konsultavimas,

- bendravimas,
- kūryba (eilėraščiai, proza),
- dailė ir darbeliai,
- technika,
- elektronika,
- gamtos reiškiniai,
- sportas.

VIII. SĖKMĖS, LAIMĖJIMAI, KONKURSAI, PROJEKTAI

Labai svarbu fiksuoti savo laimėjimus visose srityse: moksle, sporte, bendravime, pomėgiuose ir pan. Laimėjimais būtina pasidžiaugti su kitais. Naudinga, nes taip stipri-
nama žmogaus savivertė ir pasitikėjimas savimi.

IX. PROFESINIAI KETINIMAI

**Vyresnio mokyklinio amžiaus mokinių mokymosi, profesinių interesų ir keti-
nimų tyrimo anketa**

Tyrimo tikslas. Išsiaiškinti mokinio mokymosi tikslus ir profesinius interesus.

Tyrimo eiga. Atsakyti į klausimus.

Pavardė Vardas Klasė

Data

I. Savęs pažinimas	III. Profesiniai interesai ir ketinimai
1. Jūsų stipriosios pusės	1. Kokią profesiją ketinate pasirinkti?
.....	
.....	
2. Savybės, kurias norite tobulinti	2. Jūsų pasirinkta profesija įgyjama įvairiose mokslo įstaigose. Kurį Jūs pasirinksite?
.....	
.....	
3. Jūsų savybės, kurias turėtų žinoti mokytojai	3. Išvardykite 3 mokomuosius dalykus, kurie būtini Jūsų pasirinktai profesijai
.....	
.....	

II. Apie mokymąsi	
1. Mokomieji dalykai, kurie gerai sekasi	4. Kokie Jūsų tų dalykų įvertinimai
.....	
.....	
.....	
2. Mokomieji dalykai, kurie blogiau sekasi	5. Kas turėjo didžiausios įtakos Jūsų profesijos pasirinkimui (tėvai, mokytojai, draugai, giminės, dirbantys pagal Jūsų pasirinktą profesiją, kita)
.....	
.....	(pabraukti)
.....	6. Kokie reikalavimai, Jūsų nuomone, šios profesijos žmonių sveikatai
3. Jums reikia ypatingos pagalbos mokantis dalyką (-us)	
.....	7. Ką darote, kad įgytumėte pasirinktą profesiją?
4. Jums reikia papildomai mokytis (ne pamokų metu) dalyko (-ų)	
.....	
5. Mąstymo įgūdžiai (kūrybiškumas, intuityva, protavimas...) tobulėja per mokomųjų dalykų pamokas	8. Koks Jūsų ketinimų įgyti profesiją tvirtumas (neapibrėžtas, abejojate, galutinis, kita)
.....	
.....	
6. Jūsų stiprioji mokymosi pusė (pvz., gerai įsimenu smulkmenas, analizuoju, sprendžiu uždavinius)	
.....	Atsakymą pabraukite arba įrašykite.
IV. Kas lemia profesijos pasirinkimą? (Pabraukite 3 priežastis)	
1. Lengviau ją įgyti	12. Arti gyvenamosios vietos
2. Darbo sąlygos	13. Būti laisvam ir nepriklausomam
3. Kūrybinės veiklos galimybės	14. Padėti kitiems
4. Didelis atlyginimas	15. Bendravimas su žmonėmis
5. Judrus darbas, nauji įspūdžiai	16. Turėti daug draugų
6. Švarus ir lengvas darbas	17. Išlikti teisingam ir sąžiningam
7. Ramus darbas	18. Suteikti džiaugsmo tėvams
8. Profesijos romantiškumas	19. Galimybė užimti įtakingą vietą
9. Draugų ir pažįstamų pripažinimas	20. Prisidėti prie tautos kultūros
10. Galimybė vadovauti kitiems	21. Bendravimo su žmonėmis nereikalaujantis darbas
11. Noras užsitikrinti ateitį	22. Kita
	

Profesinio kryptingumo testai

<i>Interesų / gebėjimų nustatymas</i> http://www.profesijupasaulis.lt/	<i>Informacija apie situaciją darbo rinkoje</i> www.ldb.lt/
<i>Profesijos pasirinkimo testai</i> http://www.kurstoti.lt/	<i>Informacija apie profesijas</i> http://www.tavokarjera.lt
<i>Informacija apie mokymąsi ir studijas</i> http://www.aikos.smm.lt/ http://europa.eu/youth/studijos_uzsienyje http://www.smm.lt/ http://www.kurstidijuoti.lt	<i>Profesijos testas</i> https://www.dreamfoundation.eu/career-test/page1

X. BENDRAVIMAS IR BENDRADARBIAVIMAS (tarpasmeniniai įgūdžiai)

Mano privalumai ir trūkumai

Saviugda – savo teigiamų bruožų ugdymas. Saviugdą galima apibrėžti kaip savęs tobulinimą socialinėje aplinkoje. Saviugda gali būti trumpalaikė ir ilgalaikė, daugiau ar mažiau sąmoninga, tikslinga bei organizuota.

Saviugdą būtinumą sukelia savęs įtvirtinimo aplinkoje, savisaugos poreikis. Tikroji saviugda galima tik nuo paauglystės metų, kai individas gerai pažįsta save.

Rekomenduojama susipažinti su elgesio tipais ir įsigilinus pažymėti, kurios savybės būdingos, kaip dažnai pasireiškia, kioje veikloje trukdo, ką darote ir kaip sekasi jų atsikratyti.

-----ELGESIO TIPŲ TRŪKUMAI-----

Tikslingos veiklos trūkumai	Veikla, kurioje pasireiškia									
1. Nerūpestingas										
2. Netvarkingas										
3. Nedarbštus										
4. Veltėdis										
5. Nerangus										
6. Bastūnas										
7. Nevala										
Vidaus tvarkos taisyklių nesilaikymas										
1. Nemandagus										
2. Nedrausmingas										
3. Bėga iš pamokų										
4. Nepaklusnus										
5. Neramus, triukšmingas										
6. Laužo daiktus										
7. Ignoruoja pamokų ruošą										

Atliekant šią užduotį svarbu pripažinti savo trūkumus ir norėti jų atsikratyti. Galima pasikliauti patikimo draugo, mokytojo ar psichologo pagalba, pasikalbėti su tėvais. Svarbiausia neigiamų savybių „neuždaryti“ savyje.

Gilinimasis į jausmus

Aš jaučiuosi laimingas (-a), kai

Aš jaučiuosi labai laimingas (-a), kai

Aš supyktu, kai

Aš susirūpinęs (-usi), kai

Labiausiai man nerimą kelia

Labiausiai jaudinantis dalykas, kurį aš galiu sugalvoti

Aš bijau, kai

Šiuos gilinimosi į jausmus sakinius užbaikite kelis kartus skirtingu metu (praėjus tam tikram laikui, kai jau pamiršite, ką rašėte) ir palyginkite bei paanalizuokite. Rekomenduojama apie savo jausmus kalbėti priimtinoje grupėje, išgirsti kitų nuomonę, sulaukti klausimų ar rekomendacijų.

Kokia mano savijauta?

Gali būti, kad dėl nežinomų priežasčių sutriko nuotaka, vargina labili nuotaikų kaita. Reikia pabandyti sau padėti. Labai gelbsti savęs stebėjimas. Savistabą galima fiksuoti labai paprastose skalėse. Pasirinkite laiką, tarkim, pamokų metu ar per konkrečią pamoką, visą savaitę ar mėnesį. Būtinai pažymėję teigiamas ar neigiamas emocijas parašykite, kodėl taip jautėtės. Gali būti, kad išryškės dėsningumai.

TEIGIAMOS EMOCIJOS

Puiki savijauta

Neutrali savijauta

Labai bloga savijauta

NEIGIAMOS EMOCIJOS

XI. KŪRYBINIAI DARBAI, NUOTRAUKOS

Šiame skyrelyje mokinys kaupia savo autorinius ir grupinius darbus, referatus jį dominančiomis temomis, įvairius pristatymus.

Mokinys kaupia jo pasiekimų ir karjeros kelią atspindinčias nuotraukas.

XII. KARJEROS PLANAVIMAS

Prieš pradėdant domėtis darbine veikla, būtina susipažinti su pagrindinėmis kompetencijomis:

- išteklių tvarkymo kompetencija. Tai išteklių (laiko, pinigų, medžiagų, įrangos, personalo) paieškos, organizavimas, planavimas, paskirstymas;
- tarpasmeninio bendravimo kompetencija. Tai darbas su kitais žmonėmis: darbas komandoje, kitų kolegų mokymas, klientų aptarnavimas, vadovavimas kitiems, derybos, įvairus daugiaplanis darbas;
- sisteminio mąstymo kompetencija. Tai sudėtingų viena kitą veikiančių, taip pat socialinių, organizacinių, technologinių sistemų suvokimas ir jų stebėseną bei korekcija, gerinant ir kuriant naujas sistemas;
- informacijos tvarkymo kompetencija. Tai informacijos kaupimas ir panaudojimas: informacijos rinkimas, įvertinimas, organizavimas, jos išlaikymas, interpretavimas, perdavimas kitiems, kompiuterinis informacijos apdorojimas;
- darbo su technologijomis kompetencija. Tai darbas su įvairiomis technologijomis: technologijų pritaikymas, jų priežiūra, sudėtingų įrengimų ekspertizė.

Minėtos kompetencijos remiasi trijų pakopų pamatiniais gebėjimais. Juos sudaro tokie elementai:

- pagrindiniai įgūdžiai: skaitymas, rašymas, skaičiavimas, darbas kompiuteriu, klausymasis, kalbėjimas;
- mąstymo įgūdžiai: kūrybinis mąstymas, sprendimų priėmimas, problemų sprendimas, vaizduotės panaudojimas, mokėjimas mokytis, išvadų darymas;
- asmeninės savybės: atsakomybė, savęs vertinimas, polinkis bendrauti, polinkis į saviugdą, asmenybės integruotumas, sąžiningumas.

Kiekvienas mokinys pasirenka priimtina profesiją ir bando nustatyti, kokia minėtų kompetencijų reikšmė pasirinktai profesijai. Savo nuomonę pristato kitiems grupės nariams, išklauso kitų narių minčių ir palygina su savo. Tai puiki galimybė suprasti kompetencijų reikšmę ir prisipažinti, kokias kompetencijas reikia ugdyti.

Interviu apie karjeros kelią. Iš interviu mokiniai sužino apie darbinės karjeros kelią, taip pat apie interesų ir gebėjimų įtaką žmogaus pasirinkimui.

Interviu forma

Klausiančio mokinio pavardė, vardas
 Darbo vieta Data
 Suaugusiojo vardas, pavardė
 Dabartinis darbas
 Pirmasis darbas

Klausimai, kuriuos rekomenduojama pateikti:

1. Kaip Jums sekėsi pasirinkti, kur mokytis?
2. Kokius mokslus baigėte?
3. Kokios charakterio savybės nulėmė, kad pasirinkote šią profesiją?
4. Kaip Jūs gavote šį darbą?
5. Kokie įgūdžiai reikalingi šiam darbui?
6. Kaip buvote pasiruošę dirbti pirmąjį darbą?
7. Kas patinka šiame darbe? Kodėl?
8. Kas nepatiko pirmame darbe? Kodėl?
9. Kodėl keitėte darbą (-us)?
10. Ar jaučiatės laimingas, kad dirbate šį darbą?

Karjeros pasirinkimo galimybės ir pasekmės

Nupieškite karjeros sprendimų priėmimo modelį, kurį sudaro tokie žingsniai: informacija apie save (kas aš esu, ką gebu, ko noriu), kaip mokausi (kokie mokomieji dalykai man geriausiai sekasi, apie ką svajoju vaikystėje, ką piešiau), ką žinau apie profesijų pasaulį (mane dominančios profesijos, kuri profesija mane labiausiai domina), tyrimai (testai ir jų rezultatai, kokios mano vertybės, galimybės), pasirengimas (kur mokytis ir kaip pasirengti profesijai), karjera (sprendimų priėmimas, numanomos pasekmės, ateities vizija).

Kaip teisingai parašyti CV ir reziumė

Gyvenimo aprašymas (CV) – tai duomenys apie save, kurie pateikiami laikantis gana griežtos formos. Dažniausiai naudojama CV rašymo tvarka:

1. Gimimo data;
2. Vardas, pavardė;
3. Adresas, telefonai;
4. Šeiminė padėtis;
5. Išsilavinimas ir kvalifikacija;
6. Darbo patirtis: įmonė, pareigos, pagrindinės užduotys, atsakomybės sritys;

7. Kita informacija: kalbos, kompiuterio vartojimo lygis, specialūs kursai, hobis;
8. Rekomendacijos;
9. Dabartinis atlyginimas.

CV galima akcentuoti faktus, kurie atspindi Jūsų atitiktį reikalavimams. Pvz., jei konkurse svarbi vadovo darbo patirtis, galite nurodyti, kokio dydžio kolektyvui esate vadovavęs.

Reziumė yra pabrėžiamas tikslas dirbti konkrečioje srityje ar organizacijoje. Darbo patirtis ir išsilavinimas aprašomi pradedant esamu ir baigiant pačiu pirmuoju. Reziumė paprastai aprašoma paskutiniųjų 10 metų patirtis. Jei darbo patirtis yra nedidelė, galima aprašyti mokymąsi (disciplinos, mokslo rezultatai, dalyvavimas visuomeninių organizacijų veikloje). Aprašant išsilavinimą, reziumė nerašoma apie vidurinio mokslo baigimą, jei turimas aukštasis išsilavinimas. Rekomendacijos ir dabartinis atlyginimas nebūtinai minimi. Taip pat galima nurodyti savo gebėjimus (kalbos: žodžiu / raštu, kompiuterio vartojimo lygis, kt.). Reziumė turėtų būti glaustos formos, pageidautina, kad tilptų į vieną lapą.

Taigi pirmasis prisistatymas darbdaviui turėtų būti apgalvotas: CV pateikiama tiksliai, struktūruota informacija, išdėstoma skaityti patogia forma, neapkraunant per smulkiais duomenimis ir išskiriant tuos darbinės biografijos faktus ar gebėjimus, kurie atspindi atitiktį skelbiamo konkurso atrankos kriterijams.

CV rašymo pavyzdžių galima rasti šiose interneto svetainėse:

www.cv.lt, www.cvmarket.lt, www.cvonline.lt, www.naujasdarbas.lt

Prisistatymo (motyvacinis) laiškas – tai CV papildantis dokumentas, skirtas Jūsų motyvacijai dirbti tam tikrą konkretų darbą atskleisti.

Motyvaciniame laiške Jūs aprašote savo patirtį, asmenines savybes, gebėjimus ir pagrindžiate savo tinkamumą pageidaujamam darbui. Motyvacinis laiškas leidžia Jums atskleisti darbdaviui savo privalumus ir parodyti, kad esate pats tinkamiausias kandidatas.

Patarimų, kaip rašyti motyvacinį laišką, rasite interneto svetainėse:

<http://www.cv.lt/employee/examples.jsp>, <http://www.cvmarket.lt/karjeros-centras>

Kreipimosi laiškas. Kam reikalingas kreipimosi laiškas?

Jei CV ir motyvacinį laišką siunčiate elektroniniu paštu – nesiųskite „tuščio“ laiško. Parašykite kreipimosi laišką, kuriame prisistatykite ir nurodykite, kokių tikslu kreipiatės.

Kreipimosi laiško pavyzdys

Laba diena,

Esu vardas, pavardė. Mane sudomino administratoriaus pareigos Jūsų organizacijoje. Mano teorinė ir praktinė patirtis bei karjeros lūkesčiai atitinka Jūsų kompanijos pasiūlymus ir reikalavimus.

Peržiūrėję mano CV bei motyvacinį laišką (prisegti) suprasite, kad mano įgūdžiai bei asmeninės savybės atitinka Jūsų lūkesčius. Mielai susitikčiau su Jumis ir aptarčiau galimybes tapti Jūsų komandos dalimi.

Lauksiu Jūsų skambučio.

Pagarbiai
vardas, pavardė

Papildomos informacijos apie pasiruošimą kalbėtis su darbdaviu rasite:

- interneto svetainėje:
www.manokarjera.lt
- knygoje:
 1. Yate M. Darbo paieškos vadovas, 2008. Vilnius: „Eugrimas“;
 2. Roger J. Efektyvus pokalbis su būsimu darbdaviu. 2000. Vilnius: „Knygų spektras“.

XIII. KONTEMPLIACIJA, REFLEKSIJA

• Kontempliacija

Tarptautinis žodis kontempliuoti yra kilęs iš klasikinių kalbų. „Tarptautinių žodžių žodyne“ teigiama: kontempliacija (lot. *contemplatio* – (įsi)žiūrėjimas). Galimi žodžio „kontempliuoti“ lietuviški pakaitai: mąstyti, mintyti.

Kontempliatyvus (-i) – linkęs į kontempliaciją, susimąstymą, sutelkiantis dėmesį į savo vidaus pasaulį.

• Refleksija

Refleksijos metu veikia suvokimas, atmintis, vaizduotė ir jausmai, siekiant suprasti reikšmę ir pagrindinę vertę to, ko mokomės, išvelgti to dalyko ryšį su kitais žinių ir žmogaus veiklos aspektais ir įvertinti jo tinkamumą, atrandant tiesą.

Refleksija yra procesas, per kurį patirtis (ilgalaikės atminties medžiaga) „pereina“ į mokymąsi, mokymasis – į asmeninį ir profesinį tobulėjimą, ir tai padeda kokybiškiau veikti.

Refleksijos rezultatas gali būti nauja patirtis, naujos žinios, kitoks suvokimas. Šių naujų dalykų derinimas su jau turimu supratimu, įgūdžiais, naujomis savybėmis bei požiūriais lemia aukštesnės kokybės veiklą.

Reflektuodami galime atsakyti į tokius klausimus:

- Kaip šis reiškinys siejasi su ankstesne mano patirtimi?
- Su kuo galiu lyginti panašų patyrimą?
- Kaip aš elgiausi anksčiau?
- Kaip dabar elgiuosi?
- Ką aš galiu daryti kitaip kitą kartą?

Atsakius į tokius klausimus galima pamatyti savo paties vaizdą platesniame kontekste.

XIV. SVEIKATA

Kokia mano sveikata?

Būsimoji karjera ir profesija priklauso nuo mokinio sveikatos ir fizinės būklės.

Mano fiziniai duomenys

Mano klausa

Mano laikysena

Mano regėjimas

Mano nugara

Mano spaudimas

Mano tyrimai

Mano ligos

Aš turiu negalią

Aš turiu

Aš paveldėjau

3.4. ALANTOS TECHNOLOGIJOS IR VERSLO MOKYKLA

Mokyklos mokiniai įmonėse atlieka 8–15 savaičių trukmės gamybinę praktiką. Siekdama tai užtikrinti, Alantos TVM nuolat bendrauja su maždaug 100 įmonių. Kita partnerystės forma – įmonių bendradarbiavimas perduodant įrangą mokyklai arba praktiniam mokymui reikalingas medžiagas. Įmonės šiuo atveju daro nuolaidas. Viena iš partnerystės formų – mokinių dalyvavimas įmonių veikloje, sudarant galimybę mokiniams susipažinti su turimos profesijos darbo veikla. Mokykla yra kaimo vietovėje, rajone nėra daug įmonių, kuriose mokiniai galėtų atlikti praktiką, susipažinti su darbine veikla, todėl mokykla ieško darbdavių, t. y. partnerių, kituose miestuose, rajonuose. Pagal vykdomas programas ieškoma partnerių, kurie mokinius priimtų ir supažindintų su pasirinktos profesijos darbine veikla, naujais įrengimais. Darbdaviai šias paslaugas teikia nemokamai. Ypač mokyklai naudingos žemės ūkio įrenginius gaminančių įmonių kasmet organizuojamos „Lauko dienos“, kurių metu susipažįstama su naujausia technika. Taip pat praktikuojama partnerystė, grindžiama naryste darbdavius vienijančiose organizacijose – Alantos TVM yra Lietuvos kaimo plėtros asociacijos, Panevėžio pramonės, prekybos ir amatų rūmų bei Žemės ūkio rūmų narė. Šios organizacijos yra svarbūs partneriai. Lietuvos kaimo plėtros asociacija teikia siūlymų profesijos mokytojams dėl kvalifikacijos kėlimo, organizuoja mokiniams profesinio meistriškumo konkursus.

Įgyvendindama projektą „Žemės ūkio sektorinio praktinio mokymo centro sukūrimas Alantos technologijos ir verslo mokykloje“ ši mokykla bendradarbiauja su įvairaus profilio žemės ūkio įmonėmis ir organizacijomis.

Atlikę gamybinę praktiką mokiniai pristato savo praktinės veiklos ataskaitą: supažindina su gamybinės praktikos atlikimo vieta, pateikia savo siūlymų tiek darbdaviams, tiek mokyklai. Mokinio gamybinę praktiką pažymiu (nuo 1 iki 10 balų) vertina mokyklos paskirtasis praktikos vadovas, kuris privalo domėtis įmonėje sudarytomis sąlygomis vykdyti praktikos programą, ir darbdavys. Pristatymų metu dalyvauja kitų kursų mokiniai, kuriems tai yra puiki proga išsamiau susipažinti su pasirinktos profesijos niuansais. Šių pristatymų metu vyksta diskusijos, aptariama patirtis. Visiems baigiamųjų kursų mokiniams yra dalijamos anoniminės anketos apie atliktos gamybinės praktikos veiklą. Kitų kursų mokiniai užduoda klausimų apie santykius su darbdaviu, darbo kolektyvu, įsidarbinimo galimybes įgijus profesiją. Klausia, ar pakanka įgytų teorinių ir praktinių žinių mokykloje, atliekant gamybinę praktiką. Šitaip siekiama kuo išsamiau išsiaiškinti praktinio mokymo trūkumus. Darbdavių vertinimas taip pat leidžia analizuoti profesinį mokinių pasirengimą.

Mokinių absolventų nuomonė, pastabos, siūlymai yra viena iš reikšmingiausių profesinio informavimo priemonių. Nors žmonių profesiniam ugdymui didelę įtaką turi masinės kultūros priemonės, žiniasklaida, bendraamžių pastebėjimai jaunimui taip pat yra labai svarbūs.

Praktinio mokymo metu svarbią vietą užima mokinių gebėjimas praktiškai pritaikyti teorines žinias. Nuo to, kaip mokiniai geba susisteminti įgytas žinias, nustatyti jų vidinį

ir tarpdalykinių ryšių turinį ir loginį pagrindimą, priklauso mokinių atlikto darbo kokybė. Praktinio mokymo metu įvairių dalykų teorinės žinios jungiamos su praktika. Čia ryškiai pasireiškia tarpdalykinė integracija. Stiprinant tarpdalykinius ryšius, labai svarbus yra žinių, mokėjimų ir įgūdžių sisteminimas.

Praktikoms atlikti mokykla iš anksto sudaro sutartis su įmonėmis, kurios gali priimti mokinių. Gamybinės praktikos metu mokykla skiria praktikos vadovą – kompetentingą savo srities specialistą.

Besimokydamas pasirinktos profesijos mokinys mokosi ir bendrakultūrinių dalykų.

PIT-o komandos iniciatyva mokykloje organizuoti profesinio meistriškumo konkursai, mokomosios išvykos, padedančios atskleisti pasirinktos profesijos savitumus.

3.1 lentelė. Rekomenduojami profesinio meistriškumo konkurso nuostatai

REKOMENDUOJAMI PROFESINIO MEISTRIŠKUMO KONKURSO NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Pagrindiniai profesinio meistriškumo konkurso (toliau – konkursas) tikslai:
 - ugdyti mokinių meilę profesijai, kelti profesijos įvaizdį;
 - skatinti mokinių sumanumą, kūrybiškumą ir verslumą, formuoti praktinius įgūdžius, stiprinti mokinių ir mokytojų tarpusavio bendravimą ir bendradarbiavimą;
 - atskleisti profesijos savitumą, tikslinę profesijos pasirinkimą.

II. KONKURSO DALYVIAI

2. Konkurse dalyvauja II ir III kursų mokiniai, kurie mokosi pagal šias mokymo programas: padavėjo-barmeno, apdailininko (statybininko), automobilų remontininko, stalius, ekologinio ūkio darbininko, pramonės įmonių prekybos konsultanto, tarptautinių vežimų vairuotojo ekspeditoriaus.
3. Pirmo kurso specialybės mokiniai gali dalyvauti konkurse pagal atitinkamas specialybių grupės grupės vadovo siūlymu.

III. KONKURSO ORGANIZAVIMO TVARKA

4. Konkursas organizuojamas trimis etapais:
 - I etapas – teorinis testas pagal atitinkamą specialybę;
 - II ir III etapai – praktinių įgūdžių konkursai. Antrajame ir trečiajame etapuose dalyvauja visi pirmojo etapo nugalėtojai.
5. Specialybių grupių I etapo vertinimo komisiją sudaro du atitinkamos specialybės profesijos mokytojai. Komisija pagal vertinimo kriterijus I ir II etapus atranka ne daugiau kaip 5 mokinius, surinkusius ne mažiau kaip 70 proc. teigiamų atsakymų.
6. Specialybių grupių II ir III etapų vertinimo komisiją sudaro 2 mokyklos administracijos atstovai, du atitinkamos specialybės profesijos mokytojai ir du atitinkamos specialybės mokiniai.
7. I–III etapo užduotis parengia atitinkamos specialybės profesijos mokytojai. Užduotis ir vertinimo tvarka tvirtinama profesijos dalykų metodinėje taryboje.
8. Konkursas vyksta pagal sudarytą grafiką.

IV. KONKURSO LAIMĖTOJŲ NUSTATYMAS IR APDOVANOJIMŲ SKYRIMAS

9. Konkursą dalyviams surinkus vienodą balų skaičių specialybės grupėje, dalyviams skiriama papildoma užduotis (teorinis klausimas).
10. Konkursą nugalėtojams skiriami šie apdovanojimai:
 - „Geriausias apdailininkas“ arba gali būti „Auksinės rankos“;
 - „Geriausias barmenas“ arba „Šauniausias padavėjas“;
 - „Geriausias autoremontininkas“;
 - „Geriausias ekologas“ arba „Sumaniausias kaime“;
 - „Geriausias stalius“;
 - „Geriausias konsultantas“;
 - „Geriausias vežėjas“.
11. Pagrindinio prizo laimėtojas pasirenka vieną iš profesijos mokymo dalyko egzaminą ar įskaitą, kuri įvertinama 10 (dešimt) balų.
12. Konkursą nugalėtojai apdovanojami šventiško mokyklos bendruomenės susirinkimo metu. Konkursą II ir III etapų dalyviams įteikiamos atminimo dovanėlės, padėkos raštai.

Profesinio meistriškumo nuostatai turi būti apsvarstyti ir suderinti su mokyklos metodine taryba.

PROFESINIO MEISTRIŠKUMO KONKURSAI

„Į pažinimą veda vienintelis kelias – veikla“ (Dž. B. Šo)

Jau mokslo metų pradžioje Alantos technologijos ir verslo mokykloje prasideda profesinio meistriškumo konkursai, kurių pagrindinis tikslas – ugdyti mokinių meilę pasirinktai profesijai, kelti profesijos įvaizdį, atskleisti jos savitumą, skatinti mokinių sumanumą, kūrybiškumą ir verslumą, formuoti praktinius įgūdžius. Tokių konkursų metu stiprinamas mokinių ir mokytojų tarpusavio bendravimas ir bendradarbiavimas. Mokiniai gali pasitikrinti, ar tikslingai pasirinko profesiją. Šių tikslų vedini profesijos mokytojai organizuoja puikius konkursus. Mokiniai pirmiausiai turi įveikti parengtus teorinių žinių patikrinimo testus, o juos atlikusieji geriausiai patenka į kitus etapus.

2008–2009 m. m. vykusių profesinio meistriškumo konkursų įspūdžiai

Ekologinio ūkio darbininko profesijai reikia daug žinių ir gebėjimų. Juk mokiniai turi atpažinti įvairias kultūras, daržoves, galvijų veisles, žinoti ekologinio ūkininkavimo reikalavimus, valdyti žemės ūkio techniką. Galime pasidžiaugti, kad mokykla turi modernios žemės ūkio technikos, kuria mokiniai išmoksta dirbti žemę, taip pat ir ją prižiūrėti.

Apdailininko (statybininko) specialybės mokinių praktiniai įgūdžiai buvo vertinami net tris dienas. Pirmą dieną jie vyko į prekybos centrą, kur įsigijo reikalingų įrankių, priemonių ir tapetų kambariams remontuoti. Antrąją dieną kambarius ruošė remontui – nuplėšė senus tapetus, glaistė sienų nelygumus, atliko kitus paruošiamuosius darbus. Trečioji diena užtruko gana ilgai, kadangi reikėjo laiku atlikti darbus. Svarbiausia, kad visų profesijų konkursų metu darbai buvo atliekami savarankiškai, be profesijos mokytojo pagalbos. Džiugino mokinių darbo kultūra. Tikimės, kad visi dalyvavę mokiniai bus geri apdailininkai, o darbdaviai nenušivils priėmę juos į darbą.

Pramonės įmonių prekybos konsultanto specialybės mokiniai turėjo demonstruoti savo sumanumą ir šmaikštumą pristatydami savo prekes. Vieni tiesiog salėje kepė vaflius su įvairiausiais priedais, kiti demonstravo rankų darbo virtuvines pirštines, išmargintas taures. Būsimieji konsultantai patarė pirkėjams, siūlė ragauti ir pirkti produkcijos.

Tarptautinių vežimų vairuotojo ekspeditoriaus ir automobilių remontininko specialybių konkursai vyko kartu. Pirmiausia mokiniai turėjo atlikti automobilio ir autotraukinio remonto užduotis. Mokykloje yra modernios automobilių remonto dirbtuvės, kuriose mokiniai atlieka automobilių ratų balansavimo, montavimo, variklio remonto ir kitus darbus. Konkurso metu reikėjo demonstruoti savo gebėjimus atliekant manevrus su automobiliu ir autotraukiniu.

Staliaus profesijos besimokantys mokiniai gamino lankstomas kėdutes. Jiems tikrai puikiai pavyko atlikti užduotį, kadangi kalėdinės mugės metu šios kėdutės buvo parduotos. Kaip teigia profesijos mokytojai, be teorinių žinių nepavyks ir praktinis darbas. Išrinkti geriausią stalių padėjo įžvalgi komisija. Kiekvienoje vertinimo komisijoje buvo ir mokinių atstovai, kurie ypač atsakingai vertino, todėl dalyviai galėjo įsitikinti, kad vertinama sąžiningai.

Virėjo ir barmeno specialybės mokiniai atliko tris užduotis. Pirmiausiai reikėjo sukurti salotų receptą, tada jas pagaminti. Komisija ragavo ir vaišino kitus, lankytojai prašė patikusių salotų receptų. Kita užduotis – paruošti nealkoholinį kokteilį. Būsimieji barmenai puikiai atliko šią užduotį, akį žavėjo paruošti kokteiliai. Visų konkursų metu mokykloje vykdavo tarsi mažos šventės, nes buvo galima ne tik stebėti, bet ir vertinti. Aptarnavimo įgūdžius mokiniai demonstravo mokyklos valgykloje per pietus: padengė stalą, turėjo priimti užsakymą, tiekti patiekalus, atsiskaityti su klientu. Pasisekė gerai, nes arbatpinigių užsidirbo visi.

Visiems geriausiems savo profesijos atstovams buvo įteiktos Molėtų rajono savivaldybės administracijos kultūros ir švietimo skyriaus bei mokyklos padėkos ir prizai. Varžytis buvo verta ne tik dėl prizų – mokiniai parodė savo gebėjimus, sumanumą. Šių konkursų metu mokiniai galėjo įsitikinti, kad profesinėje mokykloje galima aktyviai dalyvauti popamokinėje veikloje. Nugalėtojai taip pat dalyvauja respublikiniuose profesinio meistriškumo konkursuose, kuriuos kasmet organizuoja LR švietimo ir mokslo ministerija, profesinių mokyklų asociacija. O tėvai, globėjai gali džiaugtis savo vaikais (jie taps geri savo profesijos žinovai) ir nesigailėti, kad savo atžalas išleido į profesinę mokyklą.

„Savo sugebėjimus žmogus gali pažinti tik juos išbandęs.“ (Seneka)

Rekomendacijos profesinės mokyklos PIT-ui

- Mokinių, dalyvaujančių profesinio meistriškumo konkursuose, apklausa ir gautų duomenų analizė gali padėti pačiam mokiniui geriau pažinti save, pasirngti darbo rinkai.

3.2 lentelė. Mokinių, dalyvaujančių profesinio meistriškumo konkursuose, apklausos forma

Kokių asmeninių savybių reikia pasirinktai profesijai? _____ _____ _____ _____ _____ _____	Kokius praktinius įgūdžius, profesines kompetencijas (žinias, mokėjimus) reikia man tobulinti? _____ _____ _____ _____ _____ _____
Ką man davė dalyvavimas profesinio meistriškumo konkurse? _____ _____ _____ _____ _____ _____	Tavo pastabos ir pasiūlymai _____ _____ _____ _____ _____ _____

- Teikti siūlymus profesijos mokytojams, kad atliekamos užduotys profesinio meistriškumo konkursuose leistų pasireikšti mokinio kūrybiškumui.

Programa „RYTOJAUS ATEITIS – MANO RANKOSE“

Projekte „Karjeros planavimo ir gyvenimo įgūdžių tobulinimo programa „**Rytojaus ateitis – mano rankose**“ dalyvavo 5 mūsų mokyklos mokiniai. Iš visos Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklų norą dalyvauti šiame projekte pareiškė apie 1 300 mokinių, o galutinai apsisprendė ir karjeros planus parengė daugiau kaip 600 mokinių.

Iš mokinių pateiktą karjeros planų atrinkti 36, jų autoriai buvo pakviesti į Lietuvos vaikų ir jaunimo centre organizuojamus mokymus „Kaip paliesti savo vaivorykštę“. Mūsų mokyklos mokinė Vesta Sokavičiūtė dalyvavo mokymuose, kuriuose nagrinėtos temos: žmogaus ir jo gyvenimo sėkmė, kokią įtaką mūsų gyvenimui daro savimonė, savivertės įtaka žmogaus savijautai, kaip atsikratyti įvairių kompleksų ir pan. Mokiniai į šiuos klausimus atsakymų ieškojo su Giriumi Jasinavičiumi, M. Romerio universiteto lektoriumi bei UAB „TOC sprendimai“ konsultantu.

Mokytojams, palydėjusiems mokinius į užsiėmimus, taip pat vyko mokymai tema „Asmeninių savybių ugdymo svarba kasdieniniame mokytojų darbe“.

Dalyvavimas šiame projekte leidžia mokiniams planuoti savo karjerą, ugdymo savarankiškumą.

3.1 pav. Konkurso rašiny „Jaunos merginos karjeros perspektyvos“

JAUNOS MERGINOS KARJEROS PERSPEKTYVOS

Vesta Sokavičiūtė, 17 m.

Savianalizė. Aš esu Vesta Sokavičiūtė, man septyniolika metų. Gimiau 1992 m. birželio 16 d. Molėtuose. Kurį laiką gyvenau su motina, tačiau dėl jos nepriežiūros vaikystėje daug laiko praleidau Molėtų ligoninės vaikų ligų skyriuje. Sulaukusi ketverių metų apsigyvenau kaime pas senelius. Žinoma, jie nelabai pasiturinčiai gyveno, tačiau buvau mylima, apmęta, pavalgusi. Ko gi daugiau reikia augančiam vaikui... Nuo pirmos klasės gyvenu Molėtų vaikų globos namuose.

Esu baigusi Molėtų pagrindinę mokyklą, toliau mokiausi Molėtų pagrindinėje ir, baigusi aštuonias klases, pereėjau į Molėtų gimnaziją. Ten pasimokiau tik vienerius metus, nes susidomėjau profesinės mokyklos perspektyvomis, tuo, kad su viduriniu išsilavinimu galima įgyti specialybę ir besimokant gauti stipendiją.

Man labai patinka lietuvių ir anglų kalbos pamokos, mėgstu dalyvauti įvairiuose mokykloje vykstančiuose renginiuose. Esu labai užsiėmusi ir, jei man nelabai kas pavyksta, stengiuosi viską atlikti iki galo, kad viskas būtų padaryta nepriekaištingai ir rezultatai būtų geriausi. Taip pat labai mėgstu daug šnekėti, bet, kai reikia, išklausau pašnekovą. O labiausiai nemėgstu būti viena, man tiesiog būtina būti tarp žmonių, bendrauti, kalbėti, kartais pajuokauti. Žinoma, jeigu mokausi ar dirbu, visada geriausiai viską atlieku viena.

Karjeros žingsniai. Jau antrus metus mokausi Alantės technologijos ir verslo mokykloje, ekologinio ūkio darbininko specialybės antrame kurse ir kartu stengiuosi įgyti pagrindinį išsilavinimą.

Ateinančiais mokslo metais, įgijusi šią specialybę ir pagrindinį išsilavinimą, ketinu stoti mokyti kitos profesijos, kartu siekti vidurinio

išsilavinimo, tik neapsisprendžiu – kokios. Gal dėl to man nelabai svarbu, kokia tai bus specialybė, nes mano tikslas – įgyti vidurinį išsilavinimą ir mokytis toliau. Tačiau tuo mano svajonės nesibaigia.

Turiu jaunesnę sesutę, vardu Inesa. Ji šiuo metu yra septynerių metų. Sesutė gyvena su mama. Kadangi mama gyvena nepasiturinčiai, tai svajoju gyvenime padėti sesutei. Tačiau tam, kad galėčiau įgyvendinti šią savo svajonę, reikia baigti mokslus bei pačiai susikurti pagrindą po kojomis.

Šioje profesinėje mokykloje nėra sąlygų įgyvendinti mano tolesnes svajones. Baigusį dvyliką klasių, ketinu mokytis profesijos, susijusios su kalbomis, nes tai mane labai domina, žavi.

Mikalojus Daukša, vienas lietuvių raštijos kūrėjų, apie kalbą sakė taip: „Ne žemės derlumu, ne drabužių skirtingumu, ne šalies gražumu, ne miestų ir pilių tvirtumu gyvuoja tautos, bet daugiausia išlaikydamos ir vartodamos savo kalbą, kuri didina ir išlaiko bendrumą, santaiką ir brolišką meilę. Kalba yra bendras meilės ryšys, vienybės motina, pilietiškumo tėvas, valstybės sargas. Sunaikink ją – sunaikinsi santaiką, vienybę ir gerovę. Sunaikink ją – užtemdysi saulę danguje, sumaišysi pasaulio tvarką, atimsi gyvybę ir garbę...“

Mano karjeros ateitis. Norėčiau išmokyti laisvai kalbėti, skaityti, rašyti ispanų, prancūzų bei dar keliomis kitomis kalbomis. Taip pat mane labai domina kelionės po įvairias pasaulio šalis, susipažįstant su jų kultūra, gyvenimo būdu, įvairių skirtingų tautų žmonėmis. Labai mėgstu bendrauti su žmonėmis, skaityti įvairių tautų istoriją. Kad galėčiau suderinti pomėgius su darbu, labai norėčiau tapti gide, vertėja ar net tarptautinių renginių vedėja.

Pasidomėjau, kur galima toliau mokytis, siekiant įgyti filologo, vertėjo, gido profesijas. Filologai pagal pasirinktą kalbą gali mokytis lietuvių, anglų, vokiečių, prancūzų, rusų, lenkų, baltarusių ir kitų kalbų, jau keleri metai Vilniaus universiteto Filologijos fakultete ruošiami lietuvių filologijos ir kurios nors kitos kalbos (italų, kroatų, suomių, turkų ir kt.) specialistai. Čia taip pat ruošiami ir vertėjai.

Vilniaus universiteto Orientalistikos centre ruošiami humanitarinio profilio Azijos kalbų ir kultūros specialistai. Čia mokomasi indų, japonų, kinų, turkų kalbų.

Vilniaus pedagoginiame universitete bei Šiaulių universitete, VDU taip pat galima siekti filologo profesijos.

Gido kvalifikaciją galima įgyti lankant specialius kursus, jie organizuojami Vilniaus turizmo informacijos centre, kitų miestų turizmo centruose, kelionių firmoje „Kiveda“ ir kitose su turizmu ir kelionėmis susijusiose institucijose. Žinoma, pagrindinė profesija galėtų būti filologija, geografija, istorija, turizmas ir viešųjų administravimas ir panašiai, nes pradėti mokytis gidu galima tik turint aukštąjį išsilavinimą arba bebaigiant aukštąją mokyklą.

Manau, kad man pavyks įgyvendinti savo svajonę ir padėti siekti gyvenimo tikslų savo mažajai sesutei.

Rekomendacija profesinės mokyklos PIT-o vadovui

Skatinti mokinius aktyviai dalyvauti rajono ir respublikiniuose renginiuose.

4. BENDRADARBIAVIMAS SU IŠORĖS INSTITUCIJOMIS IR TĖVAIS

Galutinis profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai veiklos rezultatas – mokinio žinios, mokėjimai, vertybinės nuostatos, susijusios su būsimos karjeros vizija, priklauso nuo paties mokinio, mokytojų, profesijos mokytojų, socialinių pedagogų, mokyklos psichologų, administracijos, mokinio tėvų (globėjų) ir visos mokyklos bendruomenės darnios veiklos, taip pat nuo ryšių su kitomis institucijomis ir socialiniais partneriais.

Dauguma bendradarbiavimo temai aktualių momentų atskleista aprašant įvairius organizacinius profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai aspektus, taip pat metodines priemones, būdus ir principus, pateikiamus leidinio antrame ir trečiame skyriuose.

Apibendrinant svarbu paminėti šias galimas bendradarbiavimo kryptis organizuojant profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai veiklą:

- mokyklos specialistų komandos:
 - tarpusavio bendradarbiavimas, veiklos derinimas,
 - bendradarbiavimas su mokiniais (jų dalyvavimas kuriant ir taikant įvairias profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai priemones),
 - bendradarbiavimas su mokinių tėvais (globėjais), jų dalyvavimas organizuojant profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai veiklas (*Kužių vidurinės mokyklos aprašomas mokinių tėvų dalyvavimo Karjeros dienose pavyzdys*);
- bendradarbiavimas tarp to paties tipo mokyklų, dalinimasis gerąja patirtimi (konferencijų, seminarų organizavimas) (*VšĮ Alantos technologijos ir verslo mokyklos organizuojamų seminarų ir konferencijų aprašymas*);
- skirtingo tipo mokyklų (bendrojo lavinimo, profesinių ir aukštųjų) bendradarbiavimas, juose besimokančių mokinių ir studentų dalyvavimas organizuojant profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai veiklas;
- bendradarbiavimas su įmonėmis, įstaigomis, socialiniais partneriais (*Prienų „Žiburio“ gimnazijos PIT-o savaitės renginių aprašymas*).

Bendradarbiaujančioms šalims labai svarbu susitarti dėl tikslų, kurie gali būti siejami su profesinės informacijos rinkimu siekiant gilesnio darbo, profesinės veiklos pasaulio pažinimo, geresniu mokinių asmeninių savybių pažinimu, galimybėmis praktiškai išbandyti mokinių įgytas kompetencijas, pasitikrinti profesinius polinkius ir interesus, kurti tinkamą mokinio nuostatą į darbą, užtikrinti profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai veiklos tęstinumą, visų interesų grupių dalyvavimą mokyklos gyvenime ir kt.

Svarbu siekti bendradarbiavimo formų įvairovės, partnerystės su gana plačiu asmenų, institucijų ir organizacijų ratu.

Šiame leidinyje atskleistas svarbus bendrojo lavinimo mokyklų ir profesinių mokyklų bendradarbiavimo aspektas (*VšĮ Alantos technologijos ir verslo mokyklos pavyzdžio aprašymas*), nes vis daugiau profesinių mokyklų ne tik vykdo formaliojo

profesinio mokymo, bet ir vidurinio ugdymo programas, o vis daugiau bendrojo lavinimo mokyklų organizuoja technologijų mokymą profesinių mokyklų bazėje. Taigi vyksta natūralus dviejų mokyklų tipų suartėjimas.

Profesinėje mokykloje atsirandanti profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai veiklų specifika siejama su orientacija į dvi tikslines grupes – būsimus ir esamus mokinius:

- bendrojo lavinimo mokyklų mokinius, kurie galėtų rinktis profesinio mokymo lygmens teikiamas galimybes. Viena iš užduočių – objektyviai pristatyti ir populiarinti profesinio mokymo teikiamas galimybes, laužyti visuomenės stereotipus profesinių mokyklų atžvilgiu;
- profesinių mokyklų mokinius; viena iš užduočių – jų profesinių kompetencijų ir kompetencijų, susijusių su asmeninės karjeros planavimu, ugdymas, parengimas integruotis į darbo rinką.

4.1. BENDRADARBIAVIMAS SU IŠORĖS INSTITUCIJOMIS

4.1.1. KELMĖS „KRAŽANTĖS“ PAGRINDINĖ MOKYKLA

Metodinė technologijų diena Kelmės profesinio rengimo centre

2010 m. kovo 22 d. VšĮ Kelmės PRC organizuota metodinė diena „Technologijos iš arti“. Šiame renginyje „Kražantės“ pagrindinės mokyklos 9 klasės mokiniai susipažino su profesinio rengimo centru, jo specifika. Vėliau darbas vyko keturiose grupėse: konditerijos gaminių ruošimo, stalų serviravimo, prekybos įgūdžių formavimo ir mūrijimo darbų. Kelmės PRC mokytojų ir mokinių padedami „Kražantės“ pagrindinės mokyklos moksleiviai sėkmingai dalyvavo visuose užsiėmimuose: gamino biskvitą, dirbo kasos aparatu, aptarnavo klientus, mūrijo kampinę sieną, mokėsi stalo serviravimo paslapčių. Rezultatai buvo įvertinti padėkos raštais, aptarti prie kavos puodelio.

Daugiau apie Kelmės profesinio rengimo centrą skaitykite interneto svetainėje www.kprc.lt

Apie Kelmės „Kražantės“ pagrindinės mokyklos bendradarbiavimą su išorės institucijomis taip pat skaitykite šio leidinio 3.1 skyriuje, kur pateikiami darbo metodų pavyzdžiai: aprašomas „Kražantės“ pagrindinės mokyklos „Kermošius 2010“, pradinių klasių mokinių konferencija.

4.1.2. KUŽIŲ VIDURINĖ MOKYKLA

Kuriame bendradarbiavimo su kitomis įstaigomis, kurios teikia profesionalią informaciją profesinio informavimo ir konsultavimo klausimais, sistemą. Tai padeda klasių auklėtojams racionaliau planuoti darbą, numatyti klasių valandėlių tikslus, darbo turinį, padėti mokiniams renkantis studijų programas. Stengiamės mokiniams suteikti pačių naujausių žinių, kontaktuoti su specialistais, kurie pasirenkę kvalifikuotai atlikti psichologinio tipo testus nustatant mokinių tinkamumą vienai ar kitai profesijai (neturime mokykloje psichologo), pasiruošę atsakyti į įvairius mokinius dominančius klausimus. Mokiniai patenkinti tokiais užsiėmimais, kadangi susipažįsta su įvairia aplinka, bendrauja su įdomiais žmonėmis, kaupia informaciją apie save (žr. „Mokinio aplankas“).

Organizuodami susitikimus pastebėjome, jog nedidelėse mokinių grupėse (10–12 žmonių) didesnis tokių užsiėmimų efektyvumas, nes mokiniai turi galimybę ne tik atlikti testus, pateikti klausimus, bet ir gauti individualias konsultacijas. Toks darbas yra konstruktyvesnis.

Išvykas į kitas institucijas organizuoja ne tik klasių auklėtojai, bet ir PIT-as (profesijos patarėja), technologijų mokytojai (pagal ilgalaikius planus).

Tikslas – padėti mokiniams kryptingai planuoti savo profesinę karjerą, išsiaiškinti profesines galimybes ir darbo rinkos poreikius, daryti tinkamus sprendimus renkantis studijų programas.

4.1 lentelė. Susitikimų su specialistais planas

Tikslas	Tema	Įstaiga	Klasė
Suteikti teorinių ir praktinių žinių apie karjeros planavimą, supažindinti su situacija darbo rinkoje, atlikti profesinio tinkamumo testus	„Planuok karjerą su Įsidarbinimo galimybių barometru 2010 m.“ „Tavo studijos – tavo ateitis“ „Žingsnis po žingsnio planuok savo karjerą“ (mažoji konferencija)	Šiaulių jaunimo darbo centras	9
Supažindinti mokinius su mokymo įstaigos studijų programomis, mokymosi sąlygomis, įsidarbinimo galimybėmis (vyksta visi mokiniai, nesvarbu, jog neplanuoja mokytis profesinėje mokykloje)	Praktiniai užsiėmimai, susitikimai su dėstytojais ir studentais	Kursėnų politechnikos mokykla	8–9
Supažindinti mokinius su mokymo įstaigos studijų programomis, mokymosi sąlygomis, įsidarbinimo galimybėmis	Praktiniai užsiėmimai, susitikimai su dėstytojais ir studentais	Šiaulių profesinio rengimo centras	8–9
Padėti mokiniams motyvuotai pasirinkti mokymosi kryptį 11–12 klasėje	Kas esu? Kuo noriu būti?	Šiaulių darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnyba	10

Supažindinti su Karjeros centrų veikla aukštosiose mokyklose, karjeros valdymo kompetencijomis bei informacijos reikšme karjeros valdyme	Atlieka praktines užduotis, kurios padeda suvokti, jog, stokojant informacijos karjeros valdymo srityje, galima priimti klaidingus sprendimus	Šiaulių universiteto Karjeros centras	11
Supažindinti su studijų programomis, įsidarbinimo galimybėmis, mokymosi sąlygomis		Šiaulių kolegija	11
Supažindinti su studijų programomis, įsidarbinimo galimybėmis, mokymosi sąlygomis		Šiaurės Lietuvos kolegija	11
Supažindinti su studijų programomis, įsidarbinimo galimybėmis, mokymosi sąlygomis		Vakarių Lietuvos verslo kolegija	11–12
Padėti tinkamai apsispręsti renkant mokymosi studijų programas aukštosiose mokyklose, susipažinti su bendrojo priėmimo tvarkos sąlygomis, prašymų dalyvauti priėmimo konkursuose pildymo tvarka ir reikalavimais	Individualios konsultacijos	Šiaulių darbo rinkos mokymo ir konsultavimo tarnyba	12

Pastaba: atkreipiame dėmesį, jog organizuojant susitikimus su specialistais būtina numatyti tikslią datą, t. y. mėnesį, kad būtų laiku pateikiama informacija ir ji neprarastų vertės.

Dešimtoje klasėje mokiniams svarbiausia tinkamai, pagal savo gebėjimus, poreikius ir polinkius pasirinkti mokymosi kryptį, todėl jau devintokams būtina pradėti aiškinamąjį darbą, o dešimtoje klasėje šią veiklą pradėti nuo pat mokslo metų pradžios. Mūsų mokykloje tai atlieka klasės auklėtojas, profesijos patarėja bei direktoriaus pavaduotoja (žr. „Priemonių planas“).

Taip pat svarbu ir 12 klasėje numatyti laiką, kada mokiniai gaus informaciją apie priėmimo į aukštąsias mokyklas tvarką, sąlygas (aišku, kai ji yra oficialiai paskelbta). Esame pastebėję, jog dauguma mokinių linkę atidėti viską iki „paskutinės minutės“.

4.1.3 PRIENŲ „ŽIBURIO“ GIMNAZIJA

Profesinės karjeros diena (2009 m. birželio 3 d.)

Prienų „Žiburio“ gimnazijoje PIT-o grupės narių iniciatyva pradėta vykdyti nauja profesinio informavimo veikla – „Pažinkime profesijos darbinę aplinką“. Ši veikla pradėta vykdyti 2007–2008 m. m. birželio mėnesį.

Pagrindinis tikslas – siekti, kad mokiniai, kurie ketina pasirinkti tą profesiją, susipažintų su darbine aplinka ir įvertintų savo gebėjimų, asmeninių savybių ir darbo vertybių darną.

Mokinių grupės vyko į įvairias organizacijas, bendroves, įstaigas, firmas ir bendravo su specialistais. Mokiniai į profesijų grupes buvo suskirstyti pagal jų profesinius ketinimus. Mokinių nuomone, jiems labai naudinga pasitikrinti savo gebėjimus, įsijausti į gydytojo darbą, suprasti realią elektromonterio veiklą, išvysti miškininko darbo erdves, susipažinti su žurnalisto veikla ir t. t. Mokiniai pripažino, kad toks profesijos pažinimo būdas suteikia daug informacijos ir subręsta suvokimas, ar tikrai noriu tapti vienos ar kitos profesijos atstovu.

4.2 lentelė. Išvykų planas

Išvykos vieta Temos pavadinimas	Mokinio vardas, pavardė, klasė	Lydintis mokytojas	Išvykos data, laikas ir vieta
1. PRIENŲ SENELIŲ GLOBOS NAMAI Tema „Meno terapija“	II b – 3 mok. II c – 6 mok. II d – 3 mok. II e – 3 mok. Iš viso 15 mok.	Dailės vyr. mokytoja	2009-06-03, 9.00 val., gimnazijos kiemas
2. PRIENŲ SENELIŲ GLOBOS NAMAI Tema „Skaitinių terapija“	II a – 6 mok. II d – 7 mok. Iš viso 13 mok.	Dorinio ugdymo vyr. mokytoja	2009-06-03, 10.00 val., gimnazijos kiemas
3. PRIENŲ SENELIŲ GLOBOS NAMAI Tema „Pagarbos kalna išėjusiems“	II a – 4 mok. II b – 2 mok. II c – 7 mok. II d – 1 mok. Iš viso 14 mok.	Matematikos mokytoja	2009-06-03, 9.00 val., gimnazijos kiemas
4. PRIENŲ SENELIŲ GLOBOS NAMAI Tema „Darbinės veiklos ugdymas“	II a – 1 mok. II b – 1 mok. II c – 4 mok. II d – 4 mok. II e – 4 mok. Iš viso 14 mok.	Anglų kalbos mokytoja	2009-06-03, 9.30 val., gimnazijos kiemas

5. PRIENŲ POLICIJOS KOMISARIATAS Tema „Žmogaus gyvenimo kokybė“	II a – 2 mok. II b – 1 mok. II c – 5 mok. II d – 4 mok. II e – 5 mok. Iš viso 17 mok.	Technologijų vyr. mokytojas	2009-06-03, 9.15 val., gimnazijos kiemas
6. LKKA Tema „Sportas – sveikata“	I c – 1 mok. III b – 3 mok. III c – 4 mok. III d – 2 mok. III e – 2 mok. III f – 1 mok. Iš viso 13 mok.	Kūno kultūros mokytoja metodininkė	2009-06-03, 8.30 val., gimnazijos kiemas
7. LOPŠELIS-DARŽELIS „SAULUTĖ“ Tema „Vaikams auginkime sparnus“	II a – 3 mok. II b – 3 mok. II d – 5 mok. II e – 8 mok. Iš viso 19 mok.	Socialinė pedagogė	2009-06-03, 9.30 val., gimnazijos kiemas
8. LOPŠELIS-DARŽELIS „GINTARĖLIS“ Tema „Būti vaiku – laimė“	II a – 5 mok. II b – 2 mok. II c – 2 mok. II d – 4 mok. II e – 4 mok. Iš viso 17 mok.	Rusų kalbos vyr. mokytoja	2009-06-03, 9.00 val., gimnazijos kiemas
9. PRIENŲ VST Tema „Elektros energijos resursai“	III a – 3 mok. III b – 5 mok. III c – 4 mok. III d – 4 mok. III f – 2 mok. Iš viso 18 mok.	Fizikos mokytojas metodininkas	2009-06-03, 9.00 val., gimnazijos kiemas
10. PRIENŲ MIŠKŲ URĖDIJA Tema „Miškai – žalios energijos resursai“	III b – 2 mok. III c – 3 mok. III d – 4 mok. III e – 3 mok. III f – 2 mok. Iš viso 14 mok.	Biologijos mokytoja metodininkė	2009-06-03, 9.00 val., gimnazijos kiemas

PIT-O SAVAITĖ

2009 m. viena sausio savaitė buvo pavadinta PIT-o savaitė „Mano profesijos pamokos“. Tą savaitę profesijų pamokas II ir III gimnazijos klasių mokiniams vedė naujai mokytojai tapę įvairių profesijų atstovai. Mokiniais buvo puiki proga dalyvauti net 13-oje skirtingų profesijų pamokų. Šiose pamokose dalyvavo motyvuoti mokiniai, kurie žada studijuoti teisę, mediciną, ekologiją, dailę, biomediciną ir kt.

Po profesijos pamokų vyko gimnazijos administracijos ir mokytojų profesionalų pasitarimas – naujos veiklos apibendrinimas. Profesijų mokytojai labai džiaugėsi gimnazijos vykdoma veikla, sutiko ją tęsti. Jų nuomone, labai svarbu skatinti mokinius rinktis paklausias profesijas ir grįžti į savo miestą, rajoną. Jie išreiškė lūkesčius, jog jau žino,

kas juos pakeis ateityje. Mokiniai taip pat labai patenkinti, kad turėjo galimybę sužinoti apie juos dominančios profesijos privalumus, trūkumus ir perspektyvas.

Pradėtas gimnazijos direktoriaus ir profesijų atstovų bendradarbiavimo sutarčių pasirašymo procesas.

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Data, laikas	Klasė	Atsakingas asmuo
1.	Tema „Savęs pažinimas“: 1. Anketa „Profesiniai ketinimai“ 2. Klimovo diferencinis diagnostinis klausimynas 3. Anketa „Kokios mano vertybės?“	2009-01-27 2 pamoka 3 pamoka	I g klasės mokiniai	PIT-o vadovė I g klasių auklėtojos
2.	Tema „Profesijų reklama“: 1. Anketa „Profesiniai ketinimai“ 2. Reklama „Renkuosi profesiją“, „Ateities profesija“, pagal 7 studijų kryptis	2009-01-27 2 pamoka 3 pamoka	II g klasės mokiniai	PIT-o vadovė II g klasių auklėtojos
3.	Tema „Studijos, mokymosi sąlygos, perspektyvos Generolo Jono Žemaičio Lietuvos karo akademijoje“	2009-01-27 3 pamoka 4 pamoka	III–IV g klasių mokiniai	PIT-o vadovė studentas D. Dulskis iš Karo akademijos
4.	Įvairių profesijų pamokos	2009-01-29 4 pamoka	II–III g klasių mokiniai	Pamokos veda įvairių profesijų mokytojai profesionalai
	Profesijų pamokų temos			Gdytojos V. Purvinienė ir J. Milaknienė Šeimos klinika
4.1	Medicinos pamoka			Architektūros ir urbanistikos skyriaus vedėja, architektė D. Joneliūnienė
4.2	Architektūros pamoka			Psichologė J. Stankevičienė PRIENŲ DARBO BIRŽA
4.3	Psichologijos pamoka			„Gyvenimo“ laikraščio redaktorė R. Šimukauskaitė Gyvenimas
4.4	Žurnalistikos, žiniasklaidos pamoka			Dailininkas Z. Jonaitis
4.5	Meno studija – pleneras			Klientų aptarnavimo vadovė R. Knežienė Swedbank
4.6	Finansų, bankininkystės pamoka			Advokatė R. Malinauskienė
4.7	Teisės ir įstatymų pamoka			Organizacinio poskyrio viršininkas komisaras inspektorius A. Malinauskas
4.8	Policijos ir teisėtvarkos pamoka			VST viršininkas R. Kuzmickas, vyr. inspektorius V. Kunca VST
4.9	Elektros inžinerijos pamoka			Stomatologijos kabineto gydytoja G. Navickienė
4.10	Stomatologijos pamoka			Socialinių paslaugų centro direktorė A. Urbonienė, socialinio darbo organizatorė A. Mitrulevičienė
4.11	Socialinio darbo pamoka			Aplinkos apsaugos inspektorius T. Barkauskas
4.12	Ekologijos pamoka			Notarė R. Dereškevičienė
4.13	Notarinių operacijų pamoka			PIT-o vadovė, studentai iš VDU
5.	Tema „Studijuok VDU“. Informacinė paskaita			Rūta iš Medicinos akademijos
6.	Meno terapija			

4.1.4. ALANTOS TECHNOLOGIJOS IR VERSLO MOKYKLA

Alantos TVM, vykdydama profesinio informavimo, konsultavimo veiklą, organizuoja seminarus, konferencijas, į kurias kviečiami PIT-o atstovai, socialiniai pedagogai, bendrojo lavinimo mokyklų mokytojai ir kiti specialistai, kuriems yra aktualios temos, susijusios su profesine karjera, jos perspektyvomis. Vienas iš tokių renginių – tai mokykloje organizuotas seminaras „Profesinis mokymas – pirmieji žingsniai karjeros link“, skirtas Molėtų ir Utenos rajonų bendrojo lavinimo mokyklų mokytojams, atsakingiems už profesinį informavimą, PIT-o patarėjams, socialiniams pedagogams, mokyklų psichologams, vyresniųjų klasių auklėtojams. Seminare pranešimus skaitė LR švietimo ir mokslo ministerijos Profesinio mokymo skyriaus vyresnioji specialistė R. Žukauskaitė, mokyklos direktorius V. Pusvaškis, profesinio mokymo skyriaus vedėja I. Kavaliauskienė (temos „Profesinė mokykla – pirmas žingsnis planuojant karjerą“ pristatymas panaudojant skaidres).

Seminaro metu akcentuota profesinio informavimo svarba. Profesinė mokykla gali tapti geru startu planuojant savo karjerą. Šios konferencijos metu klausytojai galėjo gauti išsamios informacijos apie PIT-ų vykdomos veiklos svarbą. Seminaro klausytojams buvo organizuotos ekskursijos, supažindinant su Alantos TVM teorinio ir praktinio mokymo baze. Pamatę iš arti profesinės mokyklos vykdomą veiklą, PIT-o vadovai geriau galės teikti informaciją savo mokiniams.

Organizuojant tokias konferencijas pirmiausia labai svarbus mokyklos bendruomenės bendradarbiavimas. Mokykla nuolat atlieka darbo rinkos analizę, palaiko ryšį su teritorinėmis darbo biržomis, domisi profesijų paklausa ir pasiūla. Profesinių mokyklų prestižas priklauso nuo teikiamų paslaugų kokybės, informacijos pateikimo, mokyklos kultūros.

Alantos TVM organizuotos konferencijos „NAUJŲ VEIKLŲ KAIME SKATINIMAS IR PERSPEKTYVOS. PROFESINIO MOKYMO KOKYBĖ – ATEITIES GARANTAS“ lektorių skaitytų pranešimų temos:

- „Naujos veiklos kaime. Kaimo vietovių ekonominio konkurencingumo didinimas“;
- „Alternatyvių veiklų kaime skatinimas ir perspektyvos“;
- „Praktinių įgūdžių tobulinimas ES įmonėse. Stažuoti užsienyje patirtis“;
- „Profesinės mokyklos mokinių praktinio mokymo trūkumai ir privalumai gamybinės praktikos metu“;
- „Įgūdžiai, technologijų valdymas praktinio mokymo vietoje“;
- „Automobilių remontininko specialybės programos įgyvendinimo galimybės atliekant gamybinę praktiką. Patirties sklaida“;
- „Maisto ruošimo specialistų poreikis kaimo vietovėse. Virėjo ir barmeno profesijos gamybinės praktikos programos atitikmuo rinkos poreikiams“;
- „Ekologinio ūkininkavimo patirtis. Ekologinio ūkio darbininko profesijos pasirinkimo kriterijai“;
- „Verslumo įgūdžių pritaikymas kaimo verslų sektoriuje (siuvėjo profesijos paklausos analizė)“.

Mokykloje vyko **konferencija-praktikumą „Kaimiškų profesijų rengimas šiandienos kontekste ir perspektyvos“**, kurį iš dalies finansavo Žemės ūkio ministerija. Konferencijos metu mokyklos direktorius V. Pusvaškis papasakojo apie modulinio mokymo perspektyvas ir naudą. Lektorė socialinė pedagogė R. Sabaliauskienė pateikė išsamų pranešimą apie mokinių motyvaciją renkantis kaimišką profesiją. Lektorė profesijos mokytoja R. Dragūnienė detalčiai paaiškino apie rengiamų specialybių mokymą savo profesinėje veikloje panaudojant informacines ir ryšių technologijas. Bendrojo ugdymo skyriaus vedėjas E. Žukauskas pateikė duomenų apie bendrojo lavinimo dalykų sąsajas su profesiniu mokymu. Profesinio mokymo skyriaus vedėja I. Kavaliauskienė supažindino su technologijų valdymu praktinio mokymo bazėje. Alantos TVM konferencijos-praktikumą „Profesijų rengimas šiandienos kontekste ir perspektyvos“ temos:

- „Mokinių motyvacija laisvai rinktis kaimišką profesiją“;
- „Modulinis mokymas“;
- „Rengiamų specialybių mokymas panaudojant informacines ir ryšių technologijas savo profesinėje veikloje“;
- „Profesinio mokymo sąsaja su bendrojo lavinimu“;
- „Technologijų valdymas praktinio mokymo bazėje“.

Konferencijos dalyviai nenusivylė įgytomis žiniomis.

Rekomendacijos profesinės mokyklos PIT-o vadovui, organizuojant konferenciją

Svarbūs žingsniai organizuojant seminarą, konferenciją mokykloje:

- aktualių problemų kėlimas;
- problemos aktualumo regione įvertinimas (bendrojo lavinimo, profesinių mokyklų ir kt. institucijų apklausa, kurią galima atlikti telefonu);
- lektorius kviesti pagal atitinkamą temą;
- parengti darbotvarkę, kvietimus dalyviams, viešinti informaciją mokyklos interneto svetainėje;
- anketos sudarymas grįžtamajam ryšiui ir konferencijos ar seminaro naudai įvertinti.

4.2. BENDRADARBIAVIMAS SU TĖVAIS

4.2.1. KELMĖS „KRAŽANTĖS“ PAGRINDINĖ MOKYKLA

„Kražantės“ pagrindinėje mokykloje klasės auklėtojai supažindina mokinių tėvus su galimybėmis, kurias teikia mokykla, ir pabrėžia tėvų svarbą vaiko ugdymo karjerai procese. PIT-o konsultantai pataria klasių auklėtojams įtraukti tėvus į karjeros projektavimo veiklą, skatinti juos papasakoti apie savo profesijas, rengti ekskursijas į savo darbo vietas.

Tėvų švietimas vyksta įvairiomis formomis: klasės, mokyklos susirinkimų metu, PIT-o atvirų durų dienos renginiuose, tradicinėje mokyklos „Kermošiaus“ šventėje, skelbiant šviečiamąją informaciją mokyklos laikraštyje, PIT-o konsultantų parengtų paskaitų metu, susitinkant su tėvais jų darbovietėje.

9–10 klasių mokiniai

Siekiant, kad mokinio tėvai būtų aktyvūs vaiko karjeros pasirinkimo proceso dalyviai, labai svarbu pažinti mokinio šeimą. Auklėtojai, stebėdami savo auklėtinio šeimą (lankydamiesi šeimoje, susirinkimų, įvairių švenčių, išvykų metu ir kt.), vertina auklėjimo stilių ir aplinką šeimoje. Surinkę informaciją mokyklos pedagogai bendrauja su mokinių tėvais. Kalbantis, susirašinėjant, bendraujant telefonu su mokinių tėvais keičiamasi mintimis, nuomonėmis. Bendravimą apsunkina tai, kad dalis mokinių tėvų yra išvykę į užsienį, vaikai gyvena savarankiškai ar prižiūrimi giminaičių.

Mokykloje PIT-o konsultantai susirinkimų metu apklausia mokinių tėvus. Apklausą tinka, kai norima gauti informacijos apie auklėtinio gebėjimus, interesus, vertybes. Tikslinga, kad analogiškas anketas pildytų ir vaikai, tada galima palyginti tėvų ir vaikų nuomones bei pasirengti individualiems pokalbiams ir konsultacijoms. Pateikiame klausimus tėvams:

1. Apie kokią profesiją svajoja Jūsų vaikas?
2. Ar Jūs pritariate vaiko svajonei?
3. Kokių būdo bruožų reikia įgyti minėtą profesiją?
4. Kokie Jūsų vaiko gebėjimai?
5. Kokie Jūsų vaiko interesai?
6. Ką Jūs patariate vaikui profesijos pasirinkimo klausimais?

Tėvų ar globėjų vaidmuo ugdymo karjerai procese

- Mokinių tėvai raginami padėti vaikams pažinti savo ir giminaičių profesijų ypatybes, darbo sąlygas, perspektyvas.
- Tėvai paskatina vaikus domėtis, analizuoti savo gebėjimus (lankyti meno, sporto mokyklas).

- Tėvai aptaria ekonominę šeimos padėtį ir padeda sudaryti mokymosi planus, atitinkančius finansines šeimos galimybes. Tai ypač aktualu dabartiniu metu, kai dalis studijų programų yra mokamos.
- Tėvai, bendradarbiaudami su mokykla, sudaro galimybes vaikams išvykti į užsienį (*Comenius* projektas: projekto dalyviai, bendrai rengdami projektą, jį vykdydami ir vertindami, užtikrina geras galimybes naudotis informacija ir bendrauti. Jie mokosi bendradarbiavimo, ieško bendrų kontaktų, susipažįsta su regionų kultūra, gerina vokiečių ir anglų kalbų žinias. Mokinių tėvai domisi projekto veikla, rengia vaikus išvykoms, bendrauja su mokykla). Tai praplečia vaiko patyrimų ribas, ugdo atsakomybę.
- Sudaro galimybes dirbti namuose. „Kražantės“ pagrindinės mokyklos mokiniai talkina ūkininkams, dirba vasaros atostogų metu. Mokiniai, gyvenantys kaimo vietovėje ar mieste individualiuose namuose, turi didesnę galimybę užsiimti pozityvia veikla, ugdyti darbinius įgūdžius.
- Padeda vaikams susirasti trūkstamos informacijos šaltinių ar kompetentingų specialistų. Kalbantis su mokiniais svarbiu prioritetu laikomas mokytojas – savo srities specialistas, gebantis perteikti žinias, sudominti, turintis puikius komunikavimo gebėjimus.
- Rodo asmeninį pavyzdį ir padeda vaikams sunkiais brandos metais, rengimosi egzaminams laikotarpiu.

4.2.2. KUŽIŲ VIDURINĖ MOKYKLA

Profesijos pasirinkimas yra vienas svarbiausių pasirinkimų žmogaus gyvenime. Teisingai pasirinkęs žmogus įprasmina savo gyvenimą, jaučia vidinį pasitenkinimą. Neteisingai priimtas sprendimas daro žmogų nelaimingą. Spręsti šį sudėtingą klausimą padeda profesinis informavimas ir konsultavimas mokykloje, tačiau planuojant karjerą būtinas mokytojų ir mokinių tėvų bendradarbiavimas.

Kiekviena mokykla turi savo individualią švietimo politiką. Mūsų mokykloje tėvų susirinkimai vyksta sistemingai, koncentrais: 1–4, 5–10 ir 11–12 klasėse. Juos organizuoja ir veda mokyklos direktorius, po to susirinkimai vyksta kiekvienoje klasėje kartu su klasės auklėtoju. Per mokslo metus organizuojama po 2 minėtų koncentrų susirinkimus (iš viso 6). Vyksta atvirų durų dienos tėvams, atskirai tokios dienos (susirinkimai) organizuojami specialiųjų poreikių mokinių tėvams (Specialiojo ugdymo komisijos iniciatyva). Bendrų susirinkimų metu tėvams pateikiama informacijos apie PIT-ą, dalijami lankstinukai.

Susirinkimai klasėse. Profesinio informavimo ir konsultavimo klausimai mokiniams ir jų tėvams aktualiausi baigiant pagrindinio ugdymo programos antros dalies ir

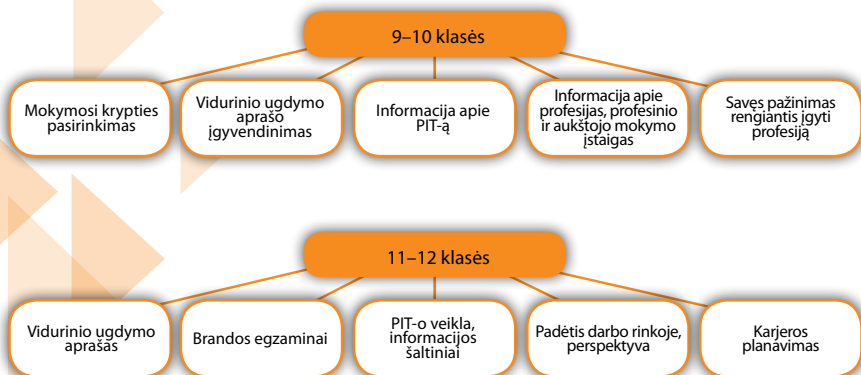
vidurinio ugdymo programas, kai reikia pasirinkti mokymosi kryptį, planuoti tolesnį mokymąsi. Todėl daugelyje susirinkimų aptariamas mokinių karjeros planavimas, organizuojamos individualios konsultacijos.

9–10 klasių tėvų susirinkimuose dalyvaujanti pavaduotoja ugdymui pateikia informacijos apie mokymosi krypties pasirinkimo galimybes mokykloje, supažindina su vidurinio ugdymo aprašu, jo įgyvendinimo sistema. Paaiškinama, kokias programas mokiniai gali rinktis, keisti, pabrėžiami asmeniniai mokinio pasiekimai, individualiai aptariamos jo tolesnių žingsnių planavimo galimybės (jei to nori ir pageidauja tėvai).

11–12 klasėse organizuojamos individualios konsultacijos mokiniams ir jų tėvams apie tolesnio mokymosi galimybes. Tačiau tokių konsultacijų, kad dalyvautų mokinys ir vienas iš tėvų, yra labai mažai. Daugelis mokinių linkę aptarti šį klausimą namuose. Kai kurie tėvai iš viso nedalyvauja sprendžiant šią problemą arba neturi jokios įtakos apsisprendimui.

Mokinių tėvus galima įtraukti į profesinį švietimą, kviečiant juos dalyvauti Karjeros dienose ir sudarant galimybę papasakoti apie savo profesijos subtilybes. Taip pat mokiniams galima organizuoti išvykas į tėvų darbovietes, kur jiems ne tik papasakojama, bet ir leidžiama išbandyti tam tikras veiklas.

4.1 pav. Mokinių tėvų profesinio švietimo kryptys

4.2.3. PRIENŲ „ŽIBURIO“ GIMNAZIJA

Diskusijos „Tėvų laikas“ planas

Diskusijos tikslas: skatinti tėvų ir mokyklos bendravimą, gilintis į paauglių amžiaus ypatumus, inicijuoti tėvų domėjimąsi savo vaikais, daugiau kalbėtis su savo vaikais ir atpažinti jų jausmus.

Paaiškinama, kodėl tokie pašnekesiai naudingi ir tėvams, ir mokyklai. Reikia pripažinti, kad pozityvus tėvų ir vaikų bendravimas turi įtakos jų sveikatai, tėvų sėkmei darbe, vaikų nuotakai, sveikatai, mokymosi rezultatams ir teisingam požiūriui į save, kitus žmones, visuomenę. Tikėtina, kad mes visi turime problemų, tik skiriasi mūsų žinojimas ir gebėjimas jas išspręsti. Gimnazijos I–II klasių mokinių tėvai kviečiami kiekvieno mėnesio paskutinį ketvirtadienį. Iki susitikimo tėvai atsako į pateiktos anketos klausimus ir pagal atsakymus ruošiamasi diskusijai, nes vieni įdomiai atsako į klausimus, kiti užuominomis kelia tam tikrų neaiškumų, tretieji nori pasidalyti savo patirtimi, pasirenkę spęsti problemas. Tokie susitikimai ir pašnekesiai labai naudingi dėl kelių priežasčių: tėvai išgirsta daugiau nuomonių, suvokia, kad ir kitų labai panašios problemos, nesijaučia vieniši, pasidalija patirtimi, teikia patarimų, sužino, kad visiems paaugliams būdingos panašios problemos. Labai svarbu žinoti, kad norint su vaiku kalbėtis apie profesinius ketinimus pirmiausia reikia pažinti savo vaiką. Šie pašnekesiai – tai puikios savo vaiko pažinimo pamokos.

Diskusijos vedėjas – gimnazijos psichologė, socialinė pedagogė.

Diskusijos trukmė – 2 val. Dalyviai prisisega korteles su įrašytais vardais.

Atkreipiamas visų dėmesys į diskusijos pavadinimą – „Tėvų laikas“. Tėvai svarbiausi, todėl sulig vaiko gimimu jie visam laikui atsakingi už savo vaiką. Nėra jokių atostogų, o **svarbiausia, kad visuose vaiko amžiaus tarpsniuose tėvų laikas tiksi...**

Diskusijos eiga. Trumpai ir konkrečiai skaidrėse pateikiama siūloma tema:

1 skaidrė. Pavadinimas – diskusija „Tėvų laikas“.

2 skaidrė. Tikslas: tobulinti tėvų bendravimą su vaiku, siekiančiu tapatumo.

3 skaidrė. Uždaviniai:

- suprasti paauglystės amžiaus tarpsnį,
- gilintis ir pripažinti paauglio jausmus,
- užmegzti su paaugliu pozityvų dialogą,
- teikti emocinę paramą ieškant tikrojo savęs,
- toleruoti paauglio bendraamžių įtaką.

4 skaidrė. Pakeliui į suaugusiųjų pasaulį bręstančiam jaunuoliui tenka išgyventi:

- hormonų audras,
- nuotaikų kaitą,
- egocentriško mąstymo kraštutinumus,
- bendrystės su bendraamžiais svarbą,

- asmenybės tapatumo paieškas,
- santykių krizes su artimiausiais žmonėmis.

5, 6, 7, 8 ir 9 skaidrės. Viso pasaulio jaunuolių problemos panašios, o realaus gyvenimo išvengti neįmanoma.

10 skaidrė. Išvados.

Situacijų analizė

Padalijamas **1 situacijos** aprašymas. Tėvų prašoma perskaityti pateiktą situacijos aprašymą ir bandyti įsivaizduoti save paauglio vietoje.

Diskusijos vedėjas atlieka tėvų vaidmenį ir išreiškia 7 požiūrius į vaiko jausmus. Skaitoma 1 tėvo, motinos pasakymas, o tėvai (vaiko vaidmuo) paklausę trumpai užrašo, ką vaikas jaučia ir galvoja po kiekvieno diskusijos vedėjo pareiškimo. Tėvai–vaikai po kiekvieno komentaro savo jauseną aprašo atskirame lape. Po to tėvų–vaikų nuomonės aprašai surenkami, aptariami ir gretinami su 7 požiūriais.

1 POŽIŪRIS. JAUSMŲ ATMETIMAS. „Tu jaudiniesi visai be reikalo. Juk ne pasaulio pabaiga, kad nepatekai į kažkokią komandą. Pamiršk tai.“

Paauglio reakcija ir mintys. Nesakykite man, kaip turiu jaustis.

2 POŽIŪRIS. FILOSOFINIS ATSAKYMAS. „Gyvenimas ne visada teisingas. Turi išmokti atremti likimo smūgius.“

Paauglio reakcija ir mintys. Nesakykite man, ką turiu daryti.

3 POŽIŪRIS. PATARIMAI. „Neleisk, kad tave išmuštų iš vėžių. Nepasiduok. Pabandyk patekti į kitą komandą.“

Paauglio reakcija ir mintys. Jūs niekada nesuprasite.

4 POŽIŪRIS. KLAUSIMAI. „Kaip manai, kodėl tave išmetė? Ar kiti žaidėjai už tave geresni? Ką dabar darysi?“

Paauglio reakcija ir mintys. Jūs žinote, ką galite daryti su savo klausimais.

5 POŽIŪRIS. KITO ŽMOGAUS GYNIMAS. „Pabandyk pažvelgti trenerio akimis. Jis nori suburti nugalėtojų komandą. Jam tikriausiai sunku buvo nuspręsti, ką palikti, o ką išbraukti.“

Paauglio reakcija ir mintys. Jūs esate bet kieno pusėje, tik ne mano.

6 POŽIŪRIS. UŽUOJAUTA. „O, vargšas. Labai užjaučiu. Tu taip stengeisi patekti į komandą, tik nebuvai pakankamai stiprus. Dabar visi vaikai žino. Spėju, kad gali mirti iš apmaudo.“

Paauglio reakcija ir mintys. Aš nevykėlis.

7 POŽIŪRIS. MĖGĖJISKA PSICHOANALIZĖ. „Ar tu nepagalvojai, kad tikroji priežastis, dėl kurios tave pašalino iš komandos, buvo tavo nenuoširdus žaidimas. Aš manau, kad pasąmonėje tu nenorėjai žaisti, todėl ir nepasiekei tikslo.“

Paauglio reakcija ir mintys. Tai paskutinis kartas, kai aš ką nors jums pasakojau.

Apibendrinimas. Išgirdę 7 rūšių vaiko jausenos atsakymus tėvai susimąsto, suneimsta, kad daugelis vaikų atsakymų ir reakcijų skamba taip, kaip sakoma savo vaikams.

Tėvai papasakoja, kaip jie jautėsi klausydami, kai įsivaizdavo save vaiką.

TEISINGAS TĖVO KOMENTARAS. „Žinia, kad esi išbrauktas iš komandos, kai buvai tikras, kad žaisi, turėjo sukelti šoką ir baisų nusivylimą.“

ATSAKO BERNIUKAS. „Tiesa. Tai sukėlė šoką. Labai palengvėja, jei dar yra kas suprantą šią paprastą tiesą.“

Pasvarstykime, KODĖL TAIP SUNKU PRIPAŽINTI VAIKO JAUSMUS? Jeigu suaugusieji mūsų vaikystėje būtų nors truputį galvoję apie savo žodžius, šiandien mums nekiltų tokių neaiškumų. Sutikime su tuo, kad mes esame savo praeities rezultatas ir kalbame su savo vaikais taip, kaip su mumis kalbėjo tėvai, mokytojai. Kaip mes duosime savo vaikams tai, ko patys stokojame? **Tėvų pasirinkimas tik vienas: mokyti kontroliuoti savo žodžius ir gerbti savo vaiką.**

2 situacija. Tėvai skaidrėse mato tekstą, kurį sako vaikas savo tėvams. Tėvams skiria ma labai paprasta užduotis: atspėti ir parašyti, ko nepasakė tėvai.

- „Mama, kūno kultūros mokytojas liepė man bėgti ratu, nes aš lėtai rengiausi, o visi į mane žiūrėjo ir juokėsi“ / Tu nepasakei: „O ką turėjo daryti mokytojas? Paplotti tau? Duoti medalį už lėtumą.“ Buvo pasakyta: „Turėjo būti labai nesmagu...“
- „Tėti, tik tu labai nesupyk, bet aš pamečiau mobilųjį telefoną.“ Tu nepasakei: „Ką? Tai jau antras telefonas per šiuos metus. Nejaugi manai, kad mes spausdiname pinigus? Nemoki saugoti, vadinasi, tau jo ir nereikia.“ Mes mokome vaikus atsakomybės, tad gal ir gerai taip sakyti. Deja, kai žmogus skęsta, ne laikas jį mokyti plaukti. Buvo pasakyta: „Labai apmaudu ką nors pamesti, bet gal dar kas nors ras, juk tavo draugai teisingi.“
- „Nutariau, kad nelankysiu smuiko klasės, man jau atsibodo, be to, seniai tau kalbu, kad nespėju ir pavargstu.“ Tu nepasakei: „Po to, kai šitiek pinigų išleidom smuiko pamokoms, tu galvoji mesti! Tavo tėvas labai nusivils, tai išgirdęs.“ Iš kur jūs žinojote, ko aš vos nepasakiau. Juk visai paprasta, mes savo tėvų pamokas puikiai išmokome. Buvo atsakyta: „Taigi viena tavo pusė nori groti, o kita ne. Pajutau, kad tau nebeskambina draugai. Juk tau svarbu, tiesa? Kaip tu nuspręsi, tokį tavo sprendimą aš gerbsiu.“

Apibendrinimas. Kokius apdovanojimus mes, tėvai, gauname? Pagal pastarąsias situacijas:

- buvo išklaustas sūnus, nesumenkintas mokytojas;
- tėvai suprato, jog vaikas labai išgyvena, jam liūdna, kad dingio telefonas. Be to, buvo paminėti jo draugai, nes paaugliui tai labai svarbu;
- mergaitė nesulaukusi priekaištų pravirko, motina sužinojo, kas ją slegia, kodėl ji vis liūdna. Toks mamos komentaras paskatino ją apsispręsti, ko ji tikrai nori.

1 situacija

„Tu įsivaizduok, kad esi paauglys ir ką tik patekai į miesto krepšinio komandą. Po pirmų treniruočių, kurias lankei kupinas entuziazmo, treneris pasikviečia tave ir sako, kad tu išbrauktas iš komandos.

Šiek tiek vėliau tu grįžti į namus ir pasakai tai tėčiui.“

Pabaiga. Atsisveikinimas. Tėvams padėkojama už aktyvų bendravimą, puikiai ir turiningai praleistą laiką, atkreipiamas ypatingas dėmesys į išsakytas tėvų nuomones ir patarimus, sutariama dėl kito susitikimo ir temos, nusprendžiama, kas iš tėvų pristatys problemą. Išdalijamos rekomendacijos tėvams.

Rekomendacijos tėvams

1. Labai svarbi ir naudinga disciplina namuose. Tai reiškia, kad jūs, nepažeisdami paauglio orumo, laikotės duoto žodžio, bet nepamirštate ir kontroliuoti situaciją namuose.
2. Nesmerkite paties vaiko, o tik tai, ką jis blogai padarė.
3. Atkreipkite dėmesį į paauglį, kai jis padaro ką nors gero.
4. Bausmė turi būti greita, adekvati nusikaltimo dydžiui ir nedelsiant įvykdyta.
5. Stenkitės su paaugliu visada užmegzti pozityvų dialogą nepriklausomai nuo jo elgesio.
6. Atsisakykite taisyklių, kurių jūs nepasirengę laikytis, nedelsdami pakeiskite jas.
7. Moralai naudoti neduoda, jie tik didina prarają tarp jūsų ir vaiko.
8. Taisyklės visada reikia paaiškinti, bet nesistengti jų pateisinti.
9. Leiskite savo vaikui priimti atsakomybę už savo sprendimus, kai jis parodo norą tai padaryti.
10. Būkite teisūs ir sąžiningi savo vaikui, nes veidmainiavimas visada matomas.
11. Pats svarbiausias veiksnys formuojantis paauglio savivertei yra tai, ką jūs manote apie savo vaiką.
12. Labai svarbu prisiminti, kad drausmindami savo vaiką turite būti bešališki, ryžtingai tvirti ir nuoseklūs.

4.2.4. ALANTOS TECHNOLOGIJOS IR VERSLO MOKYKLA

Profesinių mokyklų mokinių tėvų ir mokyklos bendradarbiavimas ne toks glaudus, kaip bendrojo lavinimo mokyklų atveju. Mokiniai mokytis atvyksta iš įvairių rajonų, tačiau Alantos TVM mokyklos administracija, PIT-o vadovė siekia, kad mokinių tėvai būtų aktyvūs bendruomenės nariai. Mokinių tėvai kviečiami į organizuojamus renginius, šventes. Tėvai dalyvauja planuojant mokyklos veiklą. Mokinių tėvams (globėjams) teikiama informacija mokyklos interneto svetainėje. Vieną ar du kartus per mokslo metus organizuojami tėvų (globėjų) susirinkimai, kurių metu tėvams (globėjams) teikiamos žinios apie profesijų turinį, ypatumus ir reikalavimus, profesijos įgijimo, kvalifikacijos kėlimo ir įsidarbinimo galimybes.

Susitikimuose su tėvais aptariamos šios temos:

- pasirinktos profesijos sudedamosios dalys;
- profesijos nauda ir karjeros galimybės;
- ką mokinys galės dirbti įgijęs specialybę;
- kokios darbo rinkos prognozės susijusios su viena ar kita specialybe;
- baigus pasirinktos specialybės programą galima kelti kvalifikaciją aukštesnėse studijose.

5. VEIKLOS TĖSTINUMO UŽTIKRINIMAS

Kalbant apie profesinį informavimą, konsultavimą ir ugdymą karjerai mokyklose vienas iš svarbiausių aspektų yra šios veiklos nuoseklumas, kryptingumas ir tęstinumas. Sunku įsivaizduoti, kokio amžiaus mokiniams būtų neaktualūs pasirinkimo klausimai: laisvalaikio, neformalaus ugdymo užsiėmimo, mokymosi dalykų, tolesnio mokymosi įstaigos, būsimos profesinės veiklos ar konkrečios darbo vietos. Šie pasirinkimai kelia daugybę klausimų: ar mokiniai turi pakankamą motyvaciją rinktis, kiek jie yra aktyvūs ir kiek priklausomi nuo kitų patarimo ir pagalbos, kaip yra susiejamas, integruojamas individualus gyvenimiškas patyrimas renkantis vienokias ar kitokias galimybes?

Planuojant karjerą ypač reikšmingi momentai, kai mokinys pereina iš vienos mokymosi pakopos į kitą (iš bendrojo lavinimo į profesinę ar aukštąją mokyklą, iš profesinės mokyklą į aukštąją, iš profesinės mokyklos į darbo rinką ir pan.). Tada pasirinkimo klausimai neišvengiami. Dėl šios priežasties transformacijų, kaitos laikotarpiams ypač svarbu mokiniams sudaryti sąlygas rinktis atsakingai, pagrįstai, protingai, suteikti visą šiam procesui reikalingą informavimą, konsultavimą ar mokymo pagalbą.

Profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai veiklos tęstinumas yra aktualus **individualiu, instituciniu ir tarpinstituciniu** lygmeniu. Labai svarbu, kad asmens savęs pažinimo, mokymosi ir darbo galimybių suvokimo, karjeros planavimo ir įgyvendinimo procesai nenutrūktų, padėtų kurti asmeniškai prasmingą gyvenimo kelią. Gera priemonė tokiam tęstinumui palaikyti yra individualios karjeros plano, asmeninio karjeros aplanko (*Kužių vidurinės mokyklos ir Prienų „Žiburio“ gimnazijos pavyzdžiai*), išplėstinio gyvenimo aprašymo (CV) ar pan. rengimas. Tai padeda užtikrinti asmeninės karjeros planavimo patirties integralumą, tęstinumą, įprasminimą, suteikti jai vertės ir individualios naudos. Labai gerai, kai mokykla tampa ta vieta, kur mokiniai gali susipažinti ir išmolti naudotis pirmiau minimomis priemonėmis, savarankiškai rengti asmeninės karjeros aplankus, karjeros planą, rašyti CV. Visa tai jiems bus naudinga tolesniame gyvenime. Dirbant su šiomis metodinėmis priemonėmis greta individualios mokinio veiklos turėtų būti skiriama užtektinai laiko jo rezultatams aptarti, konsultavimuisi su mokytoju, klasės auklėtoju, mokyklos psichologu ar kitais profesinio informavimo, konsultavimo ar ugdymo karjerai veiklose dalyvaujančiais specialistais.

Profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai procesai turėtų rasti savo logišką tęsinį mokiniui pereinant iš pradinės mokyklos į pagrindinę ar vidurinę, iš pagrindinės ar vidurinės – į gimnaziją, toliau mokantis profesinėje mokykloje ar studijuojant aukštojoje ir jau dirbant konkrečioje įmonėje ar organizacijoje. Taip pasireiškia tarpinstitucinio lygmens profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai veiklų tęstinumas, kuris aktualus kalbant ne vien apie bendrojo lavinimo, profesines ir aukštąsias mokyklas, bet ir apie pedagogines-psichologines tarnybas, jaunimo darbo ar karjeros centrus, darbo biržas ir kt. Tęstinumą užtikrina ir įmonės, organizacijos, kuriose įsidarbina profesinių mokyklų absolventai. Absolventų karjeros pavyzdžiai, viena vertus, tampa jų sėkmingų pastangų karjeros plėtojimo kelyje pripažinimu, kita vertus, tai stiprus motyvacijos šaltiniai dar besimokantiems atsakingai rinktis savo individualų karjeros kelią.

Instituciniu lygmeniu tęstinumas reiškia:

- suderintą ir gerai organizuotą visos mokyklos profesinio informavimo, konsultavimo ir ugdymo karjerai veiklą, kai įvairūs specialistai bendradarbiauja mokiniui pereinant į kitą klasę ar kursą;
- mokykloje organizuojamų veiklų (paskaitų apie karjeros planavimą, ekskursijų, profesinio informavimo renginių, individualių ir grupės konsultacijų ir kt.) prasmingas susiejimas, naujų veiklų grindimas remiantis ankstesniojo darbo rezultatais.

5.1. KELMĖS „KRAŽANTĖS“ PAGRINDINĖ MOKYKLA

Jaunųjų konsultantų veikla

Nuo 2008 m. PIT-as vykdo naują profesinio konsultavimo veiklą „Jaunieji konsultantai“. Anksčiau ši veikla mokykloje nebuvo vykdoma. Pagrindinis tikslas – suburta, PIT-o apmokyta vyresniųjų klasių mokinių grupė teikia profesinio informavimo, konsultavimo paslaugas 1–4, 5–7 klasių mokiniams neformalaus ugdymo metu. Ši iniciatyva paskatino mokinius bendrauti, pozityviai leisti laisvalaikį, pradinukai patraukliu būdu įgijo naujų, jų amžių atitinkančių žinių apie profesijas. Jaunieji konsultantai tapo mūsų PIT-o kolegomis, kurie rengė susitikimus, vaidino įvairių profesijų atstovus, pristatė savo tėvelių profesijas, rinko duomenis į „Profesinių norų“ knygą, rengė edukacines keliones po profesijų pasaulį. Gera emocinė atmosfera lydi mus, PIT-o konsultantus, pradinių klasių mokinius, mokytojas, mokinukų tėvus ir pačius rengėjus.

Profesinio informuotumo anketa 1–2 klasių mokiniams

Tikslas – skatinti vyresniųjų klasių mokinių atsakomybę teikiant profesinio informavimo paslaugas pradinių klasių mokiniams.

Anketą parengė 10 klasės mokinė, naudodama informacines technologijas. Pradinių klasių mokiniai, gavę anketas, pažymi norimos įgyti profesijos paveikslėlį. Jaunosios PIT-o konsultantės padeda suskaičiuoti populiariausias profesijas. Apibendrinami mergaičių ir berniukų pasirinkimai. Vėliau vyksta žaidimas – burtų būdu jaunosios PIT-o konsultantės papasakoja apie vieną profesiją. Mokiniais užduodama klausimų, jie skatinami plačiau domėtis. Kitą susitikimą mokiniai dirba grupėmis – papildintus anketos paveikslėlius renka kaip dėlionę. Jie pasakoja, kodėl pasirinko šią profesiją, ką apie ją žino. Papasakoja ir apie tėvų profesijas. Apibendrinama.

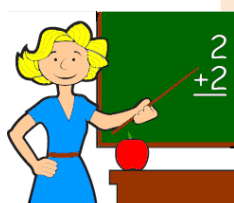
Aš noriu būti

Gydytoju (-a)

Policininku (-e)

Mokytoju (-a)

Dainininku (-e)

Šokėju (-a)

Gaisrininku (-e)

Virėju (-a)

Kirpėju (-a)

Mokslininku (-e)

Vairuotoju (-a)

Žurnalistu (-e)

Sportininku (-e)

Profesinių norų knygutė

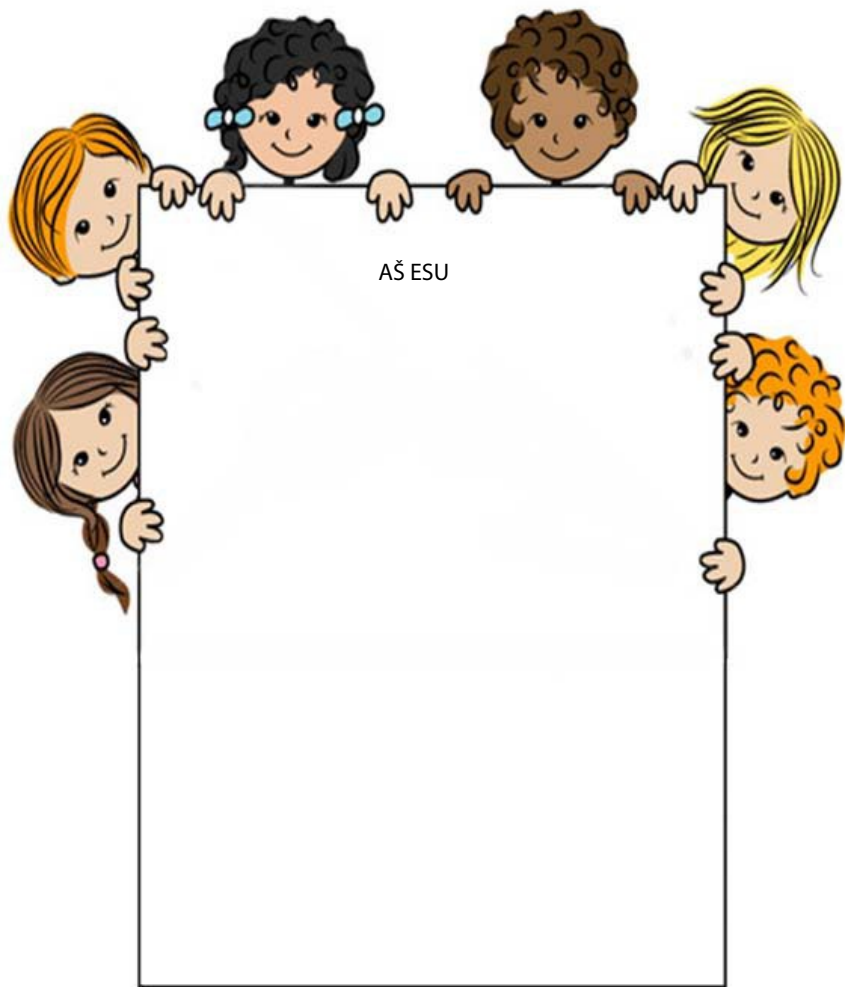
Tikslas – padėti užrašyti ar nupiešti pradinuko svajonę.

Knygutės sudarymas: mokiniams padalijami parengti knygutės lapai, kuriuose jie užrašo ar nupiešia savo svajonę, kuo ketina būti užaugęs. Leidžiama vaikams papasakoti apie savo svajones, norus. Klasės draugai gali užduoti klausimų. Jaunieji konsultantai surenka lapus ir susėga – suformuojama klasės profesinių norų knyga. Knyga gali būti saugoma įvairiai: įdėta į stiklainį, įkasta į žemę, pas mokytoją. Galima nustatyti, kada knyga bus perskaityta (pvz., per dešimtokų išleistuves ir t. t.), galima ją ir papildyti „augant“ mokiniams.

PROFESINIŲ NORŲ KNYGA

AŠ
(vardas, pavardė)

KETINU TAPTI
(profesijos pavadinimas)

Mokinių kūrybiškumo galimybių atspindžiai „Kražantės“ pagrindinės mokyklos PIT-e

Kai mokykloje įsikūrė PIT-as, svarstėme, kaip jį reklamuoti, kaip dirbti, sudominti mokinius. Pirmiausia pradėjome nuo kūrybiškumo pavyzdžių. Manome, kad jei žmonės kuria, tai jie mąsto, geba atlikti užduotį, turi motyvacijos, gali panaudoti gebėjimus, įgūdžius, specialiąsias žinias. Pasiūlėme mokiniams, o vėliau ir mokytojams savo darbus reklamuoti, aprašyti, užfiksuoti. Turėdami mintyse, kad kūrybiškumas – tai tokia mokinių, mokytojų ypatybė, padedanti atrasti nauja, nusprendėme, kad PIT-as turi tapti ta vieta, kur susitinka mokinys ir mokytojas. Paskelbėme konkursą „Kūrybiniai darbai“. Mokiniai dirbo, rinko informaciją, ugdė socialinius įgūdžius, kurie svarbūs kiekvieno mokinio profesinėje karjeroje.

„Kražantės“ pagrindinės mokyklos PIT-e parengti ir sumaketuoti du leidiniai: „Mokinių kūrybiniai darbai“ bei „Mokinių ir mokytojų kūrybiniai darbai“. Su kūrybinių darbų konkurso nuostatais buvo supažindinti visi mokyklos bendruomenės nariai. Mokiniai ir mokytojai teikė piešinius, literatūros darbus lietuvių ar užsienio kalba, nuotraukas, technologinius dirbinius, konditerinius gaminius (pvz., iškeptą pyragą su pridėtu aprašymu, receptą), chemijos pamokose pavykusius bandymus (nulietas žvakes, išaugintus kristalus) ir t. t. PIT-o konsultantai fotografavo, skenavo ir maketavo.

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. „Kražantės“ pagrindinė mokykla skelbia mokinių kūrybinių darbų konkursą.

1.2. Konkurso nuostatai reglamentuoja konkurso tikslus, dalyvius, organizavimo bei darbų vertinimo tvarką.

2. TIKSLAS

2. Išrinkti geriausius mokinių ir mokytojų literatūrinius (galima užsienio kalba), dailės ir technologijų kūrybinius darbus.

3. UŽDAVINIAI

3.1. Skatinti mokinių kūrybinius gebėjimus.

3.2. Ugdyti mokinių iniciatyvą, savivertę.

3.3. Informuoti mokyklos bendruomenę, didinti mokyklos tapatumo suvokimą.

3.4. Išleisti mokinių kūrybinių darbų leidinį.

4. DALYVIAI

4.1. Konkursas skirtas Kelmės „Kražantės“ pagrindinės mokyklos 1–10 klasių mokiniams, mokyklos bendruomenės nariams.

5. DARBŲ APIMTYS

5.1. Literatūriniai darbai turi būti spausdinti, tačiau jų apimtis neturėtų būti didesnė kaip A4 formato lapas.

5.2. Dailės darbų dydis – ne didesnis kaip A4 formatas.

5.3. Fotografijų formatas – 14x20 cm.

6. DARBŲ PATEIKIMAS

6.1. Konkurso darbai priimamai ... (nurodoma data).

6.2. Darbai pateikiami ... (nurodoma kam).

6.3. Kitoje kiekvieno darbo pusėje turi būti nurodyta: moksleivio vardas, pavardė, klasė, mokytojos vardas, pavardė.

7. DARBŲ VERTINIMAS

7.1. Darbus vertina speciali vertinimo komisija, sudaryta iš lietuvių kalbos, anglų kalbos, vokiečių kalbos, dailės, informacinių technologijų, technologijų mokytojų.

7.2. Vertinama atsižvelgiant į pateiktų darbų meniškumą, formos ir turinio originalumą, kalbos turtingumą ir taisyklingumą (literatūriniuose darbuose), pasirinktų priemonių įvairovę, pasididžiavimo mokykla jausmo išreiškimą.

8. APDOVANOJIMAI

8.1. Vertinimo komisijos atrinkti geriausi darbai bus pristatomi leidinyje.

8.2. Konkurso nugalėtojai apdovanojami padėkos raštais.

8.3. Mokytojai, parengę geriausių darbų autorius, apdovanojami padėkos raštais.

8.4. Apdovanojimai įteikiami ... (nurodomas laikas).

8.5. Leidinys pristatomas mokyklos bendruomenei ... (nurodomas laikas).

9. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

9.1. Konkurso dalyvių darbai negražinami.

9.2. Organizatoriai pasilieka teisę mokinių darbus naudoti mokyklos veikloje.

10. ORGANIZATORIAI

10. Konkursą organizuoja „Kražantės“ pagrindinės mokyklos profesinio informavimo taškas.

5.2. KUŽIŲ VIDURINĖ MOKYKLA

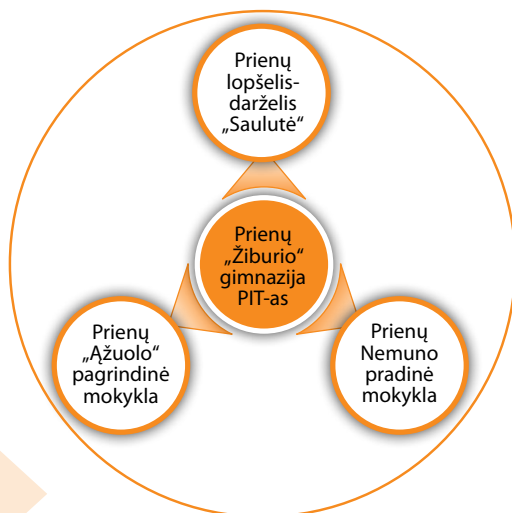
Apie veiklos tęstinumo užtikrinimą Kužių vidurinėje mokykloje jau kalbėta 2.2 skyriuje, kuriame tęstinumo reikšmė atskleista aptariant profesinio informavimo veiklos sisteminio organizavimo institucijoje aspektus.

5.3. PRIENŲ „ŽIBURIO“ GIMNAZIJA

Bendradarbiavimas

Kalbant apie veiklos tęstinumo užtikrinimą Prienų „Žiburio“ gimnazijoje, vieną esminių aspektų sudaro bendradarbiavimas (žr. 5.1 pav.).

5.1 pav. Bendradarbiavimas

Polinkis į tam tikrą profesiją pradeda ryškėti jau vaikystėje. Dr. Odeta Norkutė publikacijoje „Socializacija per profesinę veiklą“ išskiria profesinės raidos / kaitos etapus:

- vaikiški žaidimai;
- paauglio fantazija;
- jaunuolis renkasi profesiją pagal savo gebėjimus, interesus, vertybes;
- priimamas sprendimas jau ir pagal objektyvių galimybių įvertinimą (materialinės sąlygos, pasirengimas, sveikata ir kt.).

Atsižvelgiant į amžiaus grupes, profesinį pašaukimą kaip laimės paukštį tikimasi sučiupti jau darželyje.

Prienų „Žiburio“ gimnazijai mokinius augina darželis, pradinė, vėliau pagrindinė mokykla. Pažintis su būsimaisiais mokiniais darželyje yra abipusė. Mažieji svajokliai atvirai, tvirtai ir nuoširdžiai pasakoja, kuo jie ketina būti užaugę. Tuo tarpu gimnazistams – tai pastiprinimas, kad reikia nedelsti ir gilintis į savo pašaukimą.

Žaidimų pamokėlės Prienų lopšelyje-darželyje „Saulutė“

• Pirma žaidimų pamokėlė „Kuo aš būsiu?“

Tikslas: susipažinti su mažaisiais svajonkliais, paskatinti darželinukus bendrauti ir pasidalyti savo svajonėmis, kartu komentuoti piešinius (trečiokai gimnazistai prisimena savo vaikystę, darželinukai patenkina iniciatyvumo poreikį, sustiprina savarankiškumą, atsikrato abejonių).

Pamokėlės vedėjai: gimnazijos III klasių mokiniai (5 mokiniai), fotografas, kuris fotografuos ir filmuos (mokinys), korespondentė (mokinė).

Pamokėlės dalyviai: 3–6 metų darželio ugdytiniai (11 darželinukų), auklėtoja.

Pamokėlės trukmė: 1 val. 30 min.

Priemonės: piešimo sąsiuviniai, flomasteriai, spalvoti pieštukai, kreidėlės.

Pamokėlės eiga:

1. Susipažinimas (trukmė – 10 min.). Visi vaikučiai, auklėtoja ir pamokėlės vedėjai susėda ratu ant kilimo. Susipažinimą pradeda mokiniai: pasako, iš kokios mokyklos ir kokių tikslu atvyko, praneša apie filmavimą. Vienas iš mokinių paaiškina, kad dabar kiekvienas turės pasakyti savo vardą ir papasakoti, ką labai mėgsta. Pirmasis savo vardą ir pomėgį pasako gimnazijos mokinys. Kai visi pasako vardą ir trumpai apibūdina pomėgį, kiekvienam pamokėlės dalyviui prisegama kortelė su vardu.
2. Piešimas „Kuo aš būsiu, kai užaugsiu?“ (trukmė – 20 min.). Susipažinę keletą minučių vaikučiai pavaikšto, pasiražo. Visi pamokėlės dalyviai kviečiami piešti. Jiems išdalijami sąsiuviniai, pieštukai, flomasteriai, kreidėlės, paaiškinama, ką reikia piešti. Baigus piešti vaikučių klausiama, ar jie sutinka papasakoti apie savo piešinį. Gali būti, kad kas nors nenorės pasakoti dėl įvairių priežasčių, tad sutinkama su jo nenoru.
3. Piešinių aptarimas (trukmė – 45 min.). Visi susėda puslankiu ir visiems matomoje vietoje pastatomas stendas, kur bus kabinamas kiekvienas piešinys. Susitariama, kad kai vienas kalba, visi kiti klauso. Baigus vienam kalbėti, kiti dar gali užduoti klausimų. Paklausiama, kas norėtų pradėti, ant stendo kabinamas norinčiojo pasakoti piešinys. Jeigu vaikučiai nedrįsta, komentuoti savo piešinį pradeda mokinys. Vaikams primenama, kad jų piešiniai bus eksponuojami lopšelio-darželio „Saulutė“ fojė.
4. Atsisveikinimas (trukmė – 15 min.). Visi pamokėlės vedėjai papasakoja apie savo potyrius ir padovanoja kiekvienam grupės dalyviui piešimo sąsiuvinį bei flomasterius ar spalvotus pieštukus, kartu pasidžiaugia, kad vaikai buvo labai aktyvūs ir kūrybingi. Vaikų paklausiama, ar jie norėtų ką nors iš grupės pagirti, padėkoti, pareikšti pastabas, kas patiko.

Pabaiga, pastabos, lūkesčiai. Filmuota medžiaga padovanojama darželio grupei ir auklėtojai, kad galėtų turėti savo grupės archyve. Tikėtina, kad vaikams bus naudinga po kelių metų pamatyti, apie ką svajojo.

III gimnazijos klasių mokiniams naudinga išgirsti drąsias mažųjų svajones, sugrįžti mintimis ir žodžiais į savo vaikystės metus ir prisiminti, apie ką kiekvienas svajojo. Gal taisyklė išprovokuotas prisiminimas ir yra pasirenkamos profesijos ištakos?

„Žiburio“ gimnazijos PIT-e kaupiami mokinių profesinių ketinimų ir ieškojimų įrodymai (USB atmintis, CD, DVD įrašai, referatai). Taip pat ši veikla aprašoma „Žiburio“ gimnazijos laikraštyje „Salve“ – savo gebėjimus ugdo jaunieji žurnalistai.

III gimnazijos klasių mokiniai ugdo savo bendravimo, vadybos, planavimo gebėjimus, mokosi dirbti grupėje, susipažįsta su darželio auklėtojos darbo ypatumais ir aplinkos specifiškumu.

Pamokėlė Prienų Nemuno pradinėje mokykloje

• Pradinukų interviu „Kuo aš svajoju būti?“

Tikslas: pabendrauti ir pakalbinti pirmos klasės mokinius apie tai, kuo jie svajoja būti, kai užaugs.

Interviu vedėjai – IV gimnazijos klasių mokiniai (5 mokiniai), vienas mokinyss filmuos interviu.

Pamokėlės dalyviai – pirmos klasės mokiniai (21 mokinyss) ir mokytoja.

Pamokėlės trukmė: 1 val. 10 min.

Priemonės: kortelės-lapai (medžių – ąžuolo, beržo, klevo, liepos – lapų formos kortelės), spalvoti pieštukai, flomasteriai.

Pamokėlės eiga:

1. Pasisveikinimas (trukmė – 15 min.). IV gimnazijos klasės mokiniai pasisveikina su pirmokais, paaiškina savo atėjimo tikslą. Visi susėda dideliu ratu, kad vieni kitus matytų. Ketvirtokai pasiskirsto tarp pirmokų. Mokiniai sako savo vardą ir ką labiausiai mėgsta veikti per pamokas. Pradedą vedėjas, pasakydamas savo vardą ir kas jam labiausiai patinka per pamokas (pavyzdžiui, rašyti, piešti, skaičiuoti, dainuoti). Kiekvienam vaikui prisistačius, įteikiama kortelė-lapas (5.2 pav. Kortelės pavyzdys). Vaikų prašoma atpažinti, kokio medžio lapo formos kortelė jiems pakliuvo. Kai vaikai įvardina lapų pavadinimus, jie susiburia į penkias grupeles pagal tai, kokio lapo formos korteles jie gavo.
2. Interviu (trukmė – 40 min.). Kiekvienoje grupelėje su pirmokais kalbasi gimnazijos IV klasės mokinyss. Vedėjas su vaikučiais kalbasi apie svajones, tad užduoda tokius klausimus: „Ar tu turi svajonę?“, „Kuo svajoji būti, kai užaugs?“ Kad pirmokai būtų drąsesni, vedėjas taip pat papasakoja, apie ką svajojo, kai buvo pirmokas. Vaikučių prašoma apžiūrėti korteles ir jas užpildyti. Kortelėse jie užrašo savo vardą, pavardę, mokyklą, kurioje mokosi, klasę ir, padedant vedėjui, atsako į pateiktus klausimus. Klasės mokytoja pagal gautą kortelę-lapą taip pat dalyvauja kurioje nors grupelėje.

Mokiniam kalbantis grupelėse, vienas IV klasės mokinys filmuodamas stengiasi įamžinti vaikų interviu. Baigę pildyti korteles mokiniai vėl sueina į vieną ratą. Vaikų kortelės bus saugomos klasės archyve, kol jie baigs pradinę mokyklą.

3. Atsisveikinimas (trukmė – 15 min.). Pirmokams dėkojama už aktyvų dalyvavimą ir pasakojimus apie savo svajones. Kiekvienas pamokėlės vedėjas apibendrina savo potyrius ir, duodamas vaikučiams po saldainį, argumentuoja, už ką, pasako komplimentą, pamini jo gerą savybę. Būtina, kad visi vaikai gautų saldainių ir kad visi būtų paskatinti, pabrėžtos vaiko stiprybės. Vaikų klausama, ar jie norėtų ką nors iš grupės pagirti, padėkoti, todėl taip pat gali dovanoti saldainį ir pasakyti pagyrimą. Ketvirtokai dar kartą visiems padėkoja už nuoširdų bendravimą ir pirmokus bei mokytoją pakviečia į paskutinio skambučio šventę.

Pabaiga, pastabos, lūkesčiai. Interviu filmukas yra saugomas „Žiburio“ gimnazijos PIT-o archyve. DVD padovanojama pirmokų klasei ir auklėtojai, kad galėtų turėti savo klasės archyve. Tikėtina, kad tiems vaikams bus naudinga po kelių metų pamatyti, apie ką svajojo pradinėse klasėse.

Gimnazijos IV klasių mokiniams naudinga išgirsti ryžtingus apsisprendimus, prisiminti savo svajones ir palyginti su tikrais profesiniais ketinimais. Ketvirtokai patiria ir pasitikrina bendravimo su tokio amžiaus vaikais įgūdžius, susipažįsta su pedagoginiais ypatumais, darbo sąlygomis, išbando galimybę vadovauti kitiems.

Prienų „Žiburio“ gimnazijos PIT-e kaupiama mokinių profesinių ketinimų ir ieškojimų veiklos istorija (USB atmint., CD, DVD įrašai, referatai). Taip pat šis renginys aprašomas Prienų „Gyvenimo“ laikraštyje, „Žiburio“ gimnazijos laikraštyje „Salve“ – savo gebėjimus ugdo jaunieji žurnalistai.

5.2 pav. Kortelės pavyzdys

Titulinis Jame skirtingų medžių – ąžuolo, beržo, klevo, liepos – lapai	MANO SVAJONĖS Vardas Pavardė Mokykla Klasė Koks aš esu? Kuo aš svajoju būti, kai užaugsiu? Parašas Data
--	--

Bendradarbiavimas su „Ąžuolo“ pagrindine mokykla

- **Mokinių savęs pažinimo, socialinių įgūdžių ugdymo reikšmė jų profesionaliems ketinimams**

Diskusija-paskaitėlė aštuntoje klasėje „Pažinsi save – įsiminsi savo norus“

Tikslas: padėti mokiniams pažvelgti į save, suvokti savo jausmus, atpažinti kito jausmus, išgirsti kitus žmones, žinojimą siėti su savo norais, ateities planais.

Diskusijos vedėjai – „Žiburio“ gimnazijos I klasės mokiniai (7 mokiniai) ir lydintis mokytojas.

Diskusijos-paskaitėlės dalyviai – „Ąžuolo“ pagrindinės mokyklos aštuntos klasės mokiniai (25 mokiniai) ir auklėtoja.

Diskusijos trukmė: 1 val. 10 min.

Priemonės: A4 ir A3 formatų lapai, pieštukai, flomasteriai, klipai.

Diskusijos-paskaitėlės eiga:

1. Susipažinimas ir pasisveikinimas (trukmė – 15 min.). Mokiniai, gimnazistai ir mokytojai susėda dideliu ratu, kad vieni kitus matytų, stebėtų, įsimintų. Diskusijos dalyviai paaiškina atvykimo tikslą, iš kurios mokyklos atvyko, ir kviečia susipažinti. Kiekvienas mokinytis pasako savo vardą ir būdvardį iš vardo pirmos raidės. Visiems prisistačius, prisegamos kortelės su vardais. Mokiniai ir mokytojai atsistoja ir išsiskaičiuoja nuo 1 iki 5. Mokiniai pagal skaičius (1, 2, 3, 4, 5) susėda į penkias grupėles.
2. Darbas grupėse (trukmė – 20 min.). Kiekvienai grupei įteikiamas užduoties lapas (5.3 pav. Atpažinkime jausmą). Jame išvardyti jausmai. Mokiniai aptaria jausmus (kokius jie patiria, kaip tai pasireiškia ir kokiomis aplinkybėmis). Savo pastebėjimus ir pajautimus surašo stebėjimo lapuose ir susitaria, kaip jie savo jausmus pristatys kitoms grupėms.
3. Grupių jausmų pristatymas (15 min.). Pristatymas turi būti trumpas, konkretus ir aiškus, kad kitiems būtų suprantama, kokie jausmai būdingi vienai ar kitai grupei. Pristatant jausmus būtina paminėti, kokiomis aplinkybėmis jie reiškiami. Dominuojančius grupės jausmus pavaizduoti veidukais.
4. Pertrauka (trukmė – 10 min.). Jos metu visi išgeria arbatos ir suvalgo vaisių ar sausainių.
5. Jausmų ratas (trukmė – 35 min.). Visi susėda į draugišką ratą. Diskusijos vedėjai pakviečia papasakoti apie savo jausmus ir gretinti su profesija, apie kurią svajoja. Diskusijai vesti rekomenduojami klausimai:
 1. Ar būtum laimingas, jei dirbtum tokį darbą?
 2. Kokios profesijos negalėtum rinktis, jei esi išdidus?
 3. Koks darbas tau keltų pyktį?
 4. Jei tu gerai jautiesi būdamas vienišas, kokia profesija tave domintų?
 5. Kokia profesija labiausiai tiktų drąsiam žmogui?

6. Atsisveikinimas (trukmė – 15 min.). Visi mokiniai sėdi ratu, jiems siunčiama dėžutė su spalvotais lapeliais. Kiekvienas dalyvis paima jam patinkančios spalvos lapelį. Vedėjo liepimu visi lapelius sulenkia per pusę ir lapelio išorėje pavaizduoja jausmą, kurį dovanos draugui iš kairės, lapelio viduje parašo, kodėl tą jausmą dovana. Kai visi užduotį atlieka, įteikia draugui iš kairės atviruką su pavaizduotu jausmu. Rekomenduojama atviruką įteikti viešai ir garsiai paskaityti. Gali būti, kad bus mokinių, kurie drovėsį garsiai reikšti savo mintis, tad jų nereikia versti.

5.3 pav. Atpažinkime jausmą

Jausmai	Pasireiškia (aplinkybės, kodėl)			
	Nuolat	Dažnai	Kartais	Retai
Laimingas				
Liūdnas				
Sutrikęs				
Vienišas				
Nuobodžiaujantis				
Sužlugdytas				
Pavargęs				
Piktas				
Išsigandęs				
Išdidus				
Susijaudinęs				
Suglumęs				
Atsargus				
Pavydus				

Pabaiga, pastabos, lūkesčiai. Aštuntos klasės mokiniams labai naudinga vieniems kitus išgirsti, kalbėti apie jausmus. „Ažuolo“ pagrindinės mokyklos mokiniai mokosi būti drąsūs ir iniciatyvūs, stebėdami vyresniųjų pastangas. Aštuntokų auklėtoja geriau pažįsta savo auklėtinius ir pateisina kai kurių netinkamą elgesį. Visi įsitikina, kad nėra gerų ar blogų jausmų ir kad normalu apie jausmus kalbėti bei juos išgyventi. „Žiburio“ gimnazijos mokiniai pasidžiaugia bendravimu su jaunesniais vaikais, jaučiasi vyresni ir atsakingi.

5.4. ALANTOS TECHNOLOGIJOS IR VERSLO MOKYKLA

Profesinė mokykla vykdo profesinį informavimą ir orientavimą nuo 8 klasės, supažindindama su profesijomis, jų pritaikymo galimybėmis ir svarba.

Viena iš profesinio informavimo priemonių yra Atvirų durų dienų organizavimas profesinėje mokykloje. Laikas taip pat derinamas su bendrojo lavinimo mokyklų atostogų grafiku, kad mokiniams ir jų tėvams būtų patogų atvykti susipažinti su mokykla.

Mokinys, atvykęs mokytis į profesinę mokyklą, individualiai konsultuojamas, kaip planuoti savo mokymąsi. Profesinėje mokykloje gali keistis ir mokymosi motyvacija. Čia nuolat vykdoma veikla, susijusi su profesiniu tęstinumu: organizuojami profesinio meistriškumo konkursai, dalyvaujama parodose, mugėse, kuriose mokiniai gali artimiau susipažinti su pasirinktos profesijos perspektyvomis.

Besimokydamas profesijos mokinys rengiamas darbo rinkai. Teikiama informacija apie įsidarbinimo galimybes, organizuojami seminarai, konferencijos, kuriose pristatomos darbo rinkos naujovės, atskirų profesijų perspektyvos. Mokiniai įgyja ne tik profesinių, bet ir bendrakultūrinių kompetencijų, kad galėtų tapti visaverčiais šiuolaikinės visuomenės nariais.

PIT-o veikla svarbi jaunimui, jau pasirinkusiam profesiją. Karjeros planavimas, projektavimas, pažintis su darbo rinka – vienos iš svarbiausių veiklos krypčių. Alantos TVM organizuoja karjeros savaitės renginius, skirtus baigiamųjų kursų mokiniams, taip pat mokiniams, kurie domisi savo ateities planais: mokslu, įsidarbinimu, karjeros planavimu.

5.1 lentelė. Karjeros savaitės renginių ciklas

Renginio data	Renginio pavadinimas / tema	Laikas, vieta
	Gamybinių praktikų ataskaitų pristatymas „Gamybinė praktika – pirmas žingsnis į darbo rinką“	
	„Kaip pristatyti darbdaviui“ CV rašymas	
	Pokalbis apie studijų tęstinumą kolegijose, universitetuose „Tavo pasirinkimas – studijos aukštojoje mokykloje, mokymasis profesinėje mokykloje“	
	Konferencija-praktikumai „Kaimiškų profesijų rengimas šiandienos kontekste ir perspektyvos“	
	Konsultacijos, patarimai, susiję su profesijos pasirinkimu, mokymusi	

Bendradarbiaujama su Lietuvos žemės ūkio universitetu, V. A. Graičiūno aukštąja vadybos mokykla, Utenos kolegija, Vilniaus technologijų ir dizaino kolegija, rajono ir šalies bendrojo lavinimo mokyklomis, Molėtų darbo birža ir darbdaviais.

MUMS SVARBI JŪSŲ NUOMONĖ!

Komentarus ir pastabas apie leidinį prašome siųsti elektroniniu paštu info@smpf.lt

Švietimo mainų paramos fondas
Geležinio Vilko g. 12, 01112 Vilnius
Tel. (8 5) 261 0592, faksas (8 5) 249 7137
El. paštas info@smpf.lt
www.smpf.lt

Švietimo mainų paramos fondas

Mokymosi visą gyvenimą programa

Švietimo ir kultūros GD

euro|guidance

© Švietimo mainų paramos fondas, 2010
Visos teisės saugomos. Naudojant būtina nurodyti šaltinį.